

Kolding Kommune

TILLÆG NR. 2

TIL MILJØGODKENDELSE AF D. 2. SEPTEMBER 2009

AF KVÆGBEDRIFTEN PÅ

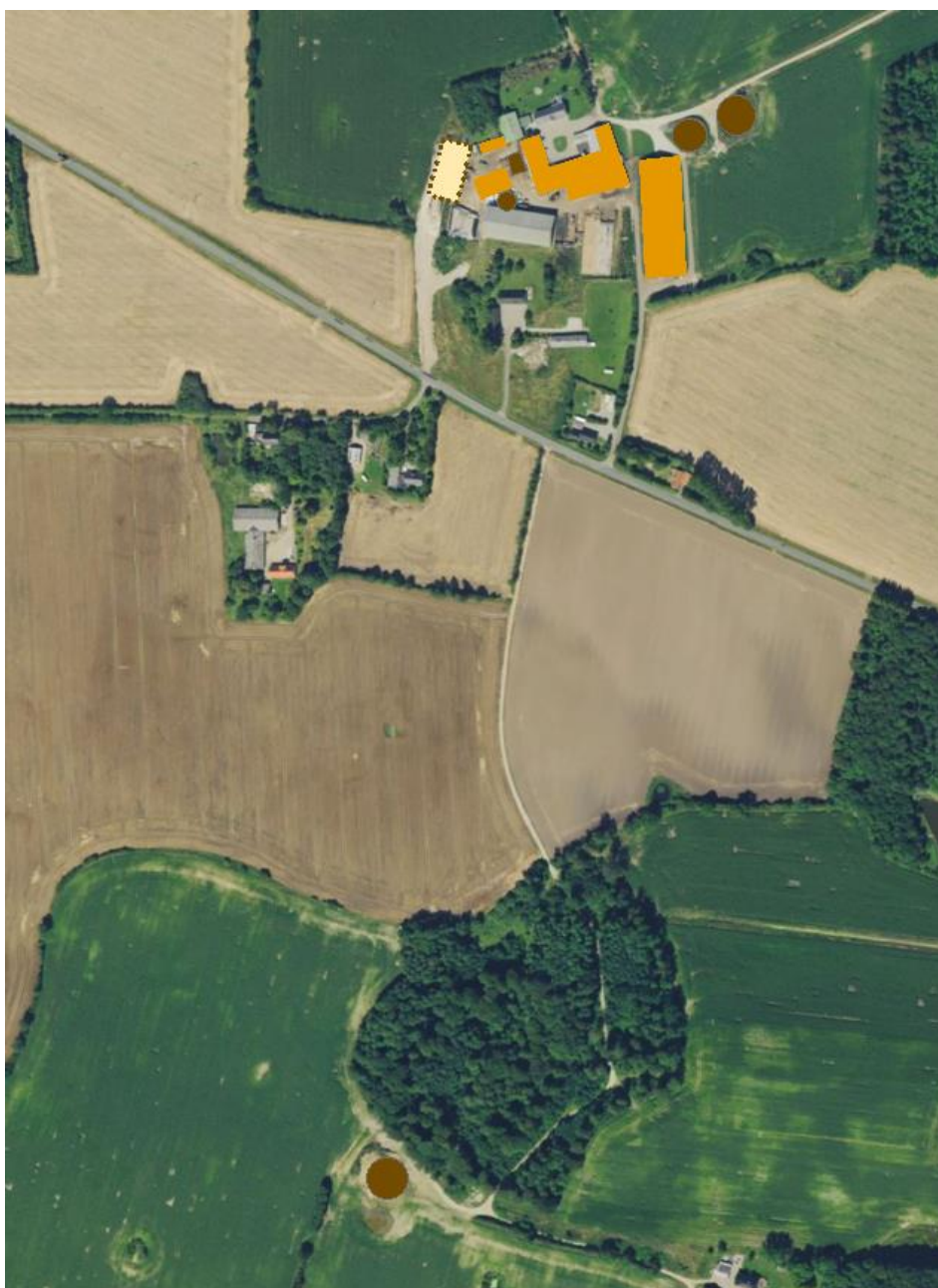
FAVSTRUPVEJ 65, 6070 CHRISTIANSFELD

§ 12

Lov nr. 1572 af
20. dec. 2006 jf. lov-
bek. nr. 868 af 3. juli
2015 om miljøgod-
kendelse m.v.
af husdyrbrug.

Dato for gyldighed
6. april 2016

Kolding Kommune
Landbrug
Nytorv 11
6000 Kolding
Telefon 79797439
Landbrug@kolding.dk
www.kolding.dk/landbrug

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	Resumé og samlet vurdering	4
1.1	Ansøgning om tillæg til miljøgodkendelse.....	4
1.2	Sammenfatning	4
1.3	Afgørelse om miljøgodkendelse	6
1.4	Offentlighed	6
2	Tillægsgodkendelse og vilkår	7
2.1	Beskrivelse af husdyrbruget og projektet	7
2.2	Meddelelsespligt – anlæg, arealer, ejerforhold.....	7
2.3	Gyldighed	7
2.4	Retsbeskyttelse.....	8
2.5	Revurdering af miljøgodkendelsen	8
3	Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold	9
3.1	Udformning og Placering af ejendommens anlæg	9
4	Husdyrhold, staldanlæg og drift.....	10
4.1	Husdyrproduktion	10
4.2	Staldanlæg og ventilation.....	10
4.3	Fodring og foderopbevaring	14
4.4	Energi- og vandforbrug samt besparende foranstaltninger	14
4.5	Spildevand herunder regnvand og overfladevand fra plansilo	15
4.6	Affald, døde dyr, Olieprodukter og hjælpestoffer	15
4.7	Olieprodukter	15
4.8	Kemikalier og pesticider.....	16
4.9	Driftsforstyrrelser eller uheld.....	16
5	Gødningsproduktion og -håndtering	17
5.1	Gødningsstyper og mængder	17
5.2	Opbevaring og håndtering af flydende husdyrgødning.....	18
5.3	Opbevaring og håndtering af Fast gødning inkl. dybstrøelse	18
5.4	Opbevaring og håndtering af anden gødning.....	19
6	Gener fra husdyrbruget	20
6.1	Lugt	20

6.2	Fluer og skadedyr.....	20
6.3	Transport.....	21
6.4	Støj fra anlægget og maskiner	21
6.5	Støv og lyst fra anlæg og maskiner	21
6.6	Lys.....	22
7	Påvirkning fra arealerne.....	23
7.1	Udbringningsarealerne.....	23
7.2	Kvælstof til grundvand	24
7.3	Påvirkninger af søer og vandløb.....	25
7.4	Fosfor og kvælstof til overfladevand.....	25
7.5	Påvirkning af beskyttet natur	31
7.6	Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV arter)	34
8	Anvendelse af Bedst Tilgængelig Teknik (BAT)	35
9	Egenkontrol og dokumentation	37
10	Alternative løsninger, ophør og samlet vurdering.....	38
10.1	Alternative løsninger samt 0-alternativ	38
10.2	Husdyrbrugets ophør	38
10.3	Kommunens samlede konklusion	38
11	Klagevejledning og underretning	39
11.1	Klagevejledning og søgsmål	39
11.2	Underretning om tillægget.....	39
12	Bilag.....	41

DATABLAD

TITEL: § 12, STK. 3 TILLÆG TIL MILJØGODKENDELSE AF HUSDYRBRUG**DATO FOR TILLÆGSGODKENDELSE:** 6. APRIL 2016**TILLADT ÅRLIGT PRODUKTIONSOMFANG:**

530 ÅRSKØER, JERSEY (11.000 KG EKM), 87 KALVE (0-5 MDR.), 52 OPDRÆT (5-8 MDR.) OG 52 KÆLVEKVIER (20-23 MDR.) SVARENDE TIL I ALT 758,6 DYREENHEDER (2014-DE).

ANSØGER / VIRKSOMHEDENS KONTAKTPERSON

Navn	Hans Jørgen Fischer
Adresse	Favstrupvej 65, 6070 Christiansfeld
Telefonnr.	74561140 eller mobil 40171140

VIRKSOMHEDENS EJER

Navn	Hans Jørgen Fischer
Adresse	Favstrupvej 65, 6070 Christiansfeld

VIRKSOMHED

Navn	Hans Jørgen Fischer
Adresse	Favstrupvej 65, 6070 Christiansfeld
Matr. nr.	6 m.fl. Hvinderup, Tyrstrup
CVR-nr.	19785645
P-nr.	1003979510
CHR-nr.	53009 (Malkekvægsbesætning)
Ejendomsnr.	6210258663
E-mail	hj@fischer-gammelgaard.dk

KONSULENT

Navn	Jakob Altenborg
Adresse	Frellingvej 27, 8560 Kolind
Telefonnr.	26259791
E-mail	jakob@miljoenatur.dk

TILSYNSMYNDIGHED

Navn	Kolding Kommune, By- og Udviklingsforvaltning
Adresse	Nytorv 11, 6000 Kolding
Telefonnr.	79797439
E-mail	landbrug@kolding.dk
Hjemmeside	www.kolding.dk/landbrug
Kvalitetssikring	Marianne Yde, Kolding Kommune

MILJØGODKENDELSE

Miljøgodkendelse	Miljøgodkendelse gældende fra den 2. september 2009
Tillæg nr. 1	Tillæg gældende fra den 11. december 2013
Tillæg nr. 2	Tillæg gældende fra den 6. april 2016

1 RESUMÉ OG SAMLET VURDERING

1.1 ANSØGNING OM TILLÆG TIL MILJØGODKENDELSE

Kolding Kommune meddeler hermed tillæg til miljøgodkendelse fra den 2. september 2009 efter § 12, stk. 3 i Husdyrbrugsloven til husdyrbruget på Favstrupvej 65, 6070 Christiansfeld.

Jersey	Godkendelse 2009	Tillæg nr. 1 - 2013	Tillæg nr. 2 - 2016
Malkekøer	330 (normydelse)	450 (11.00 kg EKM)	530 (11.000 kg EKM)
Kalve	69 (0-5 mdr.)	87 (0-5 mdr.)	87 (0-5 mdr.)
Opdræt	69 (19-24 mdr.)	52 (5-8 mdr.)	52 (5-8 mdr.)
		52 (20-23 mdr.)	52 (20-23 mdr.)

Tillæg 1 (2013) omfattede følgende ændringer i forhold til den oprindelige godkendelse fra 2009:

- Udvidelse af dyreholdet til i alt 450 køer (Jersey), 87 kalve og 104 opdræt.
- Etablering af en plads til kalvehytter.
- Andelen af dybstrøelse som køres direkte ud hæves til 80 %.
- Forlængelse af 3 plansiloer samt af foder- og maskinladen
- Afsætning af de ekstra dyreenheder til godkendte gylleaftaler.
- Der sker ingen ændringer af de ejede og forpagtede arealer

Tillæg 2 (2016) omfatter følgende ændringer i forhold til tillægget fra 2013:

- Udvidelse af dyreholdet med 80 årskøer til i alt 530 køer (Jersey), 87 kalve og 104 opdræt.
- Flexibilitet i forhold til valg af stalddtype (Scenarie 1: Dybstrøelse, Scenarie 2: 1/3 dybstrøelse og 2/3 fast gulv og Scenarie 3: Ny velfærdsstald med sengebåse med fast gulv og dybstrøelse).
- Der er kommet flere nye ejede og forpagtede arealer.
- Andelen af dybstrøelse som køres direkte ud, er ændret til 68 % i scenarie 1, normen (65 %) i scenarie 2 og 70 % i scenarie 3.
- En gylleaftale på 50 DE er taget ud.

GRUNDLAG FOR AFGØRELSEN

Ansøgning om tillæg til miljøgodkendelse med tilhørende bilag, indsendt første gang den 21. maj 2015 som skema nr. 77595 og sidste gang som version 7, den 3. marts 2016 fra www.husdyrgodkendelse.dk. Scenarie 2 beregninger indsendt første gang 21. august 2015 (skema nr. 85188) og Scenarie 3 beregninger er indsendt første gang 19. oktober 2015 (skema nr. 85192).

Seneste tilsyn på bedriften den 15-7-2014. Arealgennemgang af arealer i 2009 og 2013. Supplerende oplysninger fremsendt af ansøger og konsulent i forbindelse med sagsbehandlingen.

1.2 SAMMENFATNING

Kommunen har vurderet, at der kan meddeles tillæg til godkendelsen af den 2. september 2009 af den ansøgte omlægning i henhold til Lov nr. 1572 af 20. december 2006, jf. lovbek. nr. 868 af 3. juli 2015 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug samt tilhørende bekendtgørelser. Miljøgodkendelsen er baseret på oplysningerne i ansøgningen samt efterfølgende beregninger og betinget af, at de stillede vilkår efterleves.

Tillægget til miljøgodkendelsen indeholder en sammenfatning samt Kommunens bemærkninger og vurdering af udvidelsen og dens miljømæssige påvirkninger af naturen, miljøet og naboer.

Produktionsudvidelsen, anlæg og arealer

Hans Jørgen Fischer har erhvervet sig mere jord, som inddrages i husdyrbruget. Desuden udvides dyreholdet i eksisterende stald.

Husdyrbruget godkendes til en produktion på 530 årskøer (Jersey), 87 småkalve og 104 opdræt, svarende til 758,6 DE (2014-tal).

Tillægget omfatter følgende ændringer i forhold til tillægget fra 2013:

- Udvidelse af dyreholdet med 80 årskøer til i alt 530 køer (Jersey), 87 kalve og 104 opdræt.
- Flexibilitet i forhold til valg af stalddtype (Scenarie 1: Dybstrøelse, Scenarie 2: 1/3 dybstrøelse og 2/3 fast gulv og Scenarie 3: Ny velfærdsstald med sengebåse med fast gulv og dybstrøelse).
- Der er kommet flere nye ejede og forpagtede arealer.
- Andelen af dybstrøelse som køres direkte ud, er ændret til 68 % i scenarie 1, normen (65 %) i scenarie 2 og 70 % i scenarie 3.
- En gylleaftale på 50 DE er taget ud.

Placering af nye anlæg

Der opføres ingen nye anlæg i scenarie 1 og 2, hvor udvidelsen finder sted i eksisterende staldanlæg. I scenarie 3 etableres en ny stald vest for anlægget og i tilknytning til de øvrige anlæg.

Kommunen har vurderet, at det samlede bygningsanlæg fortsat vil fremstå som én driftsmæssig enhed, og at projektet ikke har nogen indflydelse på landskabet og kulturmiljøet.

Eventuelle nabogener

Der vil blive en lille stigning i antal transporter til og fra ejendommen i forbindelse med udbringning af husdyrgødning, ensilering samt flyt af dyr. Kørsel med husdyrgødning vil blive foretaget intensivt, således at den foregår på så få dage som muligt.

Produktionsændringen vil medføre en mindre stigning i lugtpåvirkningen af ejendommens omgivelser. Ifølge lugtberegningerne er geneafstandskravene overholdt, og udvidelsen forventes derfor ikke at give anledning til mærkbare gener.

Der vil forsat blive foretaget en effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse på ejendomme.

Ammoniakemission

Projektet overholder de generelle krav om reduktion af ammoniaktabet i forhold til referencenormen for stalde og opbevaringslagre. Der er lavet ammoniakdepositionsregninger til naturtyper beliggende indenfor 1.000 meter fra ejendommen i alle tre scenarier. Kommunen vurderer ud fra de nævnte beregninger og tilknyttede vilkår, at ammoniakdepositionen fra anlægget ikke vil medføre en forringelse af naturområderne, og at projektet dermed ikke vil medføre en forringelse af naturområderne.

Ammoniakdepositionen fra udbringningsarealer til nærliggende naturtyper er blevet vurderet. Kommunen vurderer ud fra relevante beregninger og tilknyttede vilkår, at ammoniakdepositionen fra udbringningsarealerne ikke vil medføre en forringelse af naturområderne, og at projektet dermed ikke vil medføre en forringelse af naturområderne.

Påvirkning af internationale naturbeskyttelsesområder (Natura2000)

Der er ca. 3 km til nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde. Det er vurderet, at grundet den store afstand fra produktionsanlægget til dette område, at nedfald af ammoniak, der skyldes emission fra projektet, ikke er til skade for det beskyttede naturområde.

Bilag IV-arter

Der er ikke registreret bilag IV-arter i umiddelbar nærhed af anlægget, men det kan ikke afvises, at de findes. Enkelte udbringningsarealer i Haderslev Kommune ligger tæt på vandhuller, hvor der er fundet bilag IV-arter. Der ændres ikke i markdriften i forhold til tidligere drift. Der er krav om 2 meter bræmmer langs vandhuller over 100 m². Det vurderes, at tillægget ikke medfører ændringer, der påvirker eventuelle bilag IV-arter eller deres levesteder.

Andre miljøpåvirkninger

Produktionen overholder alle gældende normer for opbevaring og udbringning af gylle, håndtering af spildevand og affald, støjbelastning af omgivelser m.v. Det betyder, at projektets virkninger på miljøet, hvad angår disse faktorer, må betragtes som værende indenfor, hvad der kan forventes af et husdyrbrug af den type og størrelse.

BAT (Bedste tilgængelige teknik)

Projektet overholder det beregnede annoniakreduktionskrav (BAT) i alle tre scenarier. Derudover lever bedriften op til en lang række virkemidler, som er bundet op på lovgivningen vedr. opbevaring og håndtering af gylle samt udarbejdelse af markplaner m.m.

Ud fra økonomiske og proportionelle betragtninger vurderer kommunen, at husdyrbruget har inddraget BAT og truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg og arealer.

Samlet vurdering

Kolding Kommune vurderer, at projektet under overholdelse af vilkårene i tillægget til miljøgodkendelsen af den 23. marts 2011 kan gennemføres uden væsentlige virkninger på miljøet, herunder påvirkning af naboer og de landskabelige, naturmæssige og kulturhistoriske værdier i området.

1.3 AFGØRELSE OM MILJØGODKENDELSE

Kolding Kommune har vurderet, at der kan meddeles godkendelse til de ansøgte ændringer på Favstrupvej 65, 6070 Christiansfeld som et tillæg til miljøgodkendelsen af den 2. september 2009 i henhold til § 12, stk. 3 i Lov nr. 1572 af 20. december 2006, jf. lovbek. nr. 868 af 3. juli 2015 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug samt tilhørende bekendtgørelser (jf. bilag 2b) og er en tilladelse til, at virksomheden kan producere på de efter hvert afsnit følgende vilkår.

Miljøgodkendelsen er baseret på oplysningerne i ansøgningen med bilag samt tilhørende beregninger. Miljøgodkendelsen indeholder en sammenfatning, kommunens bemærkninger og vurdering af udvidelsen og dens miljømæssige påvirkninger af naturen, miljøet og naboer samt vilkår vedrørende produktionen og nogle af arealerne.

Tillægget medfører ændringer og tilføjelser af en række vilkår, som er nærmere beskrevet i hver af de efterfølgende afsnit. Vilkår fra den oprindelige miljøgodkendelse fra 2009, som er videreført direkte fremgår efter hvert afsnit med et nummer.

Hvor vilkårene er ændret, vil det fremgå, at det eksisterende vilkår er ophævet, og skriften vil være lysgrå. Vilkår fra tillæg 1 vil fremgå med et a efter nummeret eksempelvis 12a (tillæg 1). Vilkår fra tillæg 2 vil fremgå med et b efter nummeret eksempelvis 12b (tillæg 2).

Etablering af nye anlæg må ikke igangsættes, før der særskilt er indhentet alle øvrige nødvendige tilladelser efter andre lovgivninger eksempelvis spildevandstilladelse, tilladelse til vaskeplads og tilladelse efter byggeloven, tilladelse til større vandindvinding, brandloven mv (se også afsnit 2.4).

1.4 OFFENTLIGHED

Ifølge § 56 i Husdyrbrugsloven kan godkendelse først meddeles, når der er forløbet 3 uger efter, at kommunen har givet skriftlig orientering om ansøgningen til naboerne til den omhandlede ejendom.

Udkastet til tillægget til miljøgodkendelse blev den 8. marts 2016 sendt i høring i 3 uger hos naboer, ansøger og ansøgers konsulent. Der var frist til afgivelse af bemærkninger frem til den 30. marts 2016.

Der indkom ingen bemærkninger til udkastet.

Klagevejledning til det endelige tillæg kan findes i afsnit 11, hvor det fremgår at der er en klagefrist frem til den 4. maj 2016.

2 TILLÆGSGODKENDELSE OG VILKÅR

2.1 BESKRIVELSE AF HUSDYRBRUGET OG PROJEKTET

Tillægget omfatter sammen med miljøgodkendelse af den 2. september 2009 samt tilhørende tillæg fra 2013 alle landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen Favstrupvej 65, 6070 Christiansfeld, matr. nr. 6 m.fl., Hvinderup, Tyrstrup. Til ejendommen er tilknyttet husdyrproduktion med CVR nr. 19785645. Ejendommen er ejet af Hans Jørgen Fischer. Bedriften drives konventionelt.

Tillæg 2 (2016) omfatter følgende ændringer i forhold til tillægget fra 2013:

- Udvidelse af dyreholdet med 80 årskøer til i alt 530 køer (Jersey), 87 kalve og 104 opdræt.
- Flexibilitet i forhold til valg af stalddtype (Scenarie 1: Dybstrøelse, Scenarie 2: 1/3 dybstrøelse og 2/3 fast gulv og Scenarie 3: Ny velfærdsstald med sengebåse med fast gulv og dybstrøelse).
- Der er kommet flere nye ejede og forpagtede arealer.
- Andelen af dybstrøelse, som køres direkte ud, er ændret til 68 % i scenarie 1, normen (65 %) i scenarie 2 og 70 % i scenarie 3.
- En gylleaftale på 50 DE er taget ud.

2.2 MEDDELELSESPLIGT – ANLÆG, AREALER, EJERFORHOLD

Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningsmaterialet og den miljøtekniske beskrivelse og i henhold til godkendelsens vilkår. Ændring i ejerforhold eller driftsansvarlig skal meddeles til kommunen.

Dette tillæg til den oprindelige godkendelse skal være kendt af den daglige driftsansvarlige og andet personale med tilknytning til husdyrbruget. Et eksemplar af nærværende tillæg skal til enhver tid være tilgængelig for og kendt af de personer, der har ansvaret for, at virksomhedens indretning og drift følger vilkårene i denne godkendelse.

Husdyrbruget må ikke udvides eller ændres bygnings- eller produktionsmæssigt uden forudgående anmeldelse til og tilladelse fra Kolding Kommune. Udskiftning af arealer skal anmeldes til kommunen forud for planårets begyndelse den 1. august. Udskiftning af arealer inden for samme kategori (ejede/forpagtede arealer og tredjemandsarealer) kan ske uden en ny godkendelse, såfremt kommunen vurderer, at de nye arealer ikke er mere sårbare end de allerede benyttede.

2.3 GYLDIGHED

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Ifølge Husdyrbrugslovens § 33 skal der i en godkendelse fastsættes en frist for udnyttelse. Godkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden udløbet af denne frist.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Favstrupvej 65 ønsker at benytte eget opdræt til at udvide besætningen med. Grundet projektets størrelse og karakter, vurderer Kolding Kommune, at fristen til udnyttelse af tillægsgodkendelsen skal fastsættes til 2 år, dog tillades det, at udvidelsen i dyreholdet (80 ekstra malkekøer) først er udnyttet 4 år efter tillæggets ikrafttrædelse.

Hvis det meddelte tillæg til miljøgodkendelse ikke har været udnyttet – helt eller delvist – i tre på hinanden følgende år, så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste tre år.

VILKÅR

1a (tillæg 1). Tillægget af den 11. december 2013 til godkendelsen fra 2009 skal være udnyttet inden 2 år fra godkendelsens ikrafttræden, dog tillades, at udvidelsen af dyreholdet i tillægget (120 ekstra malkekøer) først er fuldt udnyttet 4 år efter godkendelsens ikrafttrædelse. Med "udnyttet" menes, at bygge- og anlægsarbejdet er iværksat.

Er godkendelsen ikke udnyttet indenfor de angivne frister, bortfalder den del af godkendelsen, som ikke er udnyttet.

1b (tillæg 2). Tillægget af den 6. april 2016 til godkendelsen fra 2009 skal være udnyttet inden 2 år fra godkendelsens ikrafttræden dog tillades, at udvidelsen af dyreholdet i tillæg 2 (80 ekstra malkekøer) først er fuldt udnyttet 4 år efter godkendelsens ikrafttrædelse. Med ”udnyttet” menes, at bygge- og anlægsarbejdet er iværksat.

Er godkendelsen ikke udnyttet indenfor de angivne frister, bortfalder den del af godkendelsen, som ikke er udnyttet.

2 (mgk). Såfremt årsagen til evt. produktionsnedgang skyldes usædvanlige forhold af kortere varighed, eks. sygdomsudbrud eller konflikter på arbejdsmarkedet, kan fristen forlænges efter konkret vurdering. Det påhviler driftsherren at informere kommunen, såfremt sådanne forhold opstår.

2.4 RETSBESKYTTELSE

Med dette tillæg følger 8 års retsbeskyttelse på nye vilkår, som fremgår som ”**Xb** (tillæg 2)”. Kommuen kan dog i særlige tilfælde meddele forbud eller påbud, før der er forløbet 8 år jf. § 40 stk. 2 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Bedriften skal til enhver tid leve op til gældende regler, love og bekendtgørelser, også selv om disse regler er skærpente i forhold til dette tillæg.

Øvrige tilladelser efter andre lovgivninger skal indhentes særskilt eksempelvis byggetilladelse til den befæstede plads til kalvehytter samt øvrige tilladelser såsom spildevandstilladelse til bortledning af tagvand og vand fra befæstede arealer, herunder til vaskeplads, indvindingstilladelse til drikkevandsformål, tilladelse til etablering af ny vej, brandloven mv.

2.5 REVURDERING AF MILJØGODKENDELSEN

Virksomhedens miljøgodkendelse og tillæg skal, jf. § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages senest, når der er forløbet 8 år fra meddelelsen af miljøgodkendelsen fra 2009.

3 HUSDYRBRUGETS BELIGGENHED OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

I dette afsnit beskrives de nye anlægs placering i tillægget i forhold til husdyrlovens afstandskrav og deres placering i landskabet.

3.1 UDFORMNING OG PLACERING AF EJENDOMMENS ANLÆG

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Ejendommen er beliggende i landzone sydøst for Christiansfeld i den sydligste del af Kolding Kommune. Der ligger ingen andre ejendomme med mere end 75 DE indenfor 300 m af ejendommen.

Ejendommen Favstrupvej 63 og 69 har ikke landbrugspligt, og beregninger med hensyn til lugt vil derfor være gældende for disse. Afstandene til disse ejendomme fra stalde og øvrige anlæg vil være omfattet af afstandskrav. Favstrupvej 61 ejes af ansøger.

Udvidelsen af dyreholdet vil ske i eksisterende stald (Gold og kælvning) i scenarie 1 og 2. I scenarie 3 vil udvidelsen ske i en ny velfærdsstald. Oversigtskort over ejendommens anlæg kan ses i Bilag 3b.

Tillægget medfører ikke anlægsmæssige ændringer i forhold til tillæg 1 (2013) og miljøgodkendelsen (2009) bortset fra en eventuel ny stald i scenarie 3.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Kolding Kommune vurderer samlet, at indretning og beliggenhed af bedriftens staldanlæg mv. er miljømæssig forsvarlig også i forhold til naboer og landskabelige hensyn.

VILKÅR

3 (mgk). Den nye gyllebeholder ca. 800 m syd for ejendommen skal fjernes, når den ikke længere er i drift.

De to eksisterende gylleholdere skal fjernes, når de ikke længere er i drift.

4 (mgk). Der skal etableres skærmende beplantning omkring den nye gyllebeholder, der etableres ca. 800 m syd for ejendommen.

5 (mgk). Læhegnet der vil løbe syd for den nye stald og parallelt med Favstrupvej skal vedligeholdes således, at der er en vedvarende og tæt afskærmning.

6 (mgk). Der skal etableres læhegn syd for de 5 plansiloer, således at der er en vedvarende og tæt afskærmning.

4 HUSDYRHOLD, STALDANLÆG OG DRIFT

4.1 HUSDYRPRODUKTION

Dyreholdet udvides med 80 køer i forbindelse med tillægget.

TABEL 1. HUSDYRPRODUKTIONEN

	Nudrift	MGK 2011	Tillæg 1 - 2013	Tillæg 2 - 2015
Køer	200 (normydelse)	330 (normydelse)	450 (11.00 kg EKM)	530 (11.000 kg EKM)
Kalve	48 (0-5 mdr.)	69 (0-5 mdr.)	87 (0-5 mdr.)	87 (0-5 mdr.)
Opdræt	152 (6-25 mdr.)	69 (19-24 mdr.)	52 (5-8 mdr.) 52 (20-23 mdr.)	52 (5-8 mdr.) 52 (20-23 mdr.)
DE i alt (2014)	290,9	418,3	651,9	758,6

VILKÅR

7 (ophæves). Den samlede produktion må ikke overstige 450 årskøer (Jersey, 11.000 kg EKM), 87 kalve 0-5 mdr. (Jersey), 52 opdræt 5-8 mdr. (Jersey) og 52 opdræt 20-23 mdr. (Jersey) svarene til 661,5 DE.

Der er fleksibilitet med hensyn til den gennemsnitlige årsmælkeydelse fra ydelseskontrollen. Såfremt mælkeydelsen ændres i forhold til det ansøgte niveau på 11.000 kg EKM, så skal antallet af malkekøer korrigeres, således at antallet af dyreenheder ikke overstiger 608,2 DE. Vilkår ændres til:

7b (tillæg 2). Den årlige husdyrproduktionen må ikke overstige

- * 530 årskøer, Jersey (11.000 kg EKM)
- * 87 småkalve, Jersey (0-5 mdr.)
- * 52 opdræt, Jersey (5-8 mdr.)
- * 52 kælvekvier, Jersey (20-23 mdr.)

Svarende til **758,6 DE** (2014-data).

Nedgang i mælkeydelse må ikke ændres til flere dyr.

Der er fleksibilitet i tilfælde, hvor mælkeydelsen overstiger 11.000 kg EKM. Flexibiliteten vurderes overholdt ved nedenstående muligheder a, b og c.

Såfremt mælkeydelsen overstiger 11.000 kg EKM:

- a. Skal der ske en tilsvarende reduktion i antallet af mælkekøer, kvier eller kalve, så antallet af DE ikke overskrides eller
- b. Skal ejer anmelde og Kolding Kommune skal godkende en forøgelse af harmoniarealet og/eller
- c. Skal der ske en afsætning af de ekstra DE husdyrgødning. Modtager af husdyrgødningen skal først godkendes af Kolding Kommune for at kunne modtage husdyrgødningen.

4.2 STALDANLÆG OG VENTILATION

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

I scenarie 1 og 2 sker udvidelsen af dyreholdet i eksisterende anlæg benævnt som "Gold og Kælvning", jf. bilag 3b). I scenarie 3 sker udvidelsen af dyreholdet primært i en ny stald beliggende vest for anlægget.

"Gold og kælvning (ST-279732)"

Stalden er opført i 1995. Stalden er en eksisterende sengestald med spalter samt et dybstrøelsesareal. I miljøgodkendelsen fra 2009 blev gulvet skrabet 2 gange dagligt med bobcat i forbindelse med malkning. Spalterne

bliver skrabet manuelt 6 gange dagligt. Opsamlingspladsen vil fortsat blive skrabet 2-3 gange dagligt efter malkning. Der er naturlig ventilation.

Der ønskes fleksibilitet i forhold til valg af staldtype. I scenarie 1 ønskes dybstrøelse i hele arealet og i scenarie 2 ønskes 1/3 med dybstrøelse og 2/3 med fast gulv.

Andre gulvtyper er fravalgt, da udvidelsen sker i den eksisterende stald, og en yderligere ændring af gulvtype ikke vil være proportionel med miljøgevinsten. Stalden vurderes at leve op til BAT.

TABEL 2. VISER EN OVERSIGT OVER PRODUKTIONEN I DE ENKELTE STALDAFSNIT I SCENARIO 1.

Staldnavn	Godk. pligtig renovering	Staldsystem kode	Nudrift/ansøgt	Antal dyr	Antal Stipladser	Evt. vægt (kg)/alder (mdr.)		Evt. mælkeydelse (EKM) /ændret fravænningsvægt i alt per årsso*	Antal DE	
						Ind	Ud			
Kalve	Nej	JeSm01	Nudrift	11	0	0,00	5,00		2,13	
			Ansøgt	27	0	0,00	5,00		5,23	
Hytteby	Nej	JeKs09	Nudrift	0	0	6,00	25,00		0,00	
			Ansøgt	52	0	5,00	8,00		12,64	
kalvehytter (overdækkes af tag)	Ja	JeSm01	Nudrift	37	0	0,00	5,00		7,17	
			Ansøgt	60	0	0,00	5,00		11,62	
Ny Kostald	Ja	JeMa06	Nudrift	0	0			8594,00	0,00	
			Ansøgt	288	0			11000,00	383,95	
Gold og kælving	Nej	JeMa08	Nudrift	200	0			8594,00	227,27	
			Ansøgt	128	0			11000,00	170,65	
		JeKs08	Nudrift	152	0	6,00	25,00		54,29	
			Ansøgt	40	0	20,00	23,00		17,32	
		JeKs09	Nudrift	0	0	6,00	25,00		0,00	
			Ansøgt	12	0	20,00	23,00		5,20	
		JeMa09	Nudrift	0	0			8594,00	0,00	
			Ansøgt	114	0			11000,00	151,98	
		Sum			Nudrift					290,86
					Ansøgt					758,60
Ændring alle produktioner:									467,74	

TABEL 3. VISER EN OVERSIGT OVER PRODUKTIONEN I DE ENKELTE STALDAFSNIT I SCENARIO 2.

Staldnavn	Godk. pligtig renovering	Staldsystem kode	Nudrift/ansøgt	Antal dyr	Antal Stipladser	Evt. vægt (kg)/alder (mdr.)		Evt. mælkeydelse (EKM) /ændret fravænningsvægt i alt per årsso*	Antal DE
						Ind	Ud		
Kalve	Nej	JeSm01	Nudrift	11	0	0,00	5,00		2,13
			Ansøgt	27	0	0,00	5,00		5,23
Hytteby	Nej	JeKs09	Nudrift	0	0	6,00	25,00		0,00
			Ansøgt	52	0	5,00	8,00		12,64
kalvehytter (overdækkes af tag)	Ja	JeSm01	Nudrift	37	0	0,00	5,00		7,17
			Ansøgt	60	0	0,00	5,00		11,62
Ny Kostald	Ja	JeMa06	Nudrift	0	0			8594,00	0,00
			Ansøgt	288	0			11000,00	383,95
Gold og kælving	Nej	JeMa08	Nudrift	200	0			8594,00	227,27
			Ansøgt	128	0			11000,00	170,65
		JeKs08	Nudrift	152	0	6,00	25,00		54,29
			Ansøgt	40	0	20,00	23,00		17,32
		JeKs09	Nudrift	0	0	6,00	25,00		0,00
			Ansøgt	12	0	20,00	23,00		5,20
		JeMa09	Nudrift	0	0			8594,00	0,00
			Ansøgt	34	0			11000,00	45,33
		JeMa05	Nudrift	0	0			8594,00	0,00
			Ansøgt	80	0			11000,00	106,65
Sum			Nudrift					290,86	
			Ansøgt					758,60	
Ændring alle produktioner:									467,74

"Ny stald" (Scenarie 3)

Stalden ønskes opført vest for anlægget i tilknytning til eksisterende byggeri.

Der vil blive etableret en sengebåsestald med fast gulv (2 % hældning) og skrabere samt et afsnit med dybstrøelse. Der vil være naturlig ventilation.

TABEL 4. VISER EN OVERSICHT OVER PRODUKTIONEN I DE ENKELTE STALDAFSNIT I SCENARIO 3.

Staldnavn	Godk. pligtig renovering	Staldsystem kode	Nudrift/ansøgt	Antal dyr	Antal Stipladser	Evt. vægt (kg)/alder (mdr.)		Evt. mælkeydelse (EKM) /ændret fravænningsvægt i alt per årsso*	Antal DE
						Ind	Ud		
Kalve	Nej	JeSm01	Nudrift	11	0	0,00	5,00		2,13
			Ansøgt	27	0	0,00	5,00		5,23
Hytteby	Nej	JeKs09	Nudrift	0	0	6,00	25,00		0,00
			Ansøgt	52	0	5,00	8,00		12,64
kalvehytter (overdækkes af tag)	Ja	JeSm01	Nudrift	37	0	0,00	5,00		7,17
			Ansøgt	0	0	0,00	6,00		0,00
Ny Kostald	Ja	JeMa06	Nudrift	0	0			8735,00	0,00
			Ansøgt	288	0			11000,00	383,95
Gold og kælving	Nej	JeMa08	Nudrift	200	0			8735,00	227,27
			Ansøgt	172	0			11000,00	229,31
		JeKs08	Nudrift	152	0	6,00	25,00		54,29
			Ansøgt	0	0	20,00	23,00		0,00
Ny stald	Nej	JeMa05	Nudrift	0	0			8735,00	0,00
			Ansøgt	55	0			11000,00	73,32
		JeKs05	Nudrift	0	0	6,00	25,00		0,00
			Ansøgt	40	0	20,00	23,00		17,32
		JeSm01	Nudrift	0	0	0,00	6,00		0,00
			Ansøgt	60	0	0,00	5,00		11,62
		JeMa09	Nudrift	0	0			8735,00	0,00
			Ansøgt	15	0			11000,00	20,00
		JeKs09	Nudrift	0	0	6,00	25,00		0,00
			Ansøgt	12	0	20,00	23,00		5,20
Sum			Nudrift						290,86
			Ansøgt						758,60
Ændring alle produktioner:								467,74	

De forskellige staldtyper i de tre scenarier fremgår i tabel 5.

TABEL 5. VISER EN OVERSICHT OVER DE FORSKELLIG STALDTYPER PÅ FAVSTRUPVEJ 65.

Staldsystem kode	Navn på dyretype og staldsystem	Nudrift/ansøgt	Antal dyr	Antal DE
JeSm01	Småkalv, jersey (0-6 mdr.), Dybstrøelse (hele arealet)	Nudrift	48	9,30
		Ansøgt	87	16,86
JeKs09	Kvie/stud, jersey (6 mdr.-kælving), Dybstrøelse (hele arealet)	Nudrift	0	0,00
		Ansøgt	64	17,84
JeMa06	Jerseyko, Sengestald med præfabrikeret drænet gulv	Nudrift	0	0,00
		Ansøgt	288	383,95
JeMa08	Jerseyko, Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Nudrift	200	227,27
		Ansøgt	172	229,31
JeKs08	Kvie/stud, jersey (6 mdr.-kælving), Sengestald m/spaltegulv (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Nudrift	152	54,29
		Ansøgt	0	0,00
JeMa05	Jerseyko, Sengestald med fast gulv, 2% hældning, skrabning hver 2. time	Nudrift	0	0,00
		Ansøgt	55	73,32
JeKs05	Kvie/stud, jersey (6 mdr.-kælving), Sengestald med fast gulv, 2% hældning, skrabning hver 2. time	Nudrift	0	0,00
		Ansøgt	40	17,32
JeMa09	Jerseyko, Dybstrøelse (hele arealet)	Nudrift	0	0,00
		Ansøgt	15	20,00

Tillægget medfører ikke øvrige ændringer i forhold til miljøgodkendelsen fra 2009 og tillægget fra 2013.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Kolding kommune vurderer, at indretningen af bedriftens staldanlæg mv. er miljømæssig forsvarlig og at der anvendes den bedst tilgængelige teknik.

Projektet overholder det fastlagte og proportionelle BAT-niveau for ejendommen i alle tre scenarier (jf. afsnit 8).

VILKÅR

8 (mgk). Gulvet i den nye stald (stald nr. 6) skal rengøres med spalteskraberne mindst 8 gange i døgnet.

9 (ændres). I staldafsnit "Gold og kælving" skal der i gangarealet installeres skraber med følgende forudsætninger:

Stationær skraber

- * Der skal hver dag foretages skrabninger mindst hver fjerde time.
- * Tværgange og opsamlingspladsen ved malkestalden, som ikke skrubes automatisk, skal hver dag rengøres manuelt mindst 2-3 gange.
- * Skraberens skal være forsynet med timer.
- * Skraberens skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.

Eller robotskraber

- * Robotskraberens skal indstilles til at skrape gangarealer mindst hver fjerde time.
- * Robotskraberens skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.

Egenkontrol

Stationær skraber og robotskraber

- * Logbog, servicefaktura, registrering fra datalogger eller lignende, der dokumenterer, at skraberens/robotskraberens er i drift og vedligeholdes, skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende. Vilkår ændres til:

9b (Tillæg 2). I staldafsnit "Gold og Kælving" (scenarie 1 og 2) skal gangarealet skrubes mindst 6 gange dagligt med følgende forudsætninger:

Stationær skraber

- * Der skal hver dag foretages skrabninger mindst hver fjerde time.
- * Skraberens skal være forsynet med timer.
- * Skraberens skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.

Eller robotskraber

- * Robotskraberens skal indstilles til at skrape gangarealer mindst hver fjerde time.
- * Robotskraberens skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.

Eller manuelt

- * Der skal hver dag foretages skrabninger mindst 6 x dagligt.
- * Manuel skrabning herunder hyppighed og metode skal fremgå i arbejdsplanen for bedriftens medarbejdere.
- * Tværgange og opsamlingspladsen ved malkestalden, som ikke skrubes automatisk, skal hver dag rengøres manuelt mindst 2-3 gange.

Egenkontrol

- * Logbog, servicefaktura, arbejdsplaner, registrering fra datalogger eller lignende, der dokumenterer, at skraberens/robotskraberens/manuel skrabning er i drift og vedligeholdes, skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

10b (Tillæg 2). I scenarie 2 skal en del af staldsystemet i "Gold og kælvning" ændres til sengestald med fast gulv (2 % hældning) og skrabning i henhold til vilkår 9b under stationær skraber eller robotskraber.

11b (Tillæg 2). Ny stald (Scenarie 3) på 25 x 60 m svarende til 1.500 m². Den nye stald skal etableres med fast gulv (2% hældning) og skrabning i henhold til vilkår 9b under stationær skraber eller robotskraber.

Gulvene i den nye stald skal etableres i henhold til Landbrugets Byggeblade.

4.3 FODRING OG FODEROPBEVARING

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

I forbindelse med miljøgodkendelsen fra den 2. september 2009 blev det tilladt at forlænge foder- og maskinladen med 30 meter i vestlig retning i samme materialer samt at forlænge de 5 plansiloer med 20 meter i sydlig retning. De to plansiloer mod øst er blevet forlænget, og de resterende 3 plansiloer er ved at blive forlænget. I tillægget søges derfor igen om udvidelse af foder- og maskinladen, da forlængelsen af disse endnu ikke er påbegyndt.

Hovedsagligt procederes al grovfoder på ejet og forpagtet jord (primært majs og græs). Indkøbt foder består primært af råvarer, som læsses af i foderladen.

Det er angivet, at andelen af græs udgør minimum 25 % af totalrationen for malkekøer inklusiv opdræt.

Tillægget medfører ikke ændringer i forhold til tillæg 1 (2013) og miljøgodkendelsen (2009).

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Kommunen vurderer, at forlængelserne af plansiloerne og foder- og maskinladen er med til at sikre, at der ikke sker en øget påvirkning af omgivelserne. BAT vurderes overholdt ved opbevaring af ensilage i ensilagesiloer med afløb til beholder samt ved optimering af fodringen af malkekvæget.

VILKÅR

12a (Tillæg 1). De 3 plansiloer mod vest kan forlænges med maks. 20 meter i sydlig retning med endemur. Plansiloen nord for den gamle ajletank kan etableres med sider og forlænges med 10 meter. Skal udføres i henhold til Landbrugets Rådgivningstjenestes byggeblade.

13 (mgk). Der skal foretages overfladebehandling af ensilagesiloerne efter behov, som skal kontrolleres en gang årligt, når siloerne er tomme, og evt. skader på betonen skal repareres.

14b (Tillæg 2). Foder- og maskinladen kan forlænges med 30 m i vestlig retning og skal opføres i samme materialer som eksisterende bygning.

15b (Tillæg 2). Græsmarksafgrøder skal udgøre minimum 25 % af totalrationen for malkekøer inklusiv opdræt.

Egenkontrol

Foderplaner skal indeholder oplysninger om indholdet af græs i foderrationen.

Endagsfoderkontrol (EFK) eller lign. opgørelse skal foretages fire gange om året. I forbindelse med EFK'en eller lign. opgørelse skal indholdet af græs angives.

Foderplaner og resultater af EFK'en eller lign. opgørelse skal kunne fremvises i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

4.4 ENERGI- OG VANDFORBRUG SAMT BESPARENDE FORANSTALTNINGER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Energi:

I før-situationen var det samlede elforbrug på ca. 125.000 kWh, i miljøgodkendelsen fra 2009 var elforbruget sat til 175.000 kWh, i tillæg 1 (2013) var elforbruget sat til 190.000 kWh og i tillæg 2 forventes elforbruget at

være 200.000 kWh. Stigningen skyldes flere køer og dermed øget forbrug af strøm til bl.a. malkning, mælkekøling, nyt skrabe anlæg, gylle- og foderhåndtering.

I før-situationen var det samlede dieselforbrug på ca. 35.000 liter, i miljøgodkendelsen fra 2009 var dieselforbruget det samme, som følge af at antallet af læssene ikke blev flere men kapaciteten større. I tillæg 1 var dieselforbruget sat til 38.000 liter, og i tillæg 2 forventes dieselforbruget at være 43.000 liter. Der vil ikke være ændringer i de energibesparende tiltag i tillægget.

Vand:

I før-situationen var forbruget af drikkevand 6.415 m³, i miljøgodkendelsen fra 2009 var drikkevandsforbruget sat til 8.815 m³, i tillæg 1 til ca. 12.000 m³, og i tillæg 2 forventes vandbruget at stige til ca. 14.000 m³ drikkevand som følge af flere dyr.

Forbruget af vaskevand til malkeanlæg og stald er i tillæg 2 hævet fra 515 m³ (MGK 2009) og 800 m³ (tillæg 1) til 1.000 m³ i tillæg 2.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Det vurderes på baggrund af ovenstående, at der i det ændrede projekt er anvendt energibesparende teknikker. Malkekøleanlægget er den enkeltpost i det totale vand- og energiforbrug, der vægter mest. Løbende kontrol og vedligeholdelse af denne er således særligt relevante.

VILKÅR

16 (mgk). Anlæg, der er særligt energiforbrugende, såsom malkeanlægget og mælkekølingsanlægget, skal serviceres og vedligeholdes med de for det konkrete anlægs vejledende intervaller i henhold til producentens/leverandørens specifikationer, således at de kan fungere energieffektivt.

4.5 SPILDEVAND HERUNDER REGNVAND OG OVERFLADEVAND FRA PLANSILO

Som følge af lidt flere dyr i ansøgt drift vil drikkevandsspildet og mængden af vaskevand være lidt større. Der er en kapacitet på ca. 11.400 m³ i anlæggets gyllebeholdere. Den samlede tilledning til gyllebeholderne er 11.910 tons, svarende til en opbevaringskapacitet på 12,5 mdr. Kapacitetsberegninger er vedlagt ansøgningen om tillæg.

Tillægget medfører ikke ændringer i forhold til tillæg 1 (2013) og miljøgodkendelsen (2009).

VILKÅR

17 (mgk). Al vask af maskiner eller redskaber, hvorfra der kan forekomme gødnings- og kemikalierester, skal foregå på fast bund med afledning af spildevandet til beholder.

4.6 AFFALD, DØDE DYR, OLIEPRODUKTER OG HJÆLPESTOFFER

Tillægget medfører ikke ændringer i forhold til tillæg 1 (2013) og miljøgodkendelsen (2009).

VILKÅR

18 (mgk). Animalsk affald, herunder døde dyr, skal opbevares ved de to gyllebeholdere på ejendommen, og der skal anvendes kadaverkap, til afskærmning.

4.7 OLIEPRODUKTER

Tillægget medfører ikke ændringer i forhold til tillæg 1 (2013) og miljøgodkendelsen (2009).

VILKÅR

19 (mgk). Tankpistol på dieseltankene må ikke kunne fastlåses under påfyldning.

20 (mgk). Der skal etableres en påkørselspullert ved olietanken (5.900 l) fra 2008. Der skal kunne modstå påkørsel fra landbrugsmaskiner og skal stå på varigt stabilt underlag.

21 (mgk). Ved evt. spild ved olie- og dieseltanke skal spildet opsuges med fx kattegrus eller savsmuld og evt. forurenede jord bortskaffes til godkendt modtager.

(ophæves). Nye olie- og brændstoftanke skal anmeldes til kommunen forud for opsættelse. Kommunen skal underrettes ved ændret placering af tanke samt ved sløjfning. Ophæves da omfattet af generel lovgivning.

4.8 KEMIKALIER OG PESTICIDER

Tillægget medfører ikke ændringer i forhold til tillæg 1 (2013) og miljøgodkendelsen (2009).

VILKÅR

22 (mgk). Kemikalier og pesticider skal opbevares i aflåst rum, på kemikaliebestandigt tæt gulv og uden mulighed for afløb til kloak eller dræn.

23 (mgk). Marksprøjten (slanger og dyser) skal til enhver tid være vedligeholdt, sådan at der ikke forekommer dryp fra marksprøjten ved kørsel til og fra marken.

4.9 DRIFTSFORSTYRRELSER ELLER UHELD

Tillægget medfører ikke ændringer i forhold til tillæg 1 (2013) og miljøgodkendelsen (2009).

VILKÅR

24 (mgk). Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til øjeblikkeligt, at anmelde dette til Alarmcentralen ved at ringe 112. Efterfølgende skal Landbrugsafdelingen i Kolding Kommune kontaktes.

25 (mgk). Hvis der sker uheld på ejendommen, skal der senest 2 uger efter hændelsen fremsendes en redegørelse til Kolding Kommune. Redegørelsen skal indeholde en beskrivelse af uheldet, samt en beskrivelse af, hvordan virksomheden vil forebygge lignende uheld.

(ophæves). Nærvæd uheld skal noteres i driftsjournal, og der skal udarbejdes procedure med henblik på forebyggelse af disse. Driftspersonalet skal gøres bekendt med proceduren. Ophæves da det er indgået i vilkår 25.

26 (mgk). Beredskabsplanen for ejendommen, der fortæller hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, skal vedligeholdes løbende og revurderes minimum 1 gang årligt af driftsherren, så oplysningerne i den altid er opdaterede.

Medarbejderne skal være informeret om og have udleveret en kopi af beredsskabsplanen, på et for medarbejderne let forståeligt sprog. Ophæves da det er driftsherrens generelle forpligtigelse.

5 GØDNINGSPRODUKTION OG -HÅNDTERING

5.1 GØDNINGSTYPER OG MÆNGDER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Gødningstyper og mængder

Hvilke forskellige typer husdyrgødning m.v., der produceres og afsættes i den ansøgte produktion (både i scenarie 1, 2 og 3) er vist i tabel 5 (Jf. det elektroniske ansøgningskema).

TABEL 6. OVERSIGT OVER EJENDOMMENS PRODUKTION OG AFSÆTNING AF GØDNING VED MAKSIMAL TIL-LADT PRODUKTION I SCENARIO 1, 2 OG 3.

Gødningstype	Kg kvælstof			Kg fosfor			DE (2014-tal)		
	Sc.1	Sc.2	Sc.3	Sc. 1	Sc.2	Sc. 3	Sc. 1	Sc. 2	Sc. 3
Produceret på Favstrupevej 65									
Dybstrøelse	18.004	7.957	5.571	2.712	1.154	785	186,7	80,0	54,7
Kvæggylle	49.307	58.610	60.664	7.489	8.883	9.214	571,9	678,6	703,9
I alt produceret	67.311	66.567	66.235	10.201	10.037	9.999	758,6 DE	758,6 DE	758,6 DE
Afsat gødning									
Kvæggylle, Smedeforte 5, Christiansfeld	9.320			1.415			108,0		
Kvæggylle, Bojskov Byvej 22, Christiansfeld	11.650			1.768			135,0		
Kvæggylle, Kokærvej 43, Christiansfeld	5.005			760			58,0		
Afsat i alt til gylleaftaler	25.975			3.943			301,0 DE		
Totalt på ejede og forpagtede arealer									
Dybstrøelse	18.004	7.957	5.571	2.712	1.154	784	186,7	80,0	54,7
Kvæggylle	23.332	32.635	34.689	3.546	4.940	5271	270,9	377,6	402,9
Samlet husdyrgødning på 269,5 ha.	41.336	40.592	40.260	6.259	6.095	6.056	457,6	457,6	457,6

Ejendommens ejede og forpagtede arealer (269,5 ha), hvorpå der udbringes husdyrgødning er ændret i forhold til miljøgodkendelsen fra 2009 og tillægget fra 2013, hvor der indgik 165,9 ha ejede og forpagtede udbringningsarealer. Der er indgået nye forpagtede arealer (103,6 ha) beliggende øst for Sillerup i Haderslev Kommune.

Der udbringes husdyrgødning fra i alt 457,6 DE på de ejede og forpagtede arealer svarende til 1,7 DE/ha. Harmonikravet på 1,7 DE/ha er dermed overholdt. Ved fuld produktion skal der afsættes i alt 301,0 DE kvæggylle, jf. tabel 5 ovenfor.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Ejendommens ejede og forpagtede arealer (269,5 ha), hvorpå der udbringes husdyrgødning ændres ved tillægget.

Der afsættes husdyrgødning til allerede godkendte modtagere af husdyrgødning.

Kolding Kommune vurderer på baggrund af ovenstående, at når der afsættes 301,0 DE husdyrgødning til gylleaftaler er der tilstrækkeligt ejet og forpagtet areal på ejendommen til at udbringe den producerede mængde husdyrgødning.

VILKÅR

26 (ophæves). På de 165,9 ha ejede og forpagtede udbringningsarealer (jf. bilag 6) må der udbringes husdyrgødning fra produktionen med et indhold af maksimalt 28.113 kg kvælstof (N) og 4.051 kg fosfor (P). Ophæves og ændres til vilkår 27b.

(ophæves). Ved fuld produktion skal der afsættes 383,0 DE husdyrgødning til aftalearealer. Ophæves og ændres til vilkår 27b.

27b (Tillæg 2). På ejendommens ejede og forpagtede udbringningsarealer (269,5 ha) må der pr. planår (1/8-31/7) udbringes husdyrgødning svarende til 1,7 DE/ha fra det godkendte husdyrbrug, som fremgår af vilkår 7b.

I tilfælde af ophør eller delvis udnyttelse af godkendelsen kan husdyrgødningen helt eller delvist erstattes af andre typer husdyrgødning, hvis mængden af kvælstof og fosfor ikke overstiger 41.336 kg kvælstof (N) og 6.259 kg fosfor (P) på de ejede og forpagtede arealer (jf. bilag 3b).

Ved en årlig produktion større end 457,6 DE skal overskydende husdyrgødning afsættes til tredjemand. Ved fuld produktion skal der årligt afsættes 301,0 DE til tredjemand.

Ansøger må først have fuld produktion:

- a. Når tredjemandsarealerne har en miljøgodkendelse til at modtage husdyrgødning, eller
- b. Når nye arealer er anmeldt og Kolding Kommune har godkendt en forøgelse af harmoniarælet.

5.2 OPBEVARING OG HÅNDTERING AF FLYDENDE HUSDYRGØDNING

Efter udvidelsen er der fortsat tilstrækkelig opbevaringskapacitet. Opbevaringskapaciteten er ca. 10,2 mdr. i scenarie 1 og ca. 9,4 mdr. i scenarie 3, hvor der vil være mest flydende husdyrgødning. Kravet til tilstrækkelig opbevaringskapacitet er 9 mdr. og er dermed opfyldt i alle scenarier.

Tillægget medfører ikke øvrige ændringer i forhold til tillæg 1 (2013) og miljøgodkendelsen (2009).

VILKÅR

28 (mgk). Pumperørføringen fra eksisterende gyllebeholdere til den nye gyllebeholder skal foretages under konstant opsyn.

29 (mgk). Gyllevogne skal fyldes med sugekran.

30 (mgk). Der skal foretages kontrol af rørsamlinger og rørføringer til gylletankene mindst hvert 10. år, f.eks. i forbindelse med beholderkontrol.

5.3 OPBEVARING OG HÅNDTERING AF FAST GØDNING INKL. DYBSTRØELSE

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Fast husdyrgødning opbevares overdækket på møddingsplads eller i markstak efter gældende regler. Dybstrøelse opbevares på møddingspladsen indtil det har opnået en tilstrækkeligt kompostlignende tilstand til at blive kørt i markstakke. I scenarie 1 vil der være en større andel af dybstrøelse end i scenarie 2 og 3, hvor staldtypen er ændret.

I scenarie 1 og 3 skal der som minimum direkte udspredes henholdsvis 68 % og 70 % af dybstrøelsen. I scenarie 2 køres dybstrøelse ud efter normen (65 %).

Tillægget medfører ikke øvrige ændringer i forhold til tillæg 1 (2013) og miljøgodkendelsen (2009).

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Der er en eksisterende møddingsplads med afløb til beholder. Bunden i møddingspladsen skal løbende vedligeholdes, således at bunden til stadighed er tæt og uigennemtrængelig for fugt. Opbevaring af fast husdyrgødning på møddingsplads betragtes som værende Bedst Tilgængelig Teknik (BAT). Fast husdyrgødning opbevares overdækket fortrinsvist på møddingsplads (BAT) eller i markstakke i overensstemmelse med Husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Det er udelukkende komposteret dybstrøelse, som må lægges i markstak, hvorfor vilkåret om at dybstrøelse fra kalvehytter og kælvningsboksene ikke må lægges i markstak er omfattet af generel lovgivning, og vilkåret ophæves derfor.

Mængden af fast husdyrgødning, som køres direkte ud, er sat til 68 %, 65 % (norm) og 70 % i henholdsvis scenarie 1, 2 og 3.

Kolding Kommune vurderer på baggrund af ovenstående, at ejendommens opbevaring og håndtering af fast gødning er miljømæssig forsvarlig.

VILKÅR

30 (ophæves). Dybstrøelse fra kalvehytterne og kælvningsboksene skal lægges på møddingsplads eller evt. i gyllebeholder og må ikke lægges direkte i markstak. Ophæves da omfattet af husdyrgødningsbekendtgørelsen.

31 (Mgk). Dybstrøelsen på møddingspladsen skal overdækkes med kompostdug eller lufttæt materiale (minimum 90% af overfladen) undtaget herfra er det sted, hvor der tilføres nyt dybstrøelse dagligt.

31 (ophæves). Der skal udkøres og udspredes minimum 80 % af dybstrøelsen direkte til nedpløjning i marken uden mellemlager. Ændres til vilkår 32b.

32b (tillæg 2). I scenarie 1 og 3 skal der som minimum udspredes henholdsvis 68 % og 70 % direkte ud på marken af dybstrøelsen. I scenarie 2 køres dybstrøelse ud efter normen (65 %).

33 (mgk). Det skal dagligt tjekkes om der skal pumpes fra opsamlingsbeholder ved møddingspladsen og over i ajlebeholder.

5.4 OPBEVARING OG HÅNDTERING AF ANDEN GØDNING

Vilkåret om at spildevandsslam m.m ikke må udspredes på ejendommens arealer på grund af markernes placering i forhold til grundvand ophæves, da det er omfattet af anden lovgivning. Modtagelse af slam o.lign. kræver en anmeldelse, hvori kommunen konkret skal vurdere påvirkningen.

Ejendommen er også omfattet af retningslinjerne i "Arlagården", hvori det fremgår, at mælkeproducenter ikke må modtage slam o.lign.

VILKÅR

33 (ophæves). Spildevandsslam, bioaske eller andre affaldsprodukter til jordbrugsformål, må ikke udspredes på ejendommens arealer på grund af markernes placering i område med særlige drikkevandsinteresser og/eller vandindvindingsoplande. Dette gælder dog ikke for mark 1-0, 2-0, 3-0, 4-0, 5-0, 6-0, og 7-1. Vilkåret ophæves, da det er omfattet af anden lovgivning.

6 GENER FRA HUSDYRBRUGET

6.1 LUGT

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Miljøstyrelsens ansøgningsystem har beregnet hvilke afstande, der mindst skal være fra staldenes lugtcenterum til forskellige beboelsestyper, se tabel 3 nedenfor.

TABEL 7. GENEAFSTANDE FRA EJENDOMMEN TIL OMRÅDER VED FULD PRODUKTION I TILLÆG 2 – 2016.

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (ansøgt)	Ukorrigeret geneafstand (nudrift)	Korrigeret geneafstand (ansøgt)	Korrigeret geneafstand (nudrift)	Vægtet gennemsnits afstand	Bortscreenet	Genekriterie overholdt
+ Enkeltbolig	0	FMK	102,69	71,11	102,69	71,11	211,94	Ja	Ja
+ Samlet bebyggelse	0	NY	261,09	144,20	261,09	144,20	916,11	Ja	Ja
+ Byzone	0	NY	394,84	182,95	394,84	182,95	1.993,80	Ja	Ja

Det fremgår af tabellen (gældende for scenarie 1,2 og 3), at alle lugtgenekravene er overholdt, og der forventes ikke væsentlige lugtmæssige påvirkninger af de omkringboende.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERINGER

Lovens minimumskrav til afstande til nærmeste beboelser indenfor de tre områdetyper (jf. tabel 6) er overholdt, idet den ukorrigerede geneafstand er kortere end afstanden mellem staldanlæg og til områdetypen, byzone, samlet bebyggelse og enkelt bolig. Kolding Kommune vurderer derfor, at lugt fra staldene ikke vil give væsentlige gener for naboerne.

Eventuelle lugtgener i forbindelse med håndtering af flydende husdyrgødning er ikke ændret i forhold til tillægget fra 2013 og miljøgodkendelsen fra 2009.

VILKÅR

34 (mgk). Bygninger, anlæg, foderanordninger og omgivelser skal drives og renholdes, således at lugtgener begrænses mest muligt for de omkringboende.

34 (ophæves) Såfremt der efter kommunens vurdering opstår væsentlige lugtgener, der vurderes at være væsentlig større, end der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger. Evt. udgifter hertil afholdes af ejendommen. Ophæves da omfattet af generel lovgivning.

35 (mgk). Gyllehåndtering, herunder udbringning og omrøring, skal ske på en måde, der begrænser lugtgener mest muligt.

36a (tillæg 1): Der er fleksibilitet med hensyn til placering af 52 småkalve (0-5 mdr.) i ny hytteby (ST-279729). En ændret placering skal indsendes og godkendes af kommunen før ibrugtagning.

6.2 FLUER OG SKADEDYR

Tillægget medfører ikke øvrige ændringer i forhold til tillæg 1 (2013) og miljøgodkendelsen (2009).

VILKÅR

37 (mgk). Der skal på ejendommen foretages effektiv rotte- og fluebekæmpelse som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinier fra Statens Skadedyrlaboratorium. Bekæmpelsen skal desuden foretages på tilsynsmyndighedens forlangende, såfremt der modtages klager og konstateres væsentlige gener.

38 (mgk). Opbevaring af foder skal ske, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.).

6.3 TRANSPORT

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

I forbindelse med tilægget vil husdyrproduktionen stige med 80 køer, hvilket vil give en mindre stigning i antallet af transportter til og fra ejendommen. Stigningen af transportter vil primært være med husdyrgødning (forventes at stige med ca. 150 læs pr. år), tilskudsfoder (ca. 4 læs mere pr. år) og halm (ca. 125 læs mere pr. år). Der vil ikke ske ændringer i tilkørselsforholdene på ejendommen, og der vil ikke være ændringer i forhold til transportveje til tredjemandsarealer.

Tillægget medfører ikke øvrige ændringer i forhold til tillæg 1 (2013) og miljøgodkendelsen (2009).

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERINGER

Gyllekørsel og transport af grovfoder og halm er de transportter, som stiger mest i forbindelse med tilægget. Da disse foregår over en begrænset periode, vurderer Kolding Kommune, at transportter, med de stillede vilkår, ikke vil bidrage væsentligt i forhold til den samlede trafikbelastning i området.

VILKÅR

38 (ophæves). I forbindelse med transport af gylle til udbringningsarealerne anvendes de ruter, der fremgår af bilag 8. Alternative ruter skal anmeldes til og godkendes af Kolding Kommune. Vilkår ændres til vilkår 39b.

39b (tillæg 2). I forbindelse med transport af gylle til udbringningsarealerne anvendes de ruter, der fremgår af bilag 4b. Alternative ruter skal anmeldes til og godkendes af Kolding Kommune.

6.4 STØJ FRA ANLÆGGET OG MASKINER

Tillægget medfører ikke øvrige ændringer i forhold til tillæg 1 (2013) og miljøgodkendelsen (2009).

VILKÅR

40 (mgk). Husdyrbrugets bidrag til støjbelastningen i omgivelserne (det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A)) målt i ethvert punkt uden for skel, må ikke overstige:

DAG			
Mandag-fredag	Kl. 07.00 – 18.00	55 dB(A)	Ref. tid 8 timer
Lørdag	Kl. 07.00 – 14.00	55 dB(A)	Ref. tid 7 timer
Lørdag	Kl. 14.00 – 18.00	45 dB(A)	Ref. tid 4 timer
Søn- og Helligdage	Kl. 07.00 – 18.00	45 dB(A)	Ref. tid 8 timer
AFTEN			
Alle dage	Kl. 18.00 – 22.00	45 dB(A)	Ref. tid 1 timer
NAT			
Alle dage	Kl. 22.00 – 07.00	40 dB(A)	Ref. tid ½ timer

Støjbelastningen er det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) målt eller beregnet i punkter i 1,5 meters højde over terræn. Referencetiden regnes i henhold til støjvejledningen. Ophæves da omfattet af generel lovgivning.

Virksomheden skal for egen regning dokumentere, at støjvilkår overholdes, hvis Kolding Kommune finder det påkrævet. Dokumentation for overholdelse af støjkravene kan være i form af målinger i ejendommens omgivelser (under fuld drift) eller kildestyrkemålinger ved de enkelte støjkilder kombineret med beregninger efter den fælles nordiske beregningsmodel for industristøj.

Kravet om dokumentation af støjforholdene kan højst fremsættes en gang årligt, med mindre den seneste kontrol viser, at vilkårene ikke kan overholdes. Støjmålinger skal udføres som beskrevet i Miljøstyrelsens til enhver tid gældende støjberegningsvejledning og foretages i punkter, som forinden aftales med kommunen. Støjmåling skal udføres af et akkrediteret firma.

6.5 STØV OG LYST FRA ANLÆG OG MASKINER

Tillægget medfører ikke øvrige ændringer i forhold til tillæg 1 (2013) og miljøgodkendelsen (2009).

6.6 LYS

Tillægget medfører ikke øvrige ændringer i forhold til tillæg 1 (2013) og miljøgodkendelsen (2009).

VILKÅR

41 (mgk). Udendørs plads-/orienteringsbelysning skal være forsynet med aktivitetssensorer, der sikrer at lyset kun er tændt i op til en halv time efter seneste aktivering.

Såfremt der modtages klager over væsentlige lysgener fra ejendommen, kan kommunen meddele påbud om, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger. Evt. udgifter hertil afholdes af ejendommen.

7 PÅVIRKNING FRA AREALERNE

7.1 UDBRINGNINGSAREALERNE

Ejendommens ejede og forpagtede arealer (269,5 ha), hvorpå der udbringes husdyrgødning ændres, da der inddrages nye forpagtede arealer på i alt 103,6 ha.

De eksisterende ejede og forpagtede arealer fortsætter stort set uændret, hvorfor det kun vil være ændringer i disse samt de nye ejede og forpagtede arealer, som vil blive beskrevet i det efterfølgende. Markerne 18, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26 og 27 er beliggende i Haderslev Kommune (markeret med gult i tabel 7), som er kommet med en udtalelse (jf. bilag 5b). Markerne 18 og 20 indgik også i godkendelsen fra 2009.

Størstedelen af arealerne (135,9 ha) er beliggende i oplandet til Hejls Nor. De vestligste arealer (19,4 ha) afvander til Vadehavet (mark 8-0 og 18-0), og de øvrige arealer (114,2 ha) afvander til Lillebælt. Størstedelen af udbringningsarealerne er således beliggende i nitratklasse 2 (arealer med et N-reduktionspotentiale på 51-75 % i oplande til meget sårbare Natura 2000 vandområder). De restrederende arealer ligger i nitratklasse 0.

Samtlige arealer er sandblandet lerjorde med Jb 5, på nær mark 8, som er Jb 4. Der anvendes standardsædskiftet K6 på samtlige marker.

TABEL 8. OVERSIGT OVER EJEDE OG FORPAGTEDE UDBRINGNINGSAREALER (FRA HUSDYRGODKENDELSE.DK).

Navn	Ha	Drænet	Jb.Type	Vandet	Sædskifte	Ref. Sædskifte	N-kl. 0(ha)	N-kl. 1(ha)	N-kl. 2(ha)	N-kl. 3(ha)	G.vand (ha)	P-kl. 0(ha)	P-kl. 1(ha)	P-kl. 2(ha)	P-kl. 3(ha)
1	3,18	Ja	JB5	Nej	K6	K6	0,00	0,00	3,18	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3,18
2	4,10	Ja	JB5	Nej	K6	K6	0,00	0,00	4,10	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4,10
3	0,55	Ja	JB5	Nej	K6	K6	0,55	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,55
4	11,26	Ja	JB5	Nej	K6	K6	0,00	0,00	11,26	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11,26
5	21,42	Ja	JB5	Nej	K6	K6	0,00	0,00	21,42	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	21,42
6	0,88	Ja	JB5	Nej	K6	K6	0,88	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,88
7	0,35	Ja	JB5	Nej	K6	K6	0,35	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,35
8	# 1,24	Ja	JB4	Nej	K6	K6	1,24	0,00	0,00	0,00	1,24	1,24	0,00	0,00	0,00
9	9,15	Ja	JB5	Nej	K6	K6	0,00	0,00	9,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	9,15
10	12,85	Ja	JB5	Nej	K6	K6	12,85	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,85	12,00
11	5,64	Ja	JB5	Nej	K6	K6	5,64	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,64
12	0,59	Ja	JB5	Nej	K6	K6	0,00	0,00	0,59	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,59
13	12,91	Ja	JB5	Nej	K6	K6	12,91	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,03	12,88
14	12,02	Ja	JB5	Nej	K6	K6	12,02	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	12,02
15	7,71	Ja	JB5	Nej	K6	K6	7,71	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7,71
16	13,73	Ja	JB5	Nej	K6	K6	13,73	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,55	8,17
17	5,68	Ja	JB5	Nej	K6	K6	5,68	0,00	0,00	0,00	3,90	0,00	0,00	0,00	5,68
18	# 19,42	Ja	JB5	Nej	K6	K6	19,42	0,00	0,00	0,00	19,42	19,42	0,00	0,00	0,00
19	12,68	Ja	JB5	Nej	K6	K6	0,00	0,00	12,68	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	12,68
20	10,57	Ja	JB5	Nej	K6	K6	10,57	0,00	0,00	0,00	0,00	10,57	0,00	0,00	0,00
21	17,97	Ja	JB5	Nej	K6	K6	17,97	0,00	0,00	0,00	0,00	17,97	0,00	0,00	0,00

Navn	Ha	Drænet	Jb.Type	Vandet	Sæd-skifte	Ref. Sæd-skifte	N-kl. 0(ha)	N-kl. 1(ha)	N-kl. 2(ha)	N-kl. 3(ha)	G.vand (ha)	P-kl. 0(ha)	P-kl. 1(ha)	P-kl. 2(ha)	P-kl. 3(ha)
22	27,21	Ja	JB5	Nej	K6	K6	27,21	0,00	0,00	0,00	0,00	27,21	0,00	0,00	0,00
23	5,81	Ja	JB5	Nej	K6	K6	5,81	0,00	0,00	0,00	0,00	5,81	0,00	0,00	0,00
24	12,50	Ja	JB5	Nej	K6	K6	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	12,50	0,00	0,00	0,00
25	32,19	Ja	JB5	Nej	K6	K6	32,19	0,00	0,00	0,00	0,00	32,19	0,00	0,00	0,00
26	5,30	Ja	JB5	Nej	K6	K6	5,30	0,00	0,00	0,00	0,00	5,30	0,00	0,00	0,00
27	2,56	Ja	JB5	Nej	K6	K6	2,56	0,00	0,00	0,00	0,00	2,56	0,00	0,00	0,00
Total	269,49						207,11	0,00	62,38	0,00	24,57	134,80	0,00	6,44	128,26

7.2 KVÆLSTOF TIL GRUNDVAND

24,6 ha (hele mark 8-0 og 18-0 samt dele af mark 17) af de ejede og forpagtede arealer ligger i nitratfølsomt indvindingsopland (NFI).

I forhold til miljøgodkendelsen fra 2009 er der sket følgende ændringer: Tidligere lå 5,2 ha af Mark 17 i NFI, men nu er det kun 3,9 ha ud af 5,7 ha. Tidligere lå den nederste del af mark 10-0 i nitratfølsomt indvindingsopland (NFI). Hele mark 18-0 og mark 8-0 ligger fortsat i NFI.

De nye forpagtede arealer beliggende i Haderslev Kommune ligger udenfor nitratfølsomme indvindingsoplande.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERINGER

Projektet overholder det generelle beskyttelseskrav med hensyn til nitrat til grundvand, som er fastlagt i lovgivningen, jf. tabel 7.

TABEL 9. OVERSIGT OVER UDVASKNING FRA AREALERNE BELIGGENDE I NFI I SCENARIO 1 (WORST CASE).

Mark Nr.	Areal (ha)	Ansøgt (mg nitrat/l)	Merbelastning (Ansøgt - Nudrift) (mg nitrat/l)	Udvaskning svarende til et plantebrug (mg nitrat/l)	50% reduktion af husdyrgødning (NK3) (mg nitrat/l)
17	5,7	48	4	43	46
18	19,4	48	4	43	46
8	1,2	51	4	47	49

Der anvendes 1 % ekstra efterafgrøder i alle tre scenarier ud over Plantedirektoratets krav som virkemiddel. Da ca. en fjerdedel af arealerne er beliggende i nitratklasse 2, er efterafgrøderne benyttet for at overholde kravene til udvaskning til overfladevand (jf. afsnit 7.4). Kravene til udvaskning af nitrat til grundvand er overholdt i alle tre scenarier og tabel 9 viser worst case (scenarie 1).

Der er indsat et vilkår om, at markstakke med komposteret husdyrgødning og ensilage ikke må placeres på arealer beliggende indenfor nitratfølsomt indvindingsoplande.

Det vurderes, at ved overholdelse af vilkårene i godkendelsen, vil udbringningen af husdyrgødning ikke have en væsentlig indvirkning på grundvandet.

VILKÅR

41 (ophæves). Udover Plantedirektoratets til enhver tid gældende samlede krav til efterafgrøder, udlægges årligt minimum ekstra 2,01 % efterafgrøder af det samlede efterafgrødegrundareal.

De ekstra efterafgrøder skal følge de samme regler som gælder for de lovpligtige efterafgrøder, hvad angår artsvalg, dyrkningsperiode og kvælstofgødning. De ekstra efterafgrøder må ikke erstattes af grønne marker ifølge reglerne om nedsættelse af kravet til efterafgrøder. Vilkår ophæves og ændres til vilkår 42b.

42b (tillæg 2). Der skal hvert år i scenarie 1, 2 og 3 etableres 1 % ekstra efterafgrøder ud over de til enhver tid gældende lovpligtige efterafgrøder.

De ekstra efterafgrøder beregnes af det samlede efterafgrødegrundareal og skal følge de samme regler, som er gældende for de lovpligtige efterafgrøder.

Efterafgrøderne skal etableres i førstkommande planår efter påbegyndelse af tillægget.

43 (mgk). Markstakke med komposteret dybstrøelse og ensilage må ikke placeres på arealer i nitratfølsomt indvindingsopland (jf. bilag 10).

7.3 PÅVIRKNINGER AF SØER OG VANDLØB

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Nye arealer (Haderslev Kommune): Arealerne i Haderslev kommune ligger i tilknytning til 4 vandhuller (mark 18, 25 og 26). Alle vandhuller over 100 m² er omfattet af krav om 2 meter bræmmer.

Tillægget medfører ikke ændringer i forhold til miljøgodkendelsen fra 2009 på de øvrige ejede og forpagtede arealer.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERINGER

Søer og vandløb er beskyttet af vandløbsloven og husdyrgødningsbekendtgørelsen. I henhold til Husdyrgødningsbekendtgørelsen må flydende husdyrgødning ikke udbringes på stejle skrånninger med en hældning på mere end 6° ned mod vandløb eller søer over 100 m² inden for en afstand af 20 meter fra vandløbs eller søens afgrænsning ved daglige vande.

Kommunen vurderer, at søer og vandløbsstrækninger ved udspedningsarealerne er beskyttet tilstrækkeligt i form af de lovpligtige bræmmer og randzoner samt forbuddet mod udspredning af flydende husdyrgødning på arealer, der er skrånende ned mod vandløb og søer. Dog fastholdes kravet om bræmmer langs med en grøft på mark 16 for at reducere den direkte afstrømning af næringsstoffer fra marken samt rundt om alle søer.

Det vurderes således samlet, at søer og vandløbsstrækninger ikke påvirkes væsentligt som følge af projektet.

VILKÅR

43 (ændres). Der skal etableres og opretholdes en dyrknings- og sprøjtningfri bræmme på minimum 2 meter langs alle vandløb og rundt om søer samt omkring den gravede grøft på mark 14-2 (jf. bilag 11). Bræmmen beregnes fra brinkens toppunkt (jf. bilag 14). Vilkår ændres til vilkår 44b.

44b (tillæg 2). Der skal etableres og opretholdes en dyrknings- og sprøjtningfri bræmme på minimum 2 meter langs alle vandløb og rundt om søer samt omkring den gravede grøft på mark 16 (jf. bilag 3b og bilag 11). Bræmmen beregnes fra brinkens toppunkt (jf. bilag 14).

44 (ændres). Gyllen skal nedfældes på mark 14-0 (ændret til mark 14 i tillæg 2), 14-1 (ændret til mark 15 i tillæg 2) og 14-2 (ændret til mark 16 i tillæg 2). Vilkår ændres til vilkår 45b.

45b (tillæg 2). Gyllen skal nedfældes på mark 14, 15-1 og mark 16.

7.4 FOSFOR OG KVÆLSTOF TIL OVERFLADEVAND

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Tillægget medfører, at der kommer nye forpagtede arealer til i forhold til miljøgodkendelsen fra 2009. Desuden afsættes lidt mindre husdyrgødning.

Ca. 50 % af arealerne (134,7 ha) afvander til Hejls Nor og videre til Lillebælt. Husdyrtrykket i oplandet til Hejls Nor er faldende, hvilket bl.a. er vurderet ud fra et lokalt kendskab til forholdene. De resterende arealer afvander til Vadehavet (ca. 20,7 ha), hvor dyretrykket er stigende og til Haderslev Fjord og Avnø Vig (ca. 114,2 ha), hvor begge vandoplande har et faldende husdyrtryk.

Fosforoverskuddet er i ansøgt på -0,8 kg P pr. ha pr. år i scenarie 1, på -1,1 kg P pr. ha pr. år i scenarie 2 og på -1,2 g P pr. ha pr. år i scenarie 3.

Hejls Nor og opland:

Arealerne i oplandet til Hejls Nor afvander via Kær Mølle Å og Taps Å til Hejls Nor. Hejls Nor er et ca. 190 ha vandområde, som er en del af det internationale beskyttelsesområde Natura 2000–habitatområde Lillebælt (H96), fuglebeskyttelsesområde (F47) og Ramsarområde (R15). Udpegningsgrundlaget for habitatområdet er bl.a. sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand, kystlaguner og strandsøer.

Der er kun en snæver åbning mellem Noret og de åbne vandmasser, og derfor karakteriseres Hejls Nor som et lukket bassin. Hejls Nor er desuden udpeget som kystlagune, der er særlig sårbart overfor næringsstoffer. Kystlaguner kan påvirkes af en sådan tilledning af næringsstoffer, da de har et begrænset vandskifte med de åbne vandmasser.

Oplandet til Hejls Nor er på ca. 108 km² og består af deloplandene til Taps/Aller Å systemet, Kær Mølle Å og Hejls Bæk. Det samlede opland er på 10.800 ha (dyrket opland er på ca. 8.600 ha og det øvrige opland er på ca. 2.200 ha). Udbringningsarealerne udgør ca. 1,26 % (136 ha/10.800 ha) af det samlede opland.

Hejls Nors tilstand og målsætning:

Udover at Hejls Nor er udpeget som Natura 2000-område, er området i Kommuneplanen udpeget som et særligt værdifuldt naturområde.

I henhold til basisanalysen Lillebælt er Hejls Nor belastet med næringssalte, og det vurderes, at målsætningen ikke er opfyldt. Habitatområdet opfylder ikke sin målsætning om et alsidigt plante- og dyreliv, der kun er svagt påvirket af menneskelig aktivitet. Årsagen er ifølge vandplanen den diffuse belastning med især kvælstof, men også fosfor fra oplandet, som primært stammer fra landbruget. I vandplanen er der angivet en arealspecifik kvælstofudvaskning på 19,0 kg N/ha, hvilket giver en total kvælstofbelastning af Hejls Nor på 205.200 kg N årligt.

Basisanalysen forudsætter en opfyldelse af den generelle målsætning for Lillebælt om en permanent reduktion af udledningerne af næringssalte, herunder især kvælstof fra diffuse kilder og udledning af miljøfremmede stoffer. Derfor er oplandet til Lillebælt blevet udpeget til nitratklasse 1, 2, og 3 samt potentielle fosforklasser, hvor miljømyndigheden skal stille skærpede krav til udledningen af næringsstoffer.

Knudedyb og opland

Udbringningsarealer i Kolding Kommune afvander via Konge Åen og via Ribe Å/Fovs Å til Knude Dyb, som er et ca. 164 km² stort tidevandsområde. Knude Dyb er en del af det internationale naturbeskyttelsesområde (INO-089), Natura 2000-område, Habitatområde (H78), Fuglebeskyttelsesområde (F49, F51, F52, F53, F55, F57, F60, F66, F67) og Ramsarområde (R27). Dette Natura 2000-område strækker sig fra Ho Bugt i nord til den dansk-tyske grænse i syd. Udpegningsgrundlaget for Vadehavet er bl.a. den prioriterede naturtype "Kystlaguner og strandsøer". Kystlagunerne er sårbare overfor tilledning af næringsstoffer.

Oplandet til Knude Dyb er på ca. 1.453 km² og består af deloplandene til Kongeå systemet, Fovs Å og Ribe Å-systemet. Det samlede dyrkede opland er ca. 145.300 ha. Udbringningsarealerne udgør ca. 0,01 % (20,7 ha/145.300 ha) af det samlede opland.

Knude Dybs tilstand og målsætning:

Målsætningerne for den samlede miljøtilstand i Vadehavet er ikke opfyldt i de danske dele af Vadehavet, idet den afviger fra den generelle miljøkvalitetsmålsætning om et upåvirket eller kun svagt påvirket plante- og dyreliv. Opfyldelse af den generelle målsætning (god tilstand) for Vadehavet forudsætter en permanent reduktion af udledningerne af næringssalte, herunder især kvælstof fra landbruget og diffuse kilder samt udledningerne af miljøfremmede stoffer. Den samlede udledning af kvælstof og fosfor fra europæiske floder og åer til Vadehavet som helhed er faldet stærkt over de sidste 15 år.

Ifølge vandplanen for Vadehavet vurderes den arealspecifikke kvælstofafstrømning til Knude Dyb at være på 22,1 kg N/ha/år. Den angivende totale belastning er på 3.217 tons N/år.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERINGER

Miljøstyrelsen har fastlagt følgende afskæringskriterium for skadesvirkning af nitratudvaskning til overfladevand:

Et projekt for husdyrbrug kan ikke medføre en skadevirkning på overfladevande i Natura 2000-områder samt yngle- eller rasteområder for beskyttede arter som følge af nitratudvaskning, hvis følgende punkter er opfyldt:

- 1) Kumulative effekter – Antal dyreenheder (DE) i det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, har ikke været stigende siden 1. januar 2007.
- 2) Projektet i sig selv – Nitratudvaskningen fra den eksisterende husdyrproduktion er mindre end 1 procent af den samlede nitratudvaskning, hvis udvaskningen sker til et vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin såsom Hejls Nor.

I oplande hvor punkt 1 ikke kan opfyldes, kan kommunen godkende ansøgninger, hvor kvælstofudvaskningen fra rodzonen nedbringes til et niveau, der svarer til et planteavlbrug (arealdrift med brug af handelsgødning og et plantesædskifte).

HEJLS NOR

På grund af Hejls Nors begrænsede vandudskiftning og de sårbare naturtyper antages det, at Noret generelt er mere kvælstof- og fosforfølsomt end det samlede Natura 2000-område Lillebælt. Hvis en given mængde kvælstof eller fosfor ikke vurderes at være et problem for Hejls Nor, vurderes det derfor heller ikke at være et problem for hele Natura 2000-området (Lillebælt). Af denne grund er nedenstående vurdering udelukkende foretaget på Hejls Nor.

Ad. 1 Kumulative effekter - Påvirkninger og bidrag fra andre end projektet selv.

I vurderingen af om det ansøgte projekt i kumulation med andre husdyrbrug i oplandet til Hejls Nor har en skadevirkning, har Kolding Kommune anvendt de data for udviklingen i husdyrtryk, som Miljøstyrelsen har stillet til rådighed i oktober 2015. Udviklingen i antal dyreenheder i oplandet til Hejls Nor fremgår af tabellen nedenfor.

Udviklingen i antal DE i oplandet til Hejls Nor			
	Hejls Nor	Udvikling ift. 2007	Udvikling ift. 2007
2007	6914 DE	0	0
2008	6585 DE	-329 DE	-4,8 %
2009	6785 DE	-129 DE	-1,9 %
2010	7378 DE	464 DE	+6,7 %
2011	7160 DE	246 DE	+3,6 %
2012	7135 DE	221 DE	+3,2 %
2013	7151 DE	237 DE	+3,4 %
2014	7068 DE	154 DE	+2,2 %
2015	6263 DE	- 651 DE	- 9,4 %

Udviklingen i antal dyreenheder i oplandet til Hejls Nor er faldet med 9,4 % siden 2007. Forklaringsgraden er dog lav ($R^2 = 0,0078$), og der skal derfor tages udgangspunkt i en direkte sammenligning af husdyrholdets størrelse i det seneste opgørelsessår og niveauet pr. 1. januar 2007 (jf. notat fra Miljøstyrelsen af 22. december 2011).

Da oplandet til Hejls Nor er mindre end 10.000 DE, vurderer Kolding Kommune desuden, at det er nødvendigt at supplere med lokal viden om udviklingen i husdyrtrykket i oplandet for at kunne vurdere de kumulative effekter. Inden for oplandet til Hejls Nor er Kolding Kommune bekendt med, at der har været enkelte godkendelser, som ikke var fuldt udnyttet på tidspunktet for opgørelsen (oktober 2015) af antal DE i oplandet. Ud over de 6.263 DE, som er medregnet i Miljøstyrelsens data for oplandet i 2015, har Kolding Kommune kendskab til yderligere tilladelser til udvidelser på i alt 425 DE svarende til en samlet stigning i husdyrtrykket på 3,3 % i oplandet til Hejls Nor siden 2007. Kommunen har ikke kendskab til, at der er bedrifter, hvor produktionen er reduceret eller nedlagt siden oktober 2015, og hvor der samtidigt ikke fortsat er mulighed for og tilladelse til, at produktionen kan genoptages eller forøges igen.

I vurderingen af om projektet i kumulation med andre projekter og planer har en skadevirkning, skal andre kilder til nitratudvaskning end husdyrproduktion inddrages. Med projekter og planer i Habitatdirektivets for-

stand menes nye og realiserbare projekter. Kolding Kommune er ikke bekendt med andre projekter og planer, som kan give en øget nitratudvaskning i oplandet.

Kolding Kommune vurderer på baggrund af ovenstående, at projektet i kumulation ikke vil medføre en skadevirkning på Natura 2000-området samt yngle- og rasteområder for beskyttede arter.

Ad. 2 Vurdering af om det ansøgte i sig selv har en skadevirkning

Udbringingsarealet er 136 ha, og der udvaskes ifølge ansøgningens beregninger 52,5 kg N/ha fra rodzonen. En del af det udvaskede kvælstof vil blive omsat i jorden. Størrelsen af omsætningen afhænger af jordens reduktionspotentiale, der er et udtryk for forskellen mellem den mængde nitrat, der kommer fra rodzonen, og den mængde nitrat, der ender i vandområdet. Det faktiske reduktionspotentiale for oplandet omkring arealerne kendes ikke, men det er 50 % og 75 % ifølge den reduktionspotentiale-modellering, som er foretaget af Danmarks Miljøundersøgelser. Udvasningen fra rodzonen antages at reduceres med ca. 62,5 %.

Ifølge Miljøstyrelsens bilag af 16. juni 2010 kan der kun reguleres på bidraget af nitrat fra husdyrgødningen, og beregningen er foretaget via husdyrgodkendelse.dk.

Hejls Nor - en del af Natura 2000-området Lillebælt	
Opland til Natura 2000-området Hejls Nor	10.800 ha
Nuværende kvælstofbelastning fra land til Natura 2000-området Hejls Nor	205.200 kg N/år
Det ansøgte projekt	
50-75 % reduktionspotentiale (jf. nitratklassekortlægningen)	Gns. 62,5 %
Areal til udspredding i oplandet til Hejls Nor	136 ha
Udvasning fra rodzonen (jf. ansøgningskemaet) – worst case	52,5 kg N/år
Udvasning fra projektet til Hejls Nor (52,5 kg N/ha/år x 0,375 x 136 ha)	2.678 kg N/år
Kvælstofudledning fra projektet som procent af den samlede udledning til Hejls Nor (2.678 kg N/år / 205.200 kg N/år x 100)	1,3 %

Projektet bidrager således med mere end 1 % af den samlede nitratudvaskning til Hejls Nor, og projektet kan potentielt forårsage skade på det internationale beskyttelsesområde.

Det ansøgte projekt medfører imidlertid ikke nogen stigning i tilførslen af kvælstof til vandoplandet, da det er de samme arealer og samme mængde dyreenheder pr. hektar, som arealerne i oplandet får som i miljøgodkendelsen fra 2009.

Der er ikke sket ændringer på de 136 ha udbringingsarealer, som indgik i godkendelsen fra 2009 og i tillæg 2 (2015) og der udbringes ved samme dyretryk (1,7 DE/ha). Andelen af kvælstof ab lager bliver således ikke ændret i oplandet til Hejls Nor.

I den gældende miljøgodkendelse fra 2009 var kvælstofudvaskningen beregnet til 55,8 kg N pr. ha fra de i alt 136 ha ejede og forpagtede arealer i oplandet til Hejls Nor. I det ansøgte projekt er kvælstofudvaskningen på 52,5 kg N pr. ha fra de 136 ha ejede og forpagtede arealer i Hejls Nor oplandet. Kvælstofudvaskningen er derfor større fra arealerne i den nuværende drift, end den vil være fremover i den ansøgte drift.

Kolding Kommune vurderer derfor samlet, at på trods af at udvaskningsberegningerne viser en udledning på over 1 %, så vil den reelle udvaskning fra det ansøgte projekt være mindre end, hvad der tilladt i den gældende miljøgodkendelse, og kvælstofudvaskningen til Natura 2000-området vil derfor samlet set være mindre end i den nuværende situation.

Kolding Kommune vurderer på den baggrund, at projektet i sig selv ikke vil medføre en skadevirkning på Natura 2000-området samt yngle- og rasteområder for beskyttede arter.

KNUDEDYB

Da en øget næringsstofbelastning er problematisk for miljøtilstanden for Knude Dyb, skal beskyttelsesniveauet for nitratudvaskning på arealerne beliggende i oplandet til Natura 2000-området skærpes.

Miljøstyrelsen har fastlagt følgende afskæringskriterium for skadesvirkning af nitratudvaskning til overfladevand:

Et projekt med husdyrbrug kan ikke medføre en skadevirkning på overfladevande i Natura 2000-områder samt yngle- eller rasteområder for beskyttede arter som følge af nitratudvaskning, hvis følgende punkter er opfyldt:

- 1) Kumulative effekter: Antal dyreenheder (DE) i det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, har ikke været stigende siden 1. januar 2007 (stigninger under 1 % kan accepteres)
- 2) Projektet i sig selv: Nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 5 procent af den samlede nitratudvaskning.

I oplande, hvor punkt 1 ikke kan opfyldes, kan kommunen godkende ansøgninger, hvor kvælstofudvaskningen fra rodzonen nedbringes til et niveau, der svarer til et planteavlsbrug (arealdrift med brug af handelsgødning og et plantesædskifte).

Ad. 1 Kumulative effekter - Påvirkninger og bidrag fra andre end projektet selv.

I vurderingen af, om det ansøgte projekt i kumulation med andre husdyrbrug i oplandet til Knude Dyb har en skadevirkning, har Kolding Kommune anvendt de data for udviklingen i husdyrtryk, som Miljøstyrelsen har stillet til rådighed i oktober 2015. Udviklingen i antal dyreenheder i oplandet til Knude Dyb fremgår af tabellen nedenfor.

Udviklingen i antal DE i oplandet til Knudedyb			
	Knudedyb (DE)	Udvikling ift. 2007 (DE)	Procentvis udvikling ift. 2007 (%)
2007	133.666	0	0
2008	130.164	-3502	-2,62
2009	133.420	-246	-0,18
2010	137.242	3576	2,68
2011	134.019	353	0,26
2012	135.830	2164	1,62
2013	135.066	1400	1,05
2014	133.669	3	0,00
2015	135.717	2.051	1,53

Ved en opgørelse under anvendelse af lineær regression er det fundet, at forklaringsgraden er lav ($R^2 = 0,2186$), og der skal derfor tages udgangspunkt i en direkte sammenligning af husdyrholdets størrelse i det seneste opgørelsesår (2015) og niveauet pr. 1. januar 2007 (jf. notat fra Miljøstyrelsen af 22. december 2011). Udviklingen i antal dyreenheder i oplandet til Knude Dyb er steget med 1,53 % fra 2015 til 2007.

Da oplandet til Knude Dyb er væsentlig større end 10.000 DE og 1.000 ha vurderer Kolding Kommune, at det ikke er nødvendigt at supplere med lokal viden om udviklingen i husdyrtrykket i oplandet for at kunne vurdere de kumulative effekter.

I vurderingen af om projektet i kumulation med andre projekter og planer har en skadevirkning, skal andre kilder til nitratudvaskning end husdyrproduktion inddrages. Med projekter og planer i Habitatdirektivets forstand menes nye og realiserbare projekter. Kolding Kommune er ikke bekendt med andre projekter og planer, som kan give en øget nitratudvaskning i oplandet.

I oplande med stigende husdyrtryk, hvor stigningen ikke overskrider 1 % kan der ses bort fra reglen om udvaskning svarende til planteavlsniveau for marker i oplande med stigende husdyrtryk. Den nye regel er tilvejebragt på grundlag af en vurdering, som Kammeradvokaten har foretaget for Miljøstyrelsen af, om det vil være i overensstemmelse med habitatdirektivet at indføre en regel om, at der ses bort fra stigninger under 1 pct. i husdyrholdet siden 2007.

Som følge af at udviklingen i antal dyreenheder har været stigende siden 2007 i oplandet til Knudedyb, skal projektets kvælstofudvaskning til overfladevand nedbringes til et niveau, som svarer til et planteavlsbrug. Der er således lavet beregninger, som er baseret på, at ejendommens arealer beliggende i oplandet til Knudedyb

drives som et plantebrug med anvendelse af handelsgødning i stedet for husdyrgødning. Beregninger viser en udvaskning fra rodzonen på 51,1 kg N/ha/år fra arealerne.

Arealer, der dyrkes i almindelig omdrift (planteavl), herunder med almindelig anvendelse af handelsgødning, kræver som udgangspunkt ikke, at der foretages en vurdering efter habitatbekendtgørelsens § 7, jf. § 8. Udvasningen fra et plantebrug, der drives med et for plantebrug sædvanligt sædskifte, er på landsplan ca. 57,5 kg N/ha/år.

Kommunen har sikret, at kvælstofudvaskningen fra rodzonen ikke overstiger 51,1 kg N/ha/år ved udbringning af husdyrgødning på arealerne ved at stille vilkår om ekstra efterafgrøder (jf. vilkår 42b).

Kolding Kommune vurderer på baggrund af ovenstående, at projektet i kumulation ikke vil medføre en skadevirkning på Natura 2000-området samt yngle- og rasteområder for beskyttede arter

Ad. 2 Vurdering af om det ansøgte i sig selv har en skadevirkning

Udbringingsarealet til Knude Dyb er 20,7 ha og der udvaskes ifølge ansøgningens beregninger 52,5 kg N pr. ha pr. år fra rodzonen. En del af det udvaskede kvælstof vil blive omsat i jorden. Størrelsen af omsætningen afhænger af jordens reduktionspotentiale, der er et udtryk for forskellen mellem den mængde nitrat, der kommer fra rodzonen, og den mængde nitrat, der ender i vandområdet. Det faktiske reduktionspotentiale for oplandet omkring arealerne kendes ikke, men det er mellem 50 og 75 % ifølge Danmarks Miljøundersøgelser. Udvasningen fra rodzonen antages dermed at reduceres med ca. 62,5 %.

Ifølge Miljøstyrelsens bilag af 16. juni 2010 kan der kun reguleres på bidraget af nitrat fra husdyrgødningen, og beregningen er foretaget via husdyrgodkendelse.dk.

Knude Dyb - en del af Natura 2000-området Vadehavet	
Opland til Natura 2000 området Knude Dyb	145.300 ha
Nuværende kvælstofbelastning fra land til Natura 2000-området Knude Dyb	3.217 tons N/år
Det ansøgte projekt	
50-75 % Reduktionspotentiale (jf. nitratklassekortlægningen)	Gns. 62,5 %
Areal til udspredning i oplandet til Knude Dyb	20,7 ha
Udvasning fra rodzonen (jf. ansøgningskemaet) – worst case	52,5 kg N/ha/år
Udvasning fra projektet til Knude Dyb (52,5 kg N/ha/år x 0,375 x 20,7 ha)	408 kg N/år
Kvælstofudledning fra projektet som procent af den samlede udledning til Knude Dyb (408 kg N/år / 3.217 tons N/år x 100)	0,013 %

Projektet bidrager således med mindre end 5 % af den samlede nitratudvaskning til Knude Dyb. Kolding Kommune vurderer på den baggrund, at projektet i sig selv ikke kan medføre en skadevirkning på Natura 2000-området samt yngle- og rasteområder for beskyttede arter.

LILLEBÆLT, HADERSLEV FJORD OG AVNØ VIG

De resterende arealer afvander til Natura 2000 området Lillebælt via Haderslev Fjord og Avnø Vig (114,2 ha). Vandoplandene har et faldende husdyrtryk i forhold til udgangspunktet i 2007. Kommunen vurderer derfor, at projektet i kumulation med andre projekter ikke vil medføre skade på vandoplandene.

Arealerne i oplandet til Lillebælt/Jylland udgør ca. 0,05 % af oplandet. Kvælstofudledningen fra projektet udgør ca. 0,05 % af den samlede udledning til Lillebælt. Projektet bidrager således med mindre end 5 % af den samlede nitratudvaskning til Lillebælt. Kolding Kommune vurderer på den baggrund, at projektet i sig selv ikke kan medføre en skadevirkning på Natura 2000-området samt yngle- og rasteområder for beskyttede arter.

Fosfor

Projektet overholder de generelle lovkrav med hensyn til fosfor til overfladevand, som er fastlagt i lovgivningen uden særlige virkemidler til reduktion af fosfor. De væsentligste bidrag til fosfortilførsel til overfladevand kommer fra brinkerosion og via dræn. Kommunen vurderer, at de generelle bræmme krav er tilstrækkelige til at imødegå overfladisk afstrømning.

Da der er et fosforunderskud i alle tre scenarier er fosforkravet opfyldt i det aktuelle projekt med det valgte sædskifte. Der er således ikke grundlag for at stille skærpede vilkår til fosfor.

Samlet vurdering

Kolding Kommune vurderer derfor samlet at ved overholdelse af de fastsatte vilkår i godkendelsen jf. vilkår 42b om ekstra efterafgrøder, vil projektet hverken i sig selv eller i kumulation med andre kunne medføre en væsentlig målbar skadevirkning fra udbringningsarealerne på Hejls Nor, Knude Dyb eller Lillebælt/Jylland.

7.5 PÅVIRKNING AF BESKYTTET NATUR

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der er foretaget beregninger i det elektroniske beregningssystem i de tre scenarier.

FIGUR 1. OVERSICHT OVER NATURPUNKTER VED EJENDOMMEN

Nye arealer (Haderslev Kommune): Arealerne ligger ikke i forbindelse med kategori 1 eller 2 natur. Der ligger en potentielt ammoniakfølsom skov op til markerne 24 og 25, som er omfattet af kategori 3 natur.

Mark 22 og 25 ligger i tilknytning til en eng, og mark 23 ligger i tilknytning til et strandoverdrev, som er beskyttet efter naturbeskyttelsesloven (§3).

Der er lavet beregninger af ammoniakdepositionen på udvalgte naturtyper (jf. tabel 9 og figur 1). Tallene i figur 1 henviser til naturpunkterne i tabel 8. Det er scenarie 1 (worst case), som er vist i tabellen nedenfor.

TABEL 10. BEREGNET AMMONIAKDEPOSITION PÅ NATURPUNKTER INDENFOR CA. 1.000 METER AF ANLÆGGET (SCENARIO 1 = WORST CASE).

Nr.	Naturområdes placering i forhold til staldanlæg	Kategori natur	Merdeposition (kg N/ha/år)	Totaldeposition (kg N/ha/år)	Lokal baggrundsbelastning (kg N/ha/år)
1	Ammoniakfølsom skov ca. 170 m Ø for Kostald	3	2,8	7,8	16,6
1a	Ammoniakfølsom skov målt 300 m Ø for Kostald	3	0,8	2,5	16,6
2	Sø ca. 60 m Ø fra Kostald		10,8	15,3	16,6
3	Sø ca. 490 m S fra Kostald		0,1	0,2	16,6
4	Sø ca. 45 m fra Hytteby		0,4	4,9	16,5
5	Sø ca. 130 m fra Kostald		2,7	5,0	16,6
6/7	Overdrev § 7 – ca. 3.050 m fra Gold- og Kælvningsstald	2	0,0	0,0	14,0
8	Sø ca. 90 m SØ for Kostald		0,0	0,1	16,6
9	Surmosen ca. 1.070 m SØ for Kostald	3	0,0	0,1	16,6

*: Der henvises til bilag 5a for en mere detaljeret naturvurdering

Ingen af ejendommens bygninger ligger i eller i umiddelbar nærhed af et Natura 2000-område (kategori 1-natur, som er ammoniakfølsomme naturtyper indenfor internationale beskyttelsesområder omfattet af § 7). De nærmeste internationale naturbeskyttelsesområder er "Lillebælt", som er beliggende ca. 3,0 km nord-øst for ejendommen samt Pamhule Skov & Stevning Dam beliggende ca. 9,6 km syd for ejendommen.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Indenfor hver af naturtyperne (kategori 1-3) er der fastsat et beskyttelsesniveau (jf. figur 2).

FIGUR 2. OVERSIGT OVER KATEGORI 1-3 NATUR FRA BILAG 3 I GODKENDELSESBEKENDTGØRELSEN.

Naturtyper	Fastsat beskyttelsesniveau
Kategori 1. § 7 stk. 1, nr. 1, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug	Max. totaldeposition afhængig af antal husdyrbrug i nærheden*): 0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug 0,7 kg N/ha ved 0 husdyrbrug.
Kategori 2. § 7 stk. 1, nr. 2, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug	Max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha pr. år.
Kategori 3. Heder, moser og overdrev, som er beskyttet af § 3 i lov om naturbeskyttelse, og ammoniakfølsomme skove.	Kommunen vurderer konkret, om der skal fastsættes vilkår om max. merdeposition, og hvad det nødvendige krav til max. deposition skal være. Kravet må dog ikke være under en max. merdeposition på 1,0 kg N/ha pr. år.

En husdyrproduktion medfører en fordampning af ammoniak, hvor størstedelen afsættes inden for relativ kort afstand af staldene (0-300 m), og en mindre del afsættes i større afstand og indgår som del af den diffuse baggrundsbelastning.

Baggrundsbelastningen er sammensat af en våd-deposition og en tør-deposition. Tør-depositionen er nogenlunde konstant fra år til år, hvorimod den våde deposition er afhængig af de meteorologiske forhold bl.a. nedbør. Der er derfor stor variation i baggrundsbelastningen fra år til år, hvilket skyldes de naturlige og lokale

udsving i nedbørsmængder. Der er også lokale forskelle på depositionen afhængig af den lokale landbrugsaktivitet i området.

For at udjævne de ovennævnte årlige udsving i baggrundsbelastningen har Kolding Kommune valgt at beregne baggrundsbelastningen som et løbende gennemsnit over tre år. Den gennemsnitlige baggrundsbelastning for hele Kolding Kommune (2012-2014) er beregnet til 15,4 kg N/ha/år, og baggrundsbelastningen ved de enkelte naturpunkter fremgår af tabel 9.

I forbindelse med tillæg 1 (2013) til miljøgodkendelsen fra 2009 blev naturlokaliteterne nærmest ejendommen besigtiget i 2013.

Det nærmeste § 7-områder (kategori 2) er et overdrev (nr. 6/7 i tabel 8) beliggende ca. 3 km nordøst for ejendommen. Totaldeposition er 0 kg N/ha/år. Det vurderes derfor, at projektet ikke vil medføre en forringelse af det pågældende § 7-område.

Skov nr. 1 og 1a (kategori 3) er vurderet til at have en tålegrænse i den høje ende af intervallet af løvskoves tålegrænse på 10-20 kg N/ha/år. Dvs. den pågældende skovs tålegrænse er ca. 17-20 kg N/ha/år. Baggrundsbelastningen er lokalt på 16,6 kg N/ha/år. Så den samlede belastning på skoven vil med en merbelastning på 2,8 kg ligge på 19,4 kg og altså lige under skovens tålegrænse.

Søerne er ikke omfattet af kategori 3 natur, og der er således ikke fastlagt noget beskyttelsesniveau for disse. De to søer nærmest ejendommen, sø nr. 2 og nr. 5, er begge meget næringsbelastede og vandhullernes naturværdi er meget ringe. Det vurderes, at næringsstofbidraget fra drænrør og andehold er så stor, at det atmosfæriske bidrag fra husdyrproduktionen på Favstrupvej 65 er af mindre betydning. Der er ikke registreret bilag IV arter i søerne. Nærmeste sø med kendt forekomst af bilag IV arter, er en sø umiddelbart øst for sø nr. 3, hvor der er registreret ynglende løvfrøer.

Afstanden fra sø nr. 2 og nr. 5 til vandhul med bilag IV-arter er ca. 550 meter. Det vurderes, at sø nr. 2 og nr. 5 ikke er egnede ynglelokaliteter for løvfrøer grundet andehold, grumset vand, overskygget vand og den relative korte afstand til nærmeste ynglelokalitet. Det vurderes derfor, at beskyttelsesniveauet for sø 2 og 5 er opretholdt. Ammoniakdepositionen til søerne nr. 3, 4 og 8 ligger under 1,0 kg N/ha pr. år og beskyttelsesniveauet er dermed overholdt.

Natur- og Miljøklagenævnet har i en afgørelse fra den 19. december 2013 (NMK-133-00147) afgjort, at udbringning af husdyrgødning direkte på eller i naturtyper omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og vurderingen af hvorvidt dette medfører tilstandsændringer er et anliggende, der er omfattet af kommunens forpligtelse til at påse overholdelsen af bestemmelsen i naturbeskyttelseslovens § 3. Der skal derfor i en miljøgodkendelse efter husdyrbrugsloven ikke indgå vilkår, der har til formål at sikre mod en direkte påvirkning af naturtyper, der er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3. Derfor ophæves vilkåret om fastholdelse af minimum 20 meter dyrkningsfri bræmme langs med den østlige side af mark 15 og 16 ned mod den beskyttede mose (nr. 8 Surmosen).

Der sker ikke ændringer i udbringningen af husdyrgødning. Nedfældning eller anvendelse af en teknik eller teknologi, hvorved husdyrgødningen behandles inden eller i forbindelse med udbringning, på sort jord og på græsmarker er et generelt lovkrav jf. Husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Nye arealer (Haderslev Kommune): Arealerne har hidtil været drevet og der er ingen steder kritisk terrænfald til de potentielle ammoniakfølsomme skove. Det vurderes derfor at udbringning af husdyrgødning på arealerne ikke vil ændre på skovens tilstand. Der er ikke Natura-2000 områder i nærheden af arealerne (jf. bilag 5b).

Kolding Kommune vurderer pga. af den beregnede ammoniakdeposition fra ejendommen samt afstanden til § 7 og internationale beskyttelsesområde, at der ikke vil ske en direkte ammoniakpåvirkning af Natura 2000-områderne fra ejendommen eller fra udbringningsarealerne. Samlet vurderes det, at projektet ikke medfører en væsentlig påvirkning med luftbåret kvælstof af omkringliggende natur.

VILKÅR

45 (ophæves). Fastholdelse af min. 20 meter dyrkningsfri bræmme langs den østlige side af mark 14-1 og 14-2 (jf. bilag 11) ned mod den beskyttede mose (Surmosen). Ophæves da forholdet er omfattet af Naturbeskyttelsesloven.

7.6 PÅVIRKNING AF ARTER MED SÆRLIGT STRENGE BESKYTTELSESKRAV (BILAG IV ARTER)

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der er ikke registreret nye fund af bilag IV-arter i forhold til miljøgodkendelsen fra 2009 og tillæg 1 fra 2013, men det kan ikke afvises, at de forefindes på eller i nærheden af udbringningsarealerne. Nærmeste sø med kendt forekomst af bilag IV-arter er en sø umiddelbart øst for sø nr. 3 (jf. tabel 9), hvor der er registreret ynglende løvfrøer.

I bilag 6 findes der en opgørelse over dyrearter, som findes, eller potentielt kan findes, i den sydjyske natur, og som er på bilag IV i EF-habitatdirektivet. I bilaget findes der endvidere en kortfattet konsekvensvurdering af projektet på de relevante arter. I henhold til EF-habitatdirektivets bilag IV er de nævnte dyrearter strengt beskyttede, og medlemslandene er forpligtede til at beskytte bilag IV-arter og sikre, at deres levesteder ikke forringes.

Flere af arterne, som er opført på EU-habitatdirektivets bilag IV (strengt beskyttede arter), er observeret i Kolding Kommune, men er ikke registreret i umiddelbar nærhed af produktionsanlægget på Favstrupvej 65, men det kan ikke afvises, at de forefindes.

Der er ikke sket ændringer i udbringningen af husdyrgødning på ejendommens ejede og forpagtede arealer.

Nye arealer (Haderslev kommune): Der er registreret løvfrø ved mark 18, hvor arealet er lidt kuperet dog uden af hælde mere end 6 grader ned mod enkeltmandsvandhullet på marken.

Tillægget medfører ikke øvrige ændringer i forhold til tillæg 1 (2013) og miljøgodkendelsen (2009).

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Produktionsanlæggets ammoniakemission vil ikke medføre en forringelse af de nærliggende naturområder, hvor der er fundet bilag IV-arter. Det vurderes derfor, at de omkringliggende naturområder ikke ændrer karakter, som vil have indflydelse på bilag IV-arter og deres levesteder.

Det vurderes, at der ikke vil være en negativ påvirkning af vandhuller på arealerne som følge af projektet, idet der ikke foretages ændringer af vandhullerne, og ammoniakdepositionen er lav fra udbringning af husdyrgødning. Vilkår (jf. Vilkår 44b) om krav om 2 meter bræmmer til bl.a. søer er videreført fra den oprindelige godkendelse i 2009.

Kolding Kommune vurderer med baggrund i oplysninger om den ansøgte drift, at projektet ikke medfører ændringer, der påvirker eventuelle bilag IV-arter eller deres levesteder (jf. bilag 6b).

Nye arealer (Haderslev kommune): Der er registreret løvfrø, som er omfattet af habitatdirektivets bilag IV ved mark 18, hvor arealet er lidt kuperet, dog uden at hælde mere en 6 grader ned mod vandhullet på marken. Marken har også tidligere været udbringningsareal, så der sker ingen ændringer i forhold til påvirkninger herfra. Hidtil har der været vilkår om 2 m bræmme til vandhullet og det er vurderet, at der fortsat skal stilles vilkår om at der skal etableres og vedligeholdes en gødsknings og sprøjtningsfri bræmme på mindst 2 m til vandhullet for at beskytte søens paddearter, herunder bilag IV arter.

8 ANVENDELSE AF BEDST TILGÆNGELIG TEKNIK (BAT)

MANAGEMENT (LEDELSES- OG KONTROLRUTINER)

Tillægget medfører ikke øvrige ændringer i forhold til tillæg 1 (2013) og miljøgodkendelsen (2009).

FODER

Tillægget medfører ikke øvrige ændringer i forhold til tillæg 1 (2013) og miljøgodkendelsen (2009).

STALDINDRETNING

Ammoniak

BAT-niveauet er beregnet ud fra Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier for konventionel produktion af malkekvæg i gyllebaserede staldsystemer (maj 2011) samt for malkekvæg udenfor gyllesystemer (feb. 2012). Beregningerne er foretaget i det elektroniske ansøgningsystem.

TABEL 11. BAT-NIVEAU FOR SCENARIO 1.

Samlet faktisk ammoniaktab fra stald og lager i ansøgt drift (hele anlægget):	4250,08 kgN/år
Samlet vejledende ammoniaktab fra hele anlægget ved anvendelse af BAT:	4251,94 kgN/år
Er samlet vejledende ammoniaktab fra hele anlægget ved anvendelse af BAT overholdt?:	Ja
Difference mellem samlet faktisk ammoniaktab og samlet vejledende ammoniaktab ved anvendelse af BAT:	-1,87 kgN/år

Ammoniaktabet i scenarie 1 begrænses med følgende tiltag:

- Skraber i gangarealer i stalden "Gold og kælving" reducerer ammoniaktabet med 336 kg ammoniak/år.
- 68 % af dybstrøelse direkte udbragt reducerer ammoniaktabet med 16,0 kg ammoniak/år.

TABEL 12. BAT-NIVEAU FOR SCENARIO 2.

Samlet faktisk ammoniaktab fra stald og lager i ansøgt drift (hele anlægget):	3984,56 kgN/år
Samlet vejledende ammoniaktab fra hele anlægget ved anvendelse af BAT:	4067,14 kgN/år
Er samlet vejledende ammoniaktab fra hele anlægget ved anvendelse af BAT overholdt?:	Ja
Difference mellem samlet faktisk ammoniaktab og samlet vejledende ammoniaktab ved anvendelse af BAT:	-82,59 kgN/år

Ammoniaktabet i scenarie 2 begrænses med følgende tiltag:

- Skraber i gangarealer i stalden "Gold og kælving" reducerer ammoniaktabet med 426 kg ammoniak/år.

TABEL 13. BAT-NIVEAU FOR SCENARIO 3.

Samlet faktisk ammoniaktab fra stald og lager i ansøgt drift (hele anlægget):	4064,50 kgN/år
Samlet vejledende ammoniaktab fra hele anlægget ved anvendelse af BAT:	4066,19 kgN/år
Er samlet vejledende ammoniaktab fra hele anlægget ved anvendelse af BAT overholdt?:	Ja
Difference mellem samlet faktisk ammoniaktab og samlet vejledende ammoniaktab ved anvendelse af BAT:	-1,68 kgN/år

Ammoniaktabet i scenarie 3 begrænses med følgende tiltag:

- Etablering af stalden "Ny stald" med fast gulv, 2 % hældning og skrabning hver 2. time.
- Skraber i gangarealer i stalden "Gold og kælving" reducerer ammoniaktabet med 385 kg ammoniak/år.
- 70 % af dybstrøelse direkte udbragt reducerer ammoniaktabet med 16,0 kg ammoniak/år

Det vurderes samlet, at den planlagte produktion i alle 3 scenarier overholder Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdi for ammoniak.

Fosfor

Miljøstyrelsen stiller ved malkekvæg ikke specifikke BAT-krav til fosfor. Det generelle krav til fosforoverskuddet er overholdt og reduceret med yderligere 204,2 kg P i scenarie 1, 282,0 kg P i scenarie 2 og 300,5 kg P i scenarie 3.

Tillægget medfører ikke øvrige ændringer i forhold til tillæg 1 (2013) og miljøgodkendelsen (2009).

FORBRUG AF VAND OG ENERGI

Tillægget medfører ikke øvrige ændringer i forhold til tillæg 1 (2013) og miljøgodkendelsen (2009).

OPBEVARING OG HÅNTERING AF HUSDYRGØDNING

Den projekterede gyllebeholder i godkendelsen fra 2009 er blevet opført, og der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet. Se endvidere afsnit 5.3.

Tillægget medfører ikke øvrige ændringer i forhold til tillæg 1 (2013) og miljøgodkendelsen (2009).

UDBRINGNING AF HUSDYRGØDNING

Tillægget medfører ikke øvrige ændringer i forhold til tillæg 1 (2013) og miljøgodkendelsen (2009).

FRAVALG AF BAT – UNDER HENSYN TIL PROPORTIONALITETSPRINCIPPET

Tillægget medfører ikke øvrige ændringer i forhold til tillæg 1 (2013) og miljøgodkendelsen (2009).

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG SAMLET VURDERING

I det aktuelle projekt er der lavet tilpasninger vedrørende staldsystemet, samt mængden af dybstrøelse, som køres direkte ud. Projektet overholder det reduktionskrav, som fremkommer i forhold til kravet om anvendelse af bedste tilgængelige teknik.

Kommunen vurderer, at husdyrbruget har inddraget BAT og truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg og arealer.

Tillægget medfører ikke øvrige ændringer i forhold til BAT i tillæg 1 (2013) og miljøgodkendelsen (2009).

9 EGENKONTROL OG DOKUMENTATION

Tillægget medfører ikke ændringer i forhold til miljøgodkendelsen fra 2009 og tillægget fra 2013.

VILKÅR

46 (mgk). Ved tilsynsmyndighedens forlangende skal virksomheden dokumentere overholdelse af miljøgodkendelsens vilkår.

47 (mgk). Ved driftsforstyrrelser og uheld, som indebærer risiko for forurening, skal foreskrifterne i beredskabsplanen følges.

46 (ændres). Til dokumentation for, at produktionen ligger indefor godkendelsens rammer skal der i forbindelse med tilsyn eller på forlangende kunne fremvises:

* Driftsregnskab

* Sædskifte- og gødningsplaner

* Forpagtnings- og overførselsaftaler om husdyrgødning (af mindst 1 års varighed) m.v. som skal opbevares i minimum 5 år. Ophæves da oplysninger kan hentes elektronisk.

47 (Ophæves) Dokumentation for, at affaldes bortskaffes miljømæssigt forsvarligt i henhold til Kolding Kommunes affaldsregulativ. Ophæves som følge af generel lovgivning jf. affaldsregulativ.

48 (mgk). Følgende skal registreres i driftsjournal, der skal opbevares på bedriften:

* Hvornår der er foretaget aflæsning af el-forbrug/vandforbrug samt aflæsningsværdier og hvad der evt. er foretaget for at reducere forbruget.

* Hvornår der er foretaget kontrol af mælkekølingsanlæg og hvad der evt. er foretaget for at forbedre anlæggets energiudnyttelse.

* Logbog for hvornår der er pumpet gylle over i den nye gyllebeholder.

* Hvornår der er udført autoriseret kontrol af rørsamlinger og rørføringer til gyllepumperør samt de fejl og mangler, der måtte være konstateret og udbedret.

* Hvornår, der er foretaget kontrol af hver af silopladsens sektioner samt hvilke fejl og mangler, der er konstateret og udbedret.

* Hvornår, der er foretaget kontrol af møddingspladsen samt hvilke fejl og mangler, der er konstateret og udbedret.

48 (ophæves). Ved driftsforstyrrelser og uheld i forbindelse med håndtering af husdyrgødning, som indebærer risiko for forurening skal den driftsansvarlige sørge for at afværge følgerne af et eventuel uheld bedst muligt. Omfattet af generel lovgivning.

10 ALTERNATIVE LØSNINGER, OPHØR OG SAMLET VURDERING

10.1 ALTERNATIVE LØSNINGER SAMT 0-ALTERNATIV

Der er overvejet *alternative placeringer* i forhold til placeringen af den nye stald (scenarie 3). Placering øst for den nyeste kostald vil øge merbelastningen yderligere i forhold til den ammoniakfølsomme skov, hvorfor denne placering er fravalgt.

Øvrige placeringer af eksisterende staldanlæg er allerede vurderet i miljøgodkendelsen fra 2009 som værende det bedste sted at placere staldanlæg på ejendommen.

Tillægget medfører ikke øvrige ændringer i forhold til tillæg 1 (2013) og miljøgodkendelsen (2009).

10.2 HUSDYRBRUGETS OPHØR

Tillægget medfører ikke øvrige ændringer i forhold til tillæg 1 (2013) og miljøgodkendelsen (2009).

VILKÅR

49 (mgk). Ved ophør af virksomheden skal staldanlægget rengøres, og gyllen afsættes. Kemikalier og sprøjtemidler skal bortskaffes til godkendt modtager.

50 (mgk). Ophør af virksomheden skal meddeles Kolding Kommune.

10.3 KOMMUNENS SAMLEDE KONKLUSION

Det er Kolding Kommunes vurdering, at virksomhedens drift efter gennemførelse af projektet, under overholdelse af vilkårene i nærværende tillæg til miljøgodkendelsen af den 2. september 2009, ikke vil have væsentlige virkninger på miljøet, herunder at de landskabelige hensyn, naboer og omgivelserne i øvrigt ikke tilsidesættes.

Kolding
Kommune

Betina Stadager Cramer
Agronom

By- og Udviklingsforvaltningen
Landbrug
Nytov 11
6000 Kolding

11 KLAGEVEJLEDNING OG UNDERRETNING

11.1 KLAGEVEJLEDNING OG SØGSMÅL

Hvad kan man klage over? Retlige spørgsmål samt kommunens vilkår og vurderinger.

Hvem kan klage? Ansøger, klageberettigede myndigheder, foreninger og organisationer samt enhver der har en væsentlig, individuel interesse i sagens udfald.

Hvem er klageinstans? Natur- og Miljøklagenævnet.

Hvortil skal klagen sendes? Din klage skal indsendes via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside (www.nmkn.dk). Du kan også finde Klageportalen direkte på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID.

Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der ikke kommer ind via Klageportalen med mindre der er særlige grunde til det. De særlige forhold, som kan begrunde en undtagelse fra kravet om at klage via Klageportalen er beskrevet nærmere i www.nmkn.dk/klage/hvordan-klager-du. Hvis du tilhører en af de nævnte grupper, og trods vejledning ikke har mulighed for at bruge Klageportalen, kan du aflevere din klage sammen med en begrundet anmodning om fritagelse for brug af Klageportalen til Kolding Kommune, Landbrugsafdelingen, Nytorv 11, 6000 Kolding. Hvis du er fritaget for at bruge digital post af din kommune, bedes du oplyse dette i din anmodning. Kolding Kommune vil sørge for at sende din anmodning videre til Natur- og Miljøklagenævnet, som i hvert enkelt tilfælde vurderer, om der foreligger særlige forhold, der gør, at du kan blive fritaget for at bruge Klageportalen. Du får besked fra Natur- og Miljøklagenævnet, om din anmodning kan imødekommes.

Hvem kan hjælpe? På www.nmkn.dk/klage/hvordan-klager-du kan du finde en vejledning til, hvordan du anvender Klageportalen. Du har derudover mulighed for at kontakte supportfunktionen på e-mail: nmkn@nmkn.dk eller telefon 72541101.

Hvad er klagefristen? Onsdag den 4. maj 2016. Det vil sige, at klagen senest på det tidspunkt skal være tilgængelig for myndigheden i Klageportalen, og klager skal have godkendt og betalt gebyr/bestilt en faktura i Klageportalen.

Hvad er lovgrundlaget? Lovbek. nr. 1486 af 4. december 2009 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Hvad koster det at klage? Du betaler et gebyr på 500 kr. med betalingskort i Klageportalen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen, og du har indbetalt gebyr for klagen.

Søgsmålsfrist: Søgsmål til prøvelse af afgørelsen ved domstolene, skal være anlagt inden 6 måneder fra i dag.

11.2 UNDERRETNING OM TILLÆGGET

Ansøger

- Hans Jørgen Fischer, Favstrupvej 65, 6070 Christiansfeld, E-post: hj@fischer-gammelgaard.dk

Konsulent

- Jakob Altenborg, Miljø & Natur Landbrugsrådgivning, Frellingvej 27, 8560 Kollind, E-post: jakob@miljoeognatur.dk

Nedenstående har modtaget et uddrag af tillægget til miljøgodkendelsen af den 2. september 2009.

Ejere af gylleaftalearealer

- Otto Geethsen, Smedeforte 5, 6070 Christiansfeld
- Jens Wiborg, Bojskov Byevej 22, 6070 Christiansfeld
- Sven Erik Lindholm, Kokærvej 43, 6070 Christiansfeld

Naboer

- John Fløjstrup, Favstrupvej 69, 6070 Christiansfeld
- Jane & Michael Petersen, Favstrupvej 63, 6070 Christiansfeld
- Bodil Petersen & Ahrent Petersen, Favstrupvejgårdvej 26, 6070 Christiansfeld
- Beboer: Eline Schultz Beck & Jens Frisk Sørensen, Favstrupgårdvej 22, 6070 Christiansfeld
- Per Jørgensen, Favstrupgårdvej 20, 6070 Christiansfeld
- Kathrine Kjestine Skjønnemann, Favstrupgårdvej 20, 6070 Christiansfeld
- Leif Skjønnemann, Favstrupgårdvej 20, 6070 Christiansfeld
- Ejer af Favstrupvej 61: Hans Jørgen Fischer, Favstrupvej 65, 6070 Christiansfeld
- Beboer: Svitlana & Kostyantyn Mastruk, Favstrupvej 61B, 6070 Christiansfeld
- Beboer: Lukasz Szczepan, Favstrupvej 61A, 6070 Christiansfeld
- Beboer: Klaus Paulsen Fischer, Favstrupvej 61C, 6070 Christiansfeld
- Beboer: Linn Lykke Andersen, Favstrupvej 61 C, 6070 Christiansfeld

Elektroniske parter

- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14, 1. sal, 1611 København V. E-post: ae@aeraadet.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia. E-post: mail@dkfisk.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø. E-post: dn@dn.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Worsaaesgade 1, 7100 Vejle. E-post: post@sportsfiskeren.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V. E-post: natur@dof.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N. E-post: husdyr@ecocouncil.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Wormstrupvej 2, 7540 Haderup. E-post: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, Postboks 2188, 1017 København K. E-post: fbr@fbr.dk
- Sundhedsstyrelsen, Embedslægeinstitutionen Syddanmark, Nytorv 2, 6000 Kolding. E-post: sesyd@sst.dk

---

12 BILAG

Øversigt over bilag i tillæg 2 (b) til miljøgodkendelsen fra den 2. september 2009 (se tillæg 2 af 6/4-2016).

- Bilag 1b:** Vilkårskatalog
- Bilag 2b:** Grundlag for vilkår og lovgivning
- Bilag 3b:** Kort over ejendommen
- Oversigtskort over ejendommens anlæg
  - Oversigtskort over ejendommens ejede og forpagtede arealer samt aftalearealer
- Bilag 4b:** Transportveje
- Bilag 5b:** Udtalelse fra Haderslev Kommune
- Bilag 6b:** Bilag IV-arter

Øversigt over bilag i tillæg 1 (a) til miljøgodkendelsen fra den 2. september 2009 (se tillæg 1 af 11/12-2013).

- Bilag 1a:** Vilkårskatalog
- Bilag 2a:** Grundlag for vilkår og lovgivning
- Bilag 3a:** Oversigtskort over ejendommen
- Oversigtskort over ejendommens anlæg
  - Oversigtskort over ejendommens ejede og forpagtede arealer samt aftalearealer.
- Bilag 4a:** Beregning af BAT-niveau
- Bilag 5a:** Naturvurdering

Øversigt over bilag i miljøgodkendelsen fra den 2. september 2009 (se miljøgodkendelsen af 2/9-2009).

- Bilag 1:** Vilkårskatalog
- Bilag 2:** Grundlag for vilkår og lovgivning
- Bilag 3:** Situationsplan over ejendommen
- Bilag 4:** Situationsplan over ejendommens anlæg og den nye gyllebeholder
- Oversigtskort med den nye gyllebeholder
  - Afløbsplan
  - Befæstede arealer og vaskeplads
- Bilag 5:** Planforhold, landskab, m.v.
- Beskyttelseslinier
  - Beskyttede sten- og jorddiger
- Bilag 6:** Naturinteresser
- Lavbundsarealer, Fosfor-klasse II
  - Fosfortal
  - Nitratklasser
  - Beskyttet Natur og Vandløb
  - Nærmeste § 7-område
- Bilag 7:** Udbringningsarealer
- Ejede og forpagtede arealer
  - PDF markoversigt fra ansøgningssystemet www.husdyrgodkendelse.dk
  - Hældninger i procent (%) – marker med krav om nedfældning
- Bilag 8:** Transportveje
- Bilag 9:** Ny indkørsel til ejendommen

- Bilag 10:** Grundvandsinteresser
- Bilag 11:** Bræmmekrav
- Bilag 12:** Beredskabsplan
- Bilag 13:** Udtalelse fra Haderslev Kommune
- Bilag 14:** Beregning af bræmmen
- Bilag 15:** Bilag IV-arter.
- Bilag 16:** Kort hvor den nye kostald er rykket lidt sydpå

Bilag 1b**VILKÅRSKATALOG**

Tillægget til miljøgodkendelsen fra den 2. september 2009 gælder for anlægget og de landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen Favstrupvej 65, 6070 Christiansfeld. Til ejendommen er tilknyttet husdyrproduktionen med CHR nr. 53009. Ejendommen har CVR nr. 19785645. Ejendommen er ejet af Hans Jørgen Fischer.

Produktionen kan ændres og udvides med 80 årskøer til i alt 530 køer (Jersey), 87 kalve og 104 opdræt. Der er fleksibilitet i forhold til valg af staldtype:

- Scenarie 1: Dybstrøelse (68 % dybstrøelse skal køres direkte ud)
- Scenarie 2: 1/3 dybstrøelse og 2/3 fast gulv
- Scenarie 3: Ny velfærdsstald med sengebåse med fast gulv og dybstrøelse (70 % dybstrøelse skal køres direkte ud)

Bedriften skal til enhver tid leve op til gældende regler, love og bekendtgørelser.

Vilkårene fra den oprindelige miljøgodkendelse fra 2009 fremgår i vilkårskataloget som "X (mgk)", vilkår fra tillæg 1 fremgår som "Xa (tillæg 1)" og vilkår fra tillæg 2 fremgår som "Xb (tillæg 2)".

1a (tillæg 1). Tillægget af den 11. december 2013 til godkendelsen fra 2009 skal være udnyttet inden 2 år fra godkendelsens ikrafttræden, dog tillades, at udvidelsen af dyreholdet i tillægget (120 ekstra malkekøer) først er fuldt udnyttet 4 år efter godkendelsens ikrafttrædelse. Med "udnyttet" menes, at bygge- og anlægsarbejdet er iværksat.

Er godkendelsen ikke udnyttet indenfor de angivne frister, bortfalder den del af godkendelsen, som ikke er udnyttet.

1b (tillæg 2). Tillægget af den 6. april 2016 til godkendelsen fra 2009 skal være udnyttet inden 2 år fra godkendelsens ikrafttræden dog tillades, at udvidelsen af dyreholdet i tillæg 2 (80 ekstra malkekøer) først er fuldt udnyttet 4 år efter godkendelsens ikrafttrædelse. Med "udnyttet" menes, at bygge- og anlægsarbejdet er iværksat.

Er godkendelsen ikke udnyttet indenfor de angivne frister, bortfalder den del af godkendelsen, som ikke er udnyttet.

2 (mgk). Såfremt årsagen til evt. produktionsnedgang skyldes usædvanlige forhold af kortere varighed, eks. sygdomsudbrud eller konflikter på arbejdsmarkedet, kan fristen forlænges efter konkret vurdering. Det påhviler driftsherren at informere kommunen, såfremt sådanne forhold opstår.

3 (mgk). Den nye gyllebeholder ca. 800 m syd for ejendommen skal fjernes, når den ikke længere er i drift.

De to eksisterende gyllebeholdere skal fjernes, når de ikke længere er i drift.

4 (mgk). Der skal etableres skærmende beplantning omkring den nye gyllebeholder, der etableres ca. 800 m syd for ejendommen.

5 (mgk). Læhegnet der vil løbe syd for den nye stald og parallelt med Favstrupvej skal vedligeholdes således, at der er en vedvarende og tæt afskærmning.

6 (mgk). Der skal etableres læhegn syd for de 5 plansiloer, således at der er en vedvarende og tæt afskærmning.

7b (tillæg 2). Den årlige husdyrproduktionen må ikke overstige

- * 530 årskøer, Jersey (11.000 kg EKM)
- * 87 småkalve, Jersey (0-5 mdr.)
- * 52 opdræt, Jersey (5-8 mdr.)
- * 52 kælvekvier, Jersey (20-23 mdr.)

Svarende til **758,6 DE** (2014-data).

Nedgang i mælkeydelse må ikke ændres til flere dyr.

Der er fleksibilitet i tilfælde, hvor mælkeydelsen overstiger 11.000 kg EKM. Flexibiliteten vurderes overholdt ved nedenstående muligheder a,b og c.

Såfremt mælkeydelsen overstiger 11.000 kg EKM:

- a. Skal der ske en tilsvarende reduktion i antallet af mælkekøer, kvier eller kalve, så antallet af DE ikke overskrides eller
- b. Skal ejer anmelde og Kolding Kommune skal godkende en forøgelse af harmoniarealet og/eller
- c. Skal der ske en afsætning af de ekstra DE husdyrgødning. Modtager af husdyrgødningen skal først godkendes af Kolding Kommune for at kunne modtage husdyrgødningen.

8 (mgk). Gulvet i den nye stald (stald nr. 6) skal rengøres med spalteskraberne mindst 8 gange i døgnet.

9b (Tillæg 2). I staldafsnit "Gold og Kælvning" (scenarie 1 og 2) skal gangarealet skrubes mindst 6 gange dagligt med følgende forudsætninger:

Stationær skraber

- * Der skal hver dag foretages skrabninger mindst hver fjerde time.
- * Skraberens skal være forsynet med timer.
- * Skraberens skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.

Eller robotskraber

- * Robotskraberens skal indstilles til at skrabe gangarealer mindst hver fjerde time.
- * Robotskraberens skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget.

Eller manuelt

- * Der skal hver dag foretages skrabninger mindst 6 x dagligt.
- * Manuel skrabning herunder hyppighed og metode skal fremgå i arbejdsplanen for bedriftens medarbejdere.
- * Tværgange og opsamlingspladsen ved malkestalden, som ikke skrubes automatisk, skal hver dag rengøres manuelt mindst 2-3 gange.

Egenkontrol

- * Logbog, servicefaktura, arbejdsplaner, registrering fra datalogger eller lignende, der dokumenterer, at skraberens/robotskraberens/manuel skrabning er i drift og vedligeholdes, skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

10b (Tillæg 2). I scenarie 2 skal en del af staldsystemet i "Gold og kælvning" ændres til sengestald med fast gulv (2 % hældning) og skrabning i henhold til vilkår 98b under stationær skraber eller robotskraber.

11b (Tillæg 2). Ny stald (Scenarie 3) på 25 x 60 m svarende til 1.500 m². Den nye stald skal etableres med fast gulv (2% hældning) og skrabning i henhold til vilkår 9b under stationær skraber eller robotskraber.

Gulvene i den nye stald skal etableres i henhold til Landbrugets Byggeblade.

12a (Tillæg 1). De 3 plansiloer mod vest kan forlænges med maks. 20 meter i sydlig retning med endemur. Plansiloen nord for den gamle ajletank kan etableres med sider og forlænges med 10 meter. Skal udføres i henhold til Landbrugets Rådgivningstjenestes byggeblade.

13 (mgk). Der skal foretages overfladebehandling af ensilagesiloerne efter behov, som skal kontrolleres en gang årligt, når siloerne er tomme, og evt. skader på betonen skal reparerer.

14b. (Tillæg 2). Foder- og maskinladen kan forlænges med 30 m i vestlig retning og skal opføres i samme materialer som eksisterende bygning.

15b (Tillæg 2). Græsmarksafgrøder skal udgøre minimum 25 % af totalrationen for malkekøer inklusiv opdræt.

Egenkontrol

Foderplaner skal indeholde oplysninger om indholdet af græs i foderrationen.

Endagsfoderkontrol (EFK) eller lign. opgørelse skal foretages fire gange om året. I forbindelse med EFK'en eller lign. opgørelse skal indholdet af græs angives.

Foderplaner og resultater af EFK'en eller lign. opgørelse skal kunne fremvises i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

16 (mgk). Anlæg, der er særligt energiforbrugende, såsom malkeanlægget og mælkekølingsanlægget, skal serviceres og vedligeholdes med de for det konkrete anlægs vejledende intervaller i henhold til producentens/leverandørens specifikationer, således at de kan fungere energieffektivt.

17 (mgk). Al vask af maskiner eller redskaber, hvorfra der kan forekomme gødnings- og kemikalierester, skal foregå på fast bund med afledning af spildevandet til beholder.

18 (mgk). Animalsk affald, herunder døde dyr, skal opbevares ved de to gyllebeholdere på ejendommen, og der skal anvendes kadaverkap, til afskærmning.

19 (mgk). Tankpistol på dieseltankene må ikke kunne fastlåses under påfyldning

20 (mgk). Der skal etableres en påkørselspullert ved olietanken (5.900 l) fra 2008. Der skal kunne modstå påkørsel fra landbrugsmaskiner og skal stå på varigt stabilt underlag.

21 (mgk). Ved evt. spild ved olie- og dieseltanke skal spildet opsuges med fx kattegrus eller savsmuld og evt. forurenede jord bortskaffes til godkendt modtager.

(ophæves). Nye olie- og brændstoftanke skal anmeldes til kommunen forud for opsættelse. Kommunen skal underrettes ved ændret placering af tanke samt ved sløjfning. Ophæves da omfattet af generel lovgivning.

22 (mgk). Kemikalier og pesticider skal opbevares i aflåst rum, på kemikaliebestandigt tæt gulv og uden mulighed for afløb til kloak eller dræn.

23 (mgk). Marksprøjten (slinger og dyser) skal til enhver tid være vedligeholdt, sådan at der ikke forekommer dryp fra marksprøjten ved kørsel til og fra marken.

24 (mgk). Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til øjeblikkeligt, at anmelde dette til Alarmcentralen ved at ringe 112. Efterfølgende skal Landbrugsafdelingen i Kolding Kommune kontaktes.

25 (mgk). Hvis der sker uheld på ejendommen, skal der senest 2 uger efter hændelsen fremsendes en redegørelse til Kolding Kommune. Redegørelsen skal indeholde en beskrivelse af uheldet, samt en beskrivelse af, hvordan virksomheden vil forebygge lignende uheld.

26 (mgk). Beredskabsplanen for ejendommen, der fortæller hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, skal vedligeholdes løbende og revurderes minimum 1 gang årligt af driftsherren, så oplysningerne i den altid er opdaterede.

Medarbejderne skal være informeret om og have udleveret en kopi af beredsskabsplanen, på et for medarbejderne let forståeligt sprog.

27b (Tillæg 2). På ejendommens ejede og forpagtede udbringningsarealer (269,5 ha) må der pr. planår (1/8-31/7) udbringes husdyrgødning svarende til 1,7 DE/ha fra det godkendte husdyrbrug, som fremgår af vilkår 7b.

I tilfælde af ophør eller delvis udnyttelse af godkendelsen kan husdyrgødningen helt eller delvist erstattes af andre typer husdyrgødning, hvis mængden af kvælstof og fosfor ikke overstiger 41.336 kg kvælstof (N) og 6.259 kg fosfor (P) på de ejede og forpagtede arealer (jf. bilag 3b).

Ved en årlig produktion større end 457,6 DE skal overskydende husdyrgødning afsættes til tredjemand. Ved fuld produktion skal der årligt afsættes 301,0 DE til tredjemand.

Ansøger må først have fuld produktion:

- a. Når tredjemandsarealerne har en miljøgodkendelse til at modtage husdyrgødning, eller
- b. Når nye arealer er anmeldt og Kolding Kommune har godkendt en forøgelse af harmoniarælet

28 (mgk). Pumperørføringen fra eksisterende gyllebeholdere til den nye gyllebeholder skal foretages under konstant opsyn.

29 (mgk). Gyllevogne skal fyldes med sugekran.

30 (mgk). Der skal foretages kontrol af rørsamlinger og rørføringer til gylletankene mindst hvert 10. år, f.eks. i forbindelse med beholderkontrol.

31 (mgk). Dybstrøelsen på møddingspladsen skal overdækkes med kompostdug eller lufttæt materiale (minimum 90% af overfladen) undtaget herfra er det sted, hvor der tilføres nyt dybstrøelse dagligt.

32b (tillæg 2). I scenarie 1 og 3 skal der som minimum udsprede henholdsvis 68 % og 70 % direkte ud på marken af dybstrøelsen. I scenarie 2 køres dybstrøelse ud efter normen (65 %).

33 (mgk). Det skal dagligt tjekkes om der skal pumpes fra opsamlingsbeholder ved møddingspladsen og over i ajlebeholder.

34 (mgk). Bygninger, anlæg, foderanordninger og omgivelser skal drives og renholdes, således at lugtgener begrænses mest muligt for de omkringboende.

35 (mgk). Gyllehåndtering, herunder udbringning og omrøring, skal ske på en måde, der begrænser lugtgener mest muligt.

36a (tillæg 1): Der er fleksibilitet med hensyn til placering af 52 småkalve (0-5 mdr.) i ny hytteby (ST-279729). En ændret placering skal indsendes og godkendes af kommunen før ibrugtagning.

37 (mgk). Der skal på ejendommen foretages effektiv rotte- og fluebekæmpelse som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinier fra Statens Skadedyrlaboratorium. Bekæmpelsen skal desuden foretages på tilsynsmyndighedens forlangende, såfremt der modtages klager og konstateres væsentlige gener.

38 (mgk). Opbevaring af foder skal ske, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.).

39b (tillæg 2). I forbindelse med transport af gylle til udbringningsarealerne anvendes de ruter, der fremgår af bilag 4b. Alternative ruter skal anmeldes til og godkendes af Kolding Kommune.

40 (mgk). Husdyrbrugets bidrag til støjbelastningen i omgivelserne (det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A)) målt i ethvert punkt uden for skel, må ikke overstige:

DAG			
Mandag-fredag	Kl. 07.00 – 18.00	55 dB(A)	Ref. tid 8 timer
Lørdag	Kl. 07.00 – 14.00	55 dB(A)	Ref. tid 7 timer
Lørdag	Kl. 14.00 – 18.00	45 dB(A)	Ref. tid 4 timer
Søn- og Helligdage	Kl. 07.00 – 18.00	45 dB(A)	Ref. tid 8 timer
AFTEN			
Alle dage	Kl. 18.00 – 22.00	45 dB(A)	Ref. tid 1 timer
NAT			
Alle dage	Kl. 22.00 – 07.00	40 dB(A)	Ref. tid ½ timer

Støjbelastningen er det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) målt eller beregnet i punkter i 1,5 meters højde over terræn. Referencetiden regnes i henhold til støjvejledningen. Ophæves da omfattet af generel lovgivning.

Virksomheden skal for egen regning dokumentere, at støjvilkår overholdes, hvis Kolding Kommune finder det påkrævet. Dokumentationen for overholdelse af støjkravene kan være i form af målinger i ejendommens omgivelser (under fuld drift) eller kildestyrkemålinger ved de enkelte støjklider kombineret med beregninger efter den fælles nordiske beregningsmodel for industristøj.

Kravet om dokumentation af støjforholdene kan højst fremsættes en gang årligt, med mindre den seneste kontrol viser, at vilkårene ikke kan overholdes. Støjmålinger skal udføres som beskrevet i Miljøstyrelsens til enhver tid gældende støjberegningsvejledning og foretages i punkter, som forinden aftales med kommunen. Støjmåling skal udføres af et akkrediteret firma.

41 (mgk). Udendørs plads-/orienteringsbelysning skal være forsynet med aktivitetssensorer, der sikrer at lyset kun er tændt i op til en halv time efter seneste aktivering.

Såfremt der modtages klager over væsentlige lysgener fra ejendommen, kan kommunen meddele påbud om, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger. Evt. udgifter hertil afholdes af ejendommen.

42b (tillæg 2). Der skal hvert år i scenarie 1, 2 og 3 etableres 1 % ekstra efterafgrøder ud over de til enhver tid gældende lovpligtige efterafgrøder.

De ekstra efterafgrøder beregnes af det samlede efterafgrødegrundareal og skal følge de samme regler, som er gældende for de lovpligtige efterafgrøder.

Efterafgrøderne skal etableres i førstkommande planår efter påbegyndelse af tillægget.

43 (mgk). Markstakke med komposteret dybstrøelse og ensilage må ikke placeres på arealer i nitratfølsomt indvindingsopland (jf. bilag 10).

44b (tillæg 2). Der skal etableres og opretholdes en dyrknings- og sprøjtningsfri bræmme på minimum 2 meter langs alle vandløb og rundt om søer samt omkring den gravede grøft på mark 16 (jf. bilag 3b og bilag 11). Bræmmen beregnes fra brinkens toppunkt (jf. bilag 14).

45b (tillæg 2). Gyllen skal nedfældes på mark 14, 15-1 og mark 16.

46 (mgk). Ved tilsynsmyndighedens forlangende skal virksomheden dokumentere overholdelse af miljøgodkendelsens vilkår.

47 (mgk). Ved driftsforstyrrelser og uheld, som indebærer risiko for forurening, skal foreskrifterne i beredskabsplanen følges.

48 (mgk). Følgende skal registreres i driftsjournal, der skal opbevares på bedriften:

* Hvornår der er foretaget aflæsning af el-forbrug/vandforbrug samt aflæsningsværdier og hvad der evt. er foretaget for at reducere forbruget.

* Hvornår der er foretaget kontrol af mælkekølingsanlæg og hvad der evt. er foretaget for at forbedre anlæggets energidnyttelse.

* Logbog for hvornår der er pumpet gylle over i den nye gyllebeholder.

* Hvornår der er udført autoriseret kontrol af rørsamlinger og rørføringer til gyllepumperør samt de fejl og mangler, der måtte være konstateret og udbedret.

* Hvornår, der er foretaget kontrol af hver af silopladsens sektioner samt hvilke fejl og mangler, der er konstateret og udbedret.

* Hvornår, der er foretaget kontrol af møddingspladsen samt hvilke fejl og mangler, der er konstateret og udbedret.

49 (mgk). Ved ophør af virksomheden skal staldanlægget rengøres, og gyllen afsættes. Kemikalier og sprøjtemidler skal bortskaffes til godkendt modtager.

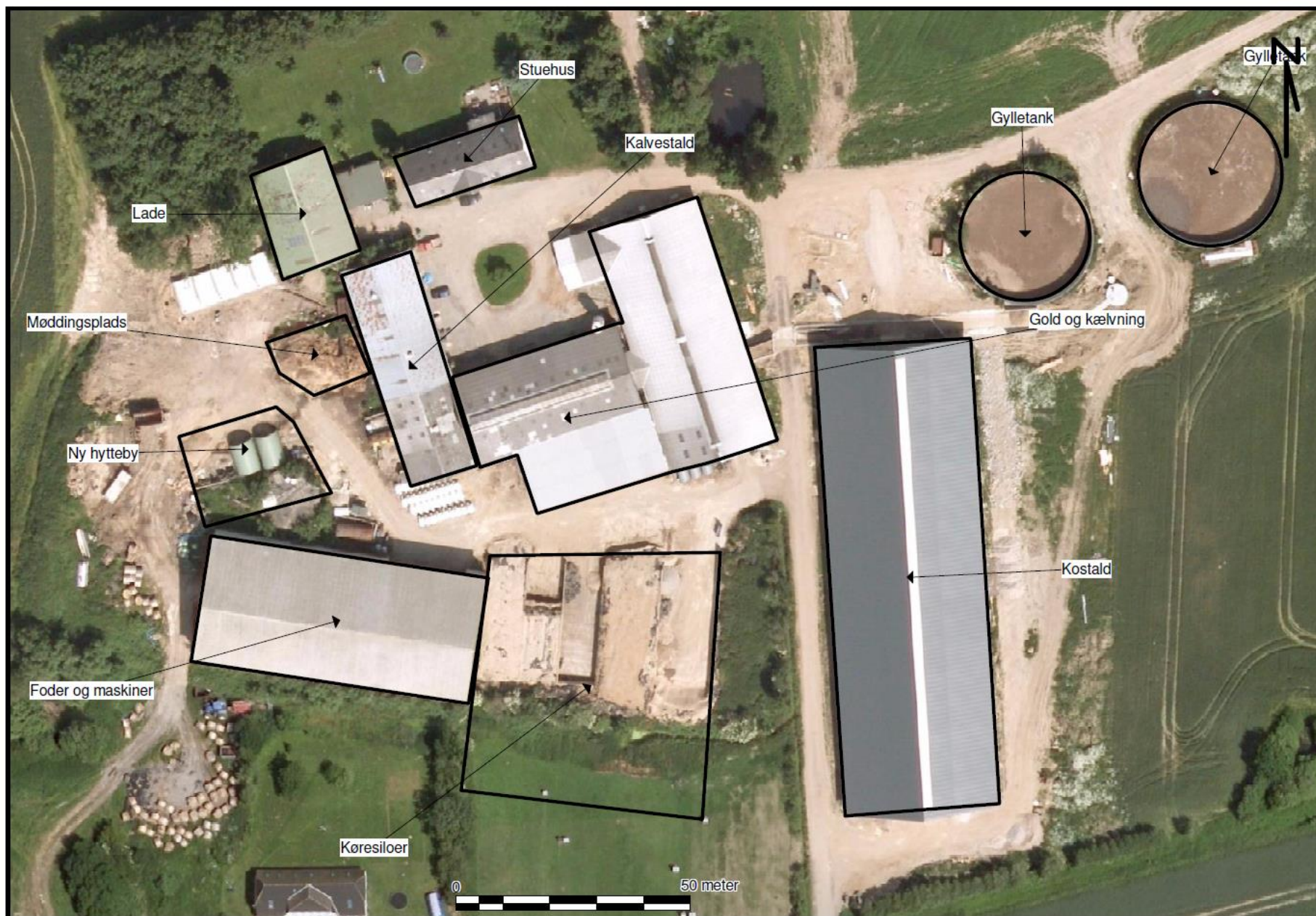
50 (mgk). Ophør af virksomheden skal meddeles Kolding Kommune.

Bilag 2b:**LOVGIVNING**

Nedenstående findes den fulde titel på de love, bekendtgørelser og andre henvisninger, der er anvendt i miljøgodkendelsen og som danner grundlag for denne.

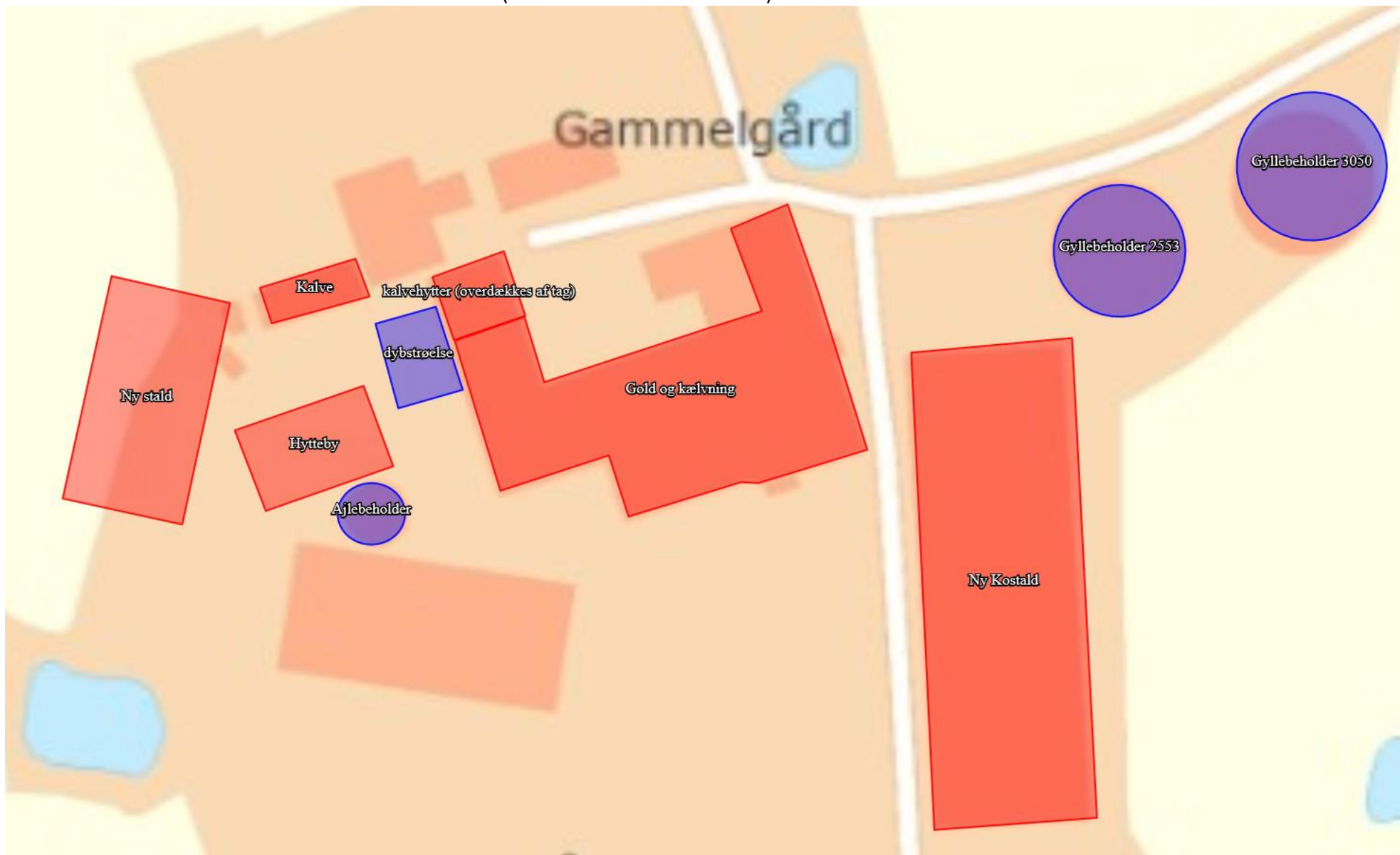
- Husdyrloven:* Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (Husdyrbrugsloven, jf. lovbek. nr. 868 af 3. juli 2015), Miljøministeriet
- Godkendelsesbekendtgørelsen:* Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug (bek. nr. 44 af 11. januar 2016), Miljøministeriet
- Husdyrgødningsbekendtgørelsen:* Bekendtgørelse om husdyrbrug og erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. (bek. nr. 1318 af 26.11.2015), Miljøministeriet
- Affaldsbekendtgørelsen:* Bekendtgørelse om affald (bek. nr. 1309 af 18. dec. 2012), Miljøministeriet
- Påfyldning og vask af sprøjter* Bekendtgørelse om påfyldning og vask af sprøjter til udbringning af plantebeskyttelsesmidler. Nr. 1752 af 14/12/2015, Miljøministeriet.
- Naturbeskyttelsesloven:* Lov om naturbeskyttelse (Naturbeskyttelsesloven) (lovbek. Nr. 1578 af 08/12/2015), Miljøministeriet
- Vejledning om gødsknings- og harmoniregler:* Vejledning om gødsknings- og harmoniregler, Planperiode 1. august 2014 til 31. juli 2015.
Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Plantedirektoratet.
- Habitatdirektivet:* Habitatdirektivet fra 1992 (Rådets direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter med senere ændringer)
- Fuglebeskyttelsesdirektivet:* Fuglebeskyttelsesdirektivet fra 1979 (Rådets direktiv 79/409/EEC om beskyttelse af fugle med senere ændringer)
- Kommuneplan 2010-2021:* Kommuneplan 2010-2021 - Kolding Kommune
- Vandplan for Vadehavet:* Vandplan 2010-2015, Hovedvandopland 1.10, Vanddistrikt Vadehavet, Miljøministeriet, Naturstyrelsen
- Basisanalyse Vadehavet, natur:* Basisanalyse Vadehavet (Natur), 2006. Habitat- og fulgebeskyttelsesområder – Ramsarområde – Vadehavet. Miljøministeriet, Naturstyrelsen
- Vandplan for Lillebælt/Jylland:* Vandplan Lillebælt/Jylland, Hovedvandopland 1.11, Vanddistrikt Jylland og Fyn, år 2011 samt tilhørende baggrundsrapporter
- Basisanalyse Lillebælt:* Basisanalyse Jylland (Natur). Habitat- og fuglebeskyttelsesområder - Lillebælt.
- Emissionsgrænseværdier:* Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) for Husdyrbrug med konventionel produktion af konsumæg, Miljøministeriet, Miljøstyrelsen, maj 2011.
- Løvfrørapport fra 2009:* Overvågning af Løvfrø, Kolding Kommune, 2009, - Udarbejdet af Aqua Consult for Kolding Kommune, Teknisk Forvaltning, Miljø – Natur og Vand.
- Regulativ for erhvervsaffald:* Kolding Kommunes regulativ for erhvervsaffald

Bilag 3b:
OVERSIGTSKORT OVER EJENDOMMEN – SCENARIO 1 OG 2

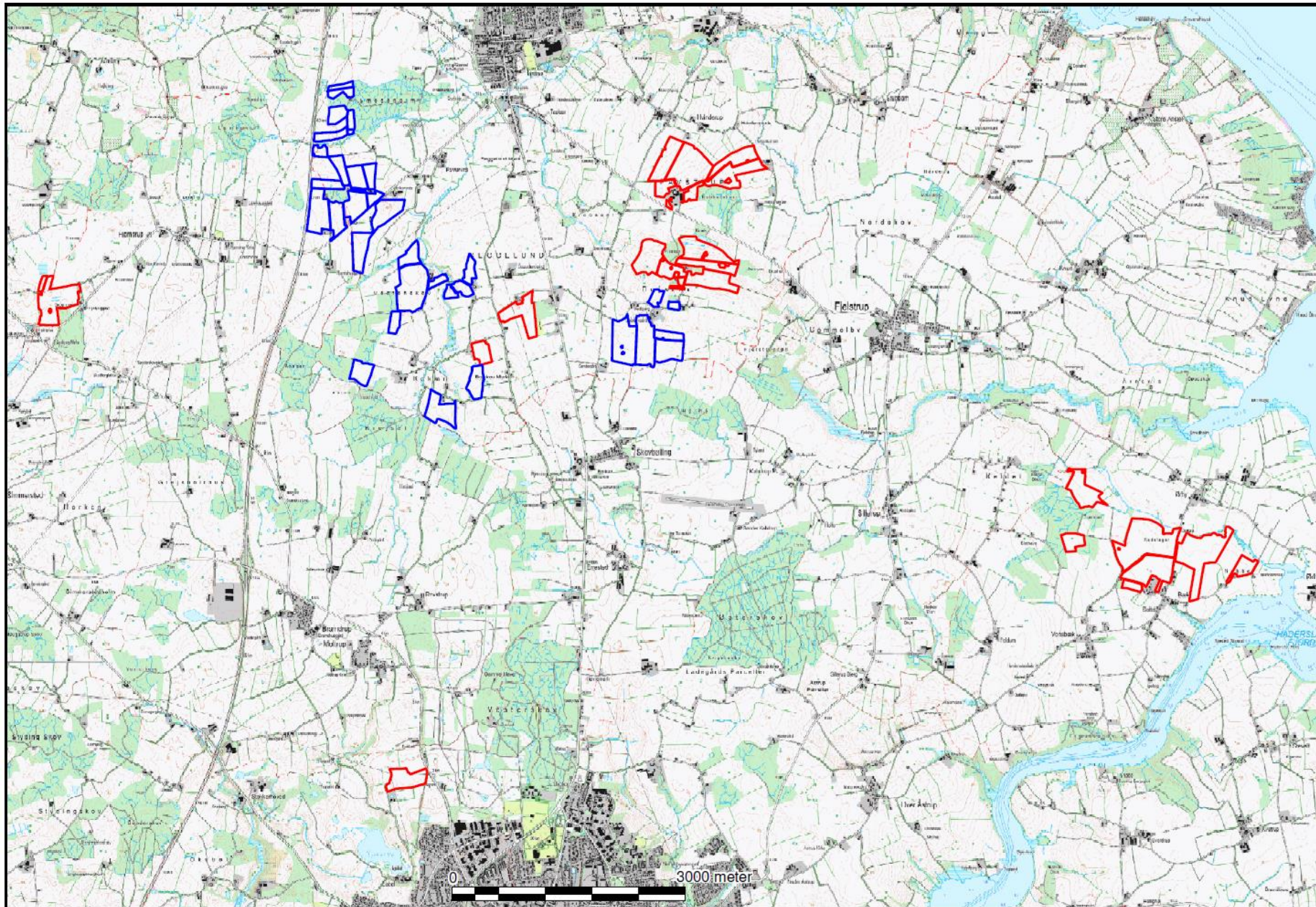
Bilag 3b:

OVERSIGTSKORT OVER EJENDOMMEN – SCENARIO 3 (NY STALD VEST FOR ANLÆG)

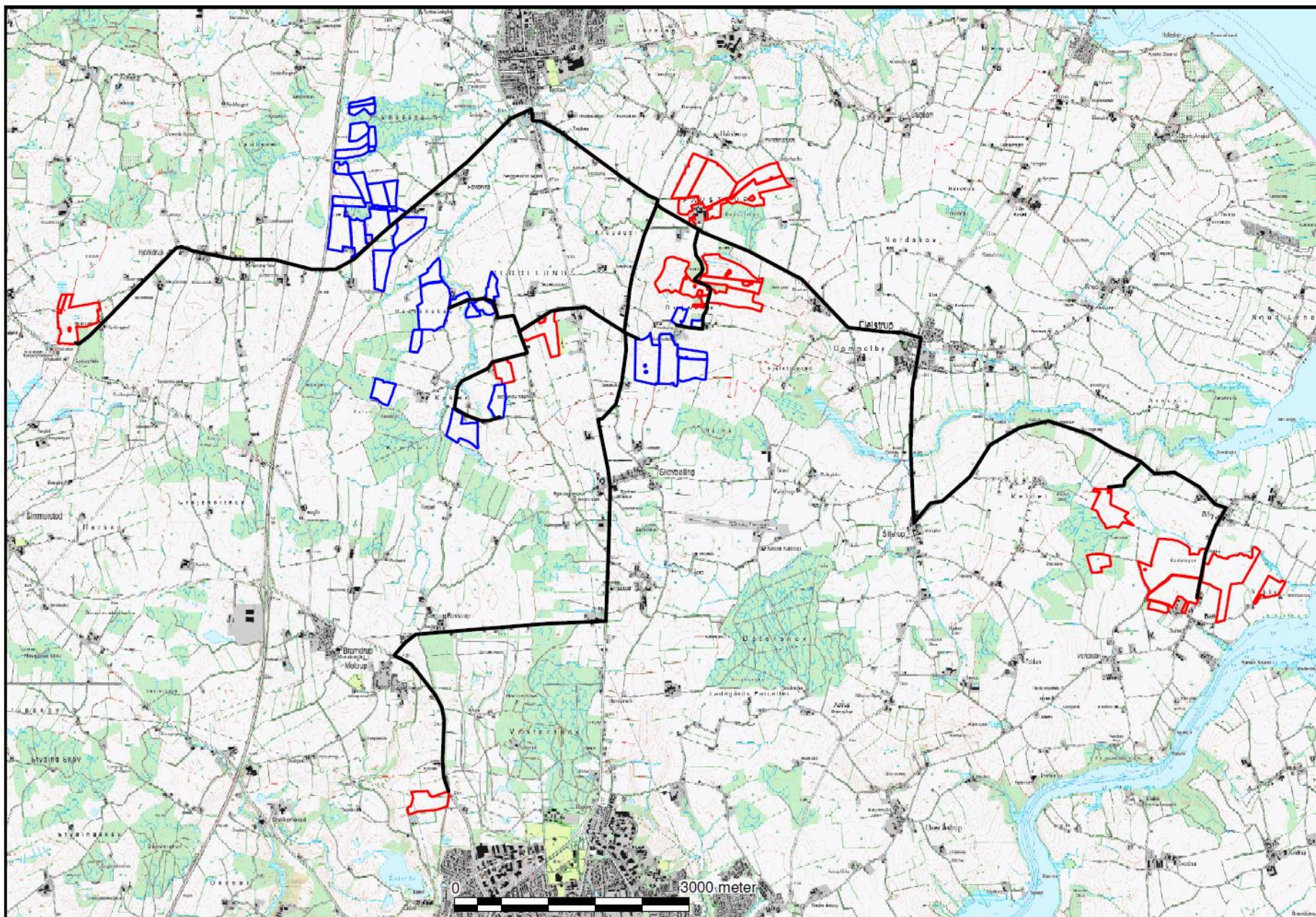

Bilag 3b:

OVERSIGTSKORT OVER EJENDOMMENS EJEDE OG FORPAGTEDE AREALER SAMT AFTALEAREALER

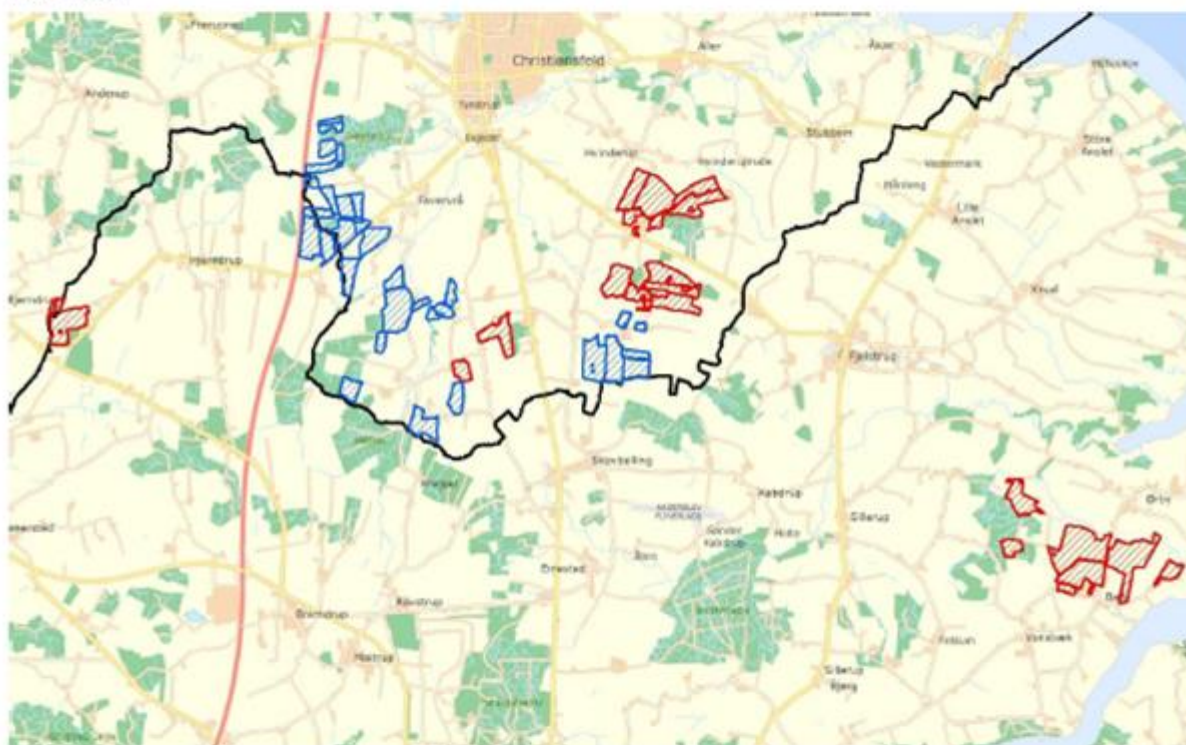
**Bilag 4b:
TRANSPORTVEJE**

Udtalelse vedr. arealer i Haderslev Kommune tilhørende §12 godkendelse af Favstrupvej 65, 6070 Christiansfeld.

Kolding Kommune har d. 16. september 2015 i medfør af § 46 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen anmodet om en udtalelse omkring et areal beliggende i Haderslev Kommune. Arealet indgår som udbringningsareal i en § 12 stk. 3 ansøgning til Favstrupvej 65, 6070 Christiansfeld.

Udtalelsen omfatter den del af udbringningsarealet der ligger i Haderslev Kommune. Arealerne ligger hhv. sydvest for Hjerndrup, nordvest for Haderslev og sydvest for Ørby, og er vist herunder.

Det drejer sig om 103,6 ha udbringningsareal fordelt på markerne 20-0, 21-0, 22-0, 23-0, 24-0, 25-0, 26-0, 27-0, der er forpagtede arealer, som drives af Favstrupvej 65.

Der ansøges om udbringning 1,7 DE/ha med kvæggødning.

Vurdering

Beskyttet natur:

§ 3 beskyttet natur: Arealerne i Haderslev kommune ligger i tilknytning til 4 vandhuller (mark 18, 25 og 26), en eng (mark 22 og 25) og et strandoverdrev (mark 23), som er beskyttet natur jf. § 3 i naturbeskyttelsesloven.

Der er registreret løvfrø ved mark 18, hvorfor der jf. afsnit om bilag IV arter, er stillet vilkår om

en bræmme til vandhullet på mark 18. I øvrigt er alle vandhuller over 100 m² omfattet af krav om 2 m bræmmer, samt hidtil Randzonenovens krav om 9 m bræmmer.

Kategori Natur: Arealerne ligger ikke i forbindelse med kategori 1 eller 2 natur, jf. Husdyrgodkendelsesloven. Der ligger potentiel ammoniakfølsomskov op til markerne 24 og 25., som er omfattet af § 7 kategori 3 i husdyrgodkendelsesloven. Arealerne har hidtil været drevet og der er ingen steder kritisk terrænfald til skovene. Det vurderes at udbringning af husdyrgødning på arealerne ikke vil ændre skovenes tilstand.

Natura 2000: Der er ikke natura 2000 områder i nærheden af arealerne.

Bilag IV arter: Der er registreret løvfrø, som er omfattet af habitatdirektivets bilag IV ved mark 18, hvor arealet er lidt kupperet, dog uden at hælde mere en 6 grader ned mod vandhullet på marken. Marken har også tidligere været udbringningsareal, så der sker ingen ændringer i forhold til påvirkninger herfra. Hidtil har der været vilkår om 2 m bræmme til vandhullet og det er vurderet, at der fortsat skal stilles vilkår om at der skal etableres og vedligeholdes en gødnings og sprøjtningsfri bræmme på mindst 2 m til vandhullet for at beskytte søens paddearter, herunder bilag IV arter.

Beskyttelsesniveauer for grundvand og overfladevand:

Grundvand:

Mark 18 ligger idenfør nitratfølsomme indvindingsområde og beskyttelsesniveauet er dermed skærpet. Beskyttelsesniveauet i husdyrbrugsloven er overholdt i forhold til grundvand. Kravet for driften for at udvaskning af nitrat til grundvand og N til overfladevand er 12 % ekstra efterafgrøder, som Kolding kommune stiller vilkår om.

Fosfor:

Markerne ligger ikke i fosforklasse 1, 2 eller 3.

Mark 20 ligger i oplandet til Ejsbøl Sø og mark 18 ligger i oplandet til Gram Slotssø. Ingen af søerne ligger indenfor Natura 2000. Markerne ligger ikke i nærheden af søerne, men de er drænedede og det kan ikke udelukkes at drænvand via vandløb kan føre fosforbelastet overfladevand til søerne. Fosforoverskuddet i ansøgningen er imidlertid så lavt at det vurderes at søerne ikke kan påvirkes af fosfor fra det ansøgte og der stilles ingen vilkår.

Nitrat til overfladevand:

Udbringningsarealerne 21, 22, 23, 24, 25, 26 og 27 ligger i nitratklasse 1, mens udbringningsareal 18 og 20 ligger udenfor nitratklasser. Udvaskningen af nitrat til overfladevand skærpes i nitratklasse 1. I ansøgningen er arealerne sat korrekt i nitratklasser. Markerne ligger i oplandet til Natura 2000 vandområderne Lillebælt bredningen og Knude Dyb, der er overbelastet med kvælstof. Dyretrykket er dog begge steder faldende siden 2007 og nitratudvaskningen til overfladevande skærpes derfor ikke.

Andet:

Udbringningsarealet ligger ikke i tilknytning til fredede arealer eller fortidsminder, men der ligger beskyttede sten- og jorddiger op til enkelte arealer. Udbringningen vurderes ikke at påvirke de beskyttede sten- og jorddiger.

Haderslev Kommunes samlede vurdering

Det vurderes, at der i forhold til naturområder, grundvand, overfladevand mv. Kun skal stilles vilkår til udbringning på mark 18 for at beskytte bilag IV arter i vandhullet.

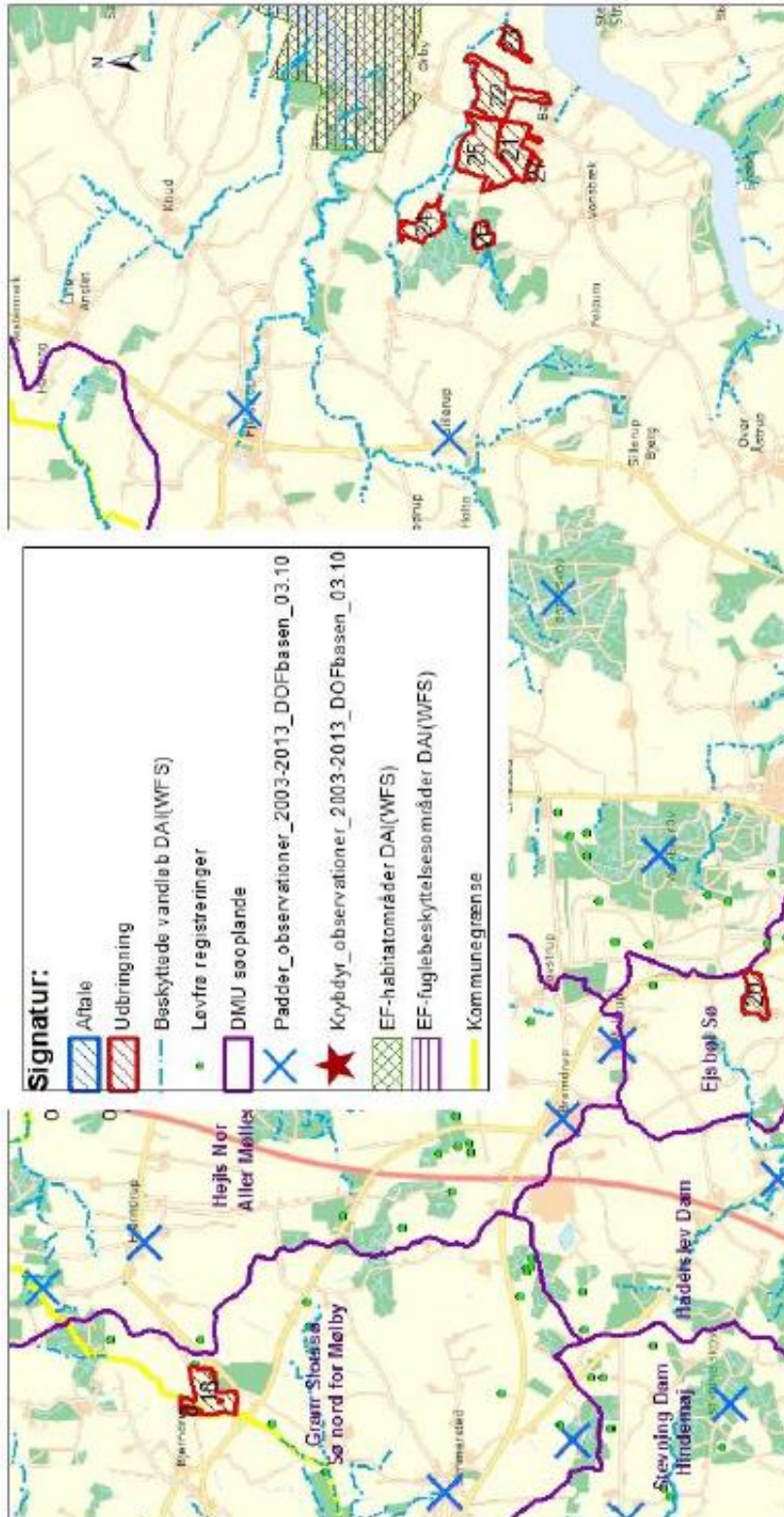
Vilkår

1. Der skal etableres og/eller vedligeholdes en gødsknings og sprøjtningsfri bræmme på mindst 2 m, målt fra vandhullets øverste bredzone, omkring vandhullet på mark 18.

Kortbilag:

1. Beliggenhed i forhold til Natura 2000, bilag IV arter, søplande og beskyttede vandløb
2. Beliggenhed i forhold til beskyttet natur jf. Naturbeskyttelsesloven og Husdyrgodkendelsesloven (fordelt på 2 kort).
3. Beliggenhed i forhold til NFI, nitratklasser, fosforklasser, fredninger og beskyttede sten- og jorddiger.

Bilag 1:

HÅDERSLEV KOMMUNE, CO.WI.HMS © 2010

Erhvervs- og Borgerservice - Teknik og Miljø

Sagsbehandler: bamy
 Journalnummer: 15/30697
 Udskrevet den: 1. oktober 2015

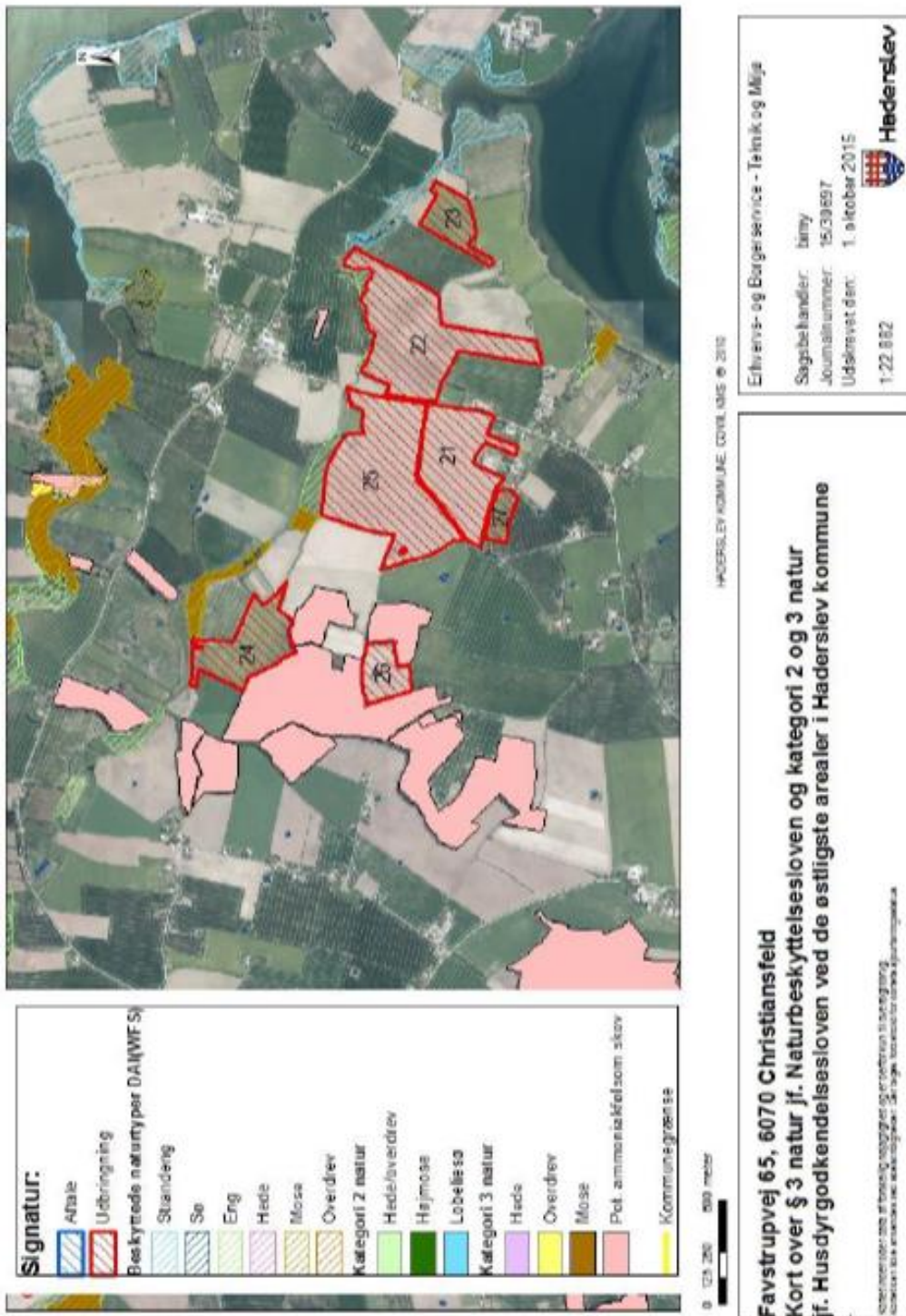
161.952

Haderslev

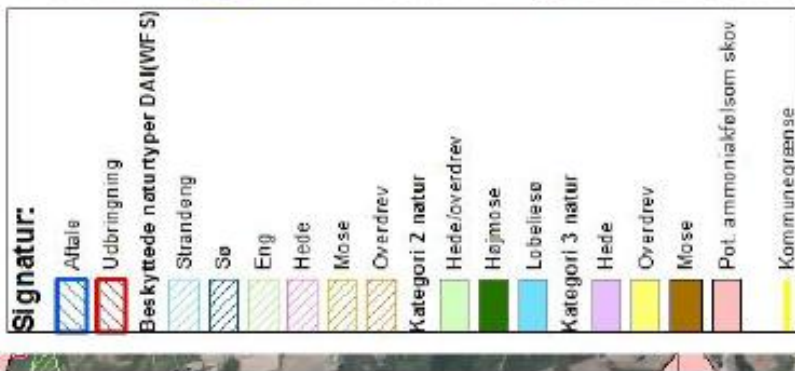
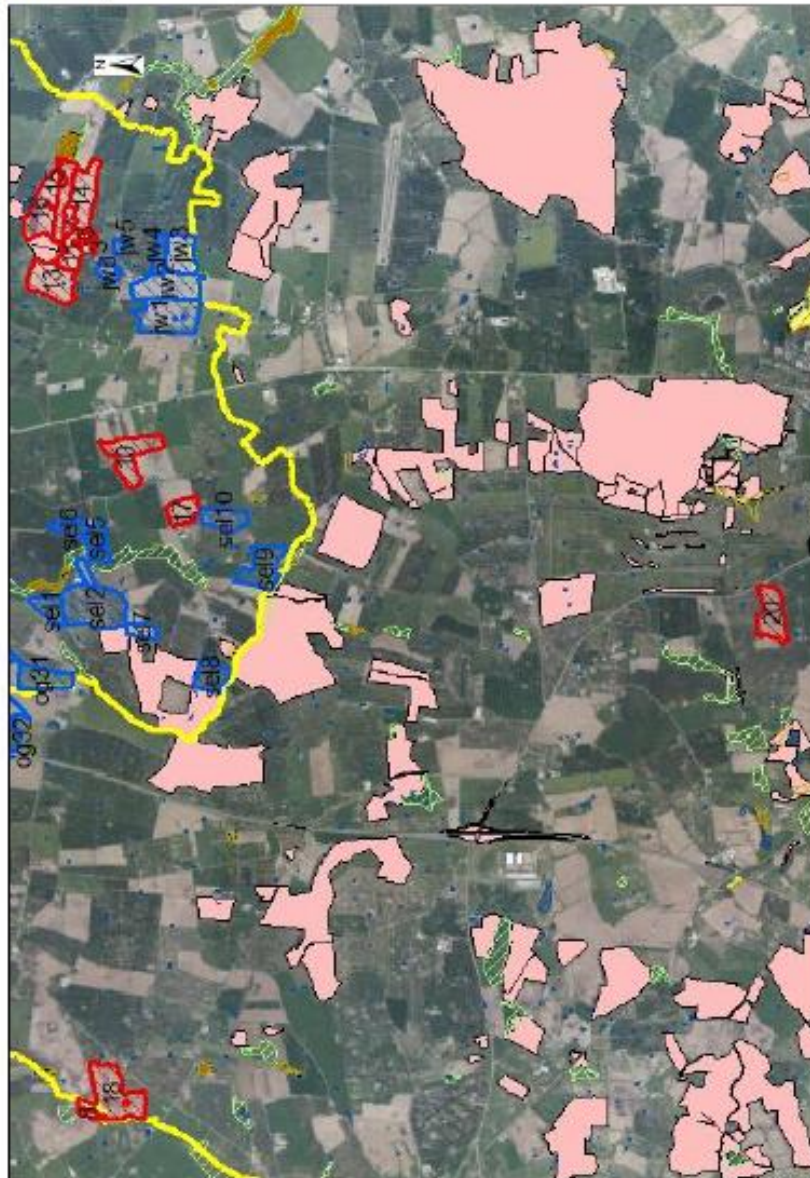
Favstrupvej 65, 6070 Christiansfeld
Kort over Natura 2000, Bilag IV forekomster, beskyttede vandløb og søplande
ved arealer i Haderslev kommune

Kortet udstedt på et tværfagligt samarbejde og er udarbejdet i samarbejde med Miljøstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening og Miljøstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening.

Bilag 2a.

Bilat 2b

0,220 000 meter

HADERSLEV KOMMUNE, ODV, KMS & 2010

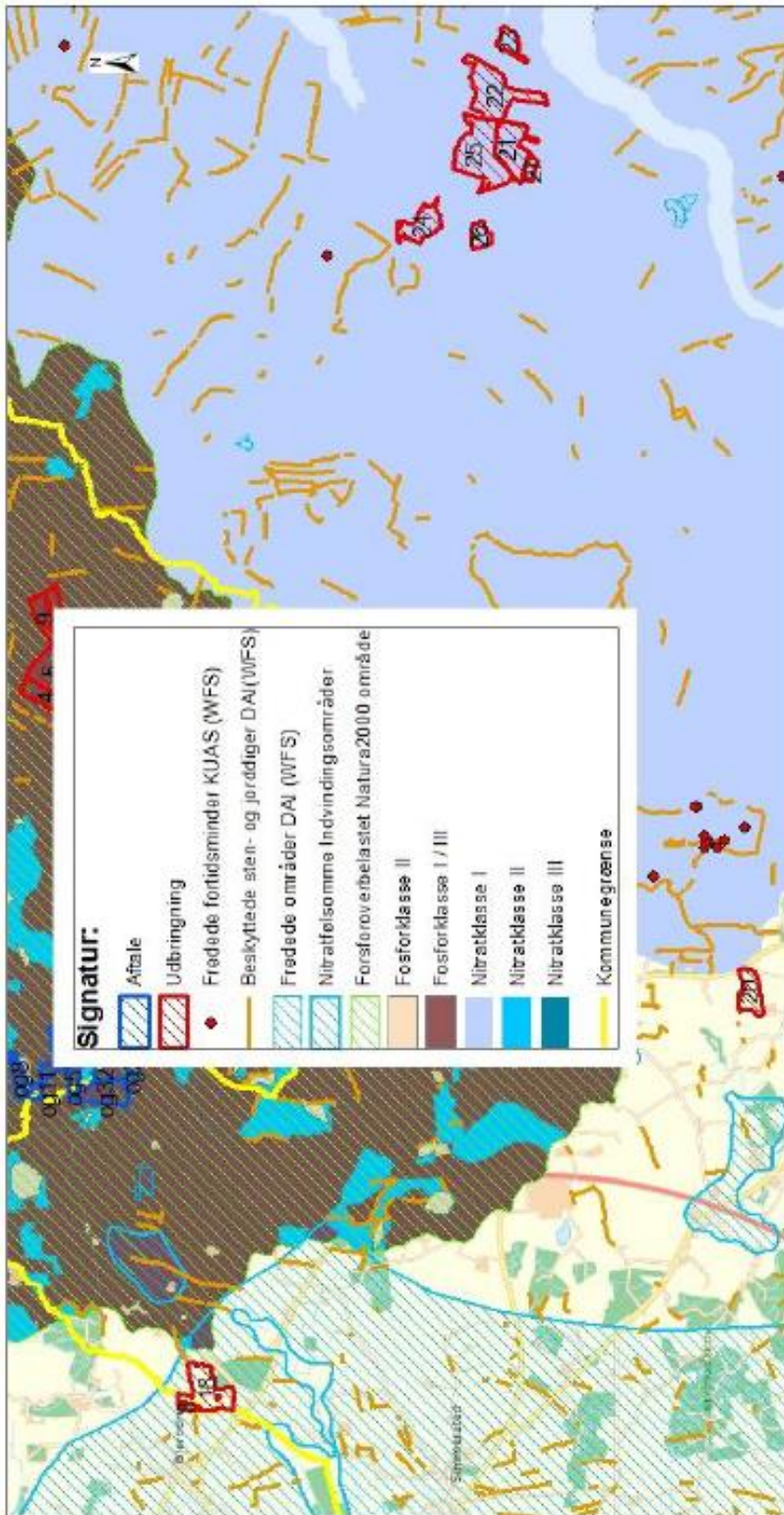
Favstrupvej 65, 6070 Christiansfeld
Kort over § 3 natur jf. Naturbeskyttelsesloven og kategori 2 og 3 natur
jf. Husdyrgodkendelsesloven ved de vestligste arealer i Haderslev kommune

Kortet er udarbejdet på baggrund af de tekniske data fra Danmarks Miljøundersøgelser (DMU) og Danmarks Naturhistoriske Museer (DNM). Kortet er udarbejdet af Haderslev Kommune, Odensevej 10, 6900 Esbjerg.

Erhvervs- og Borgerervice - Teknik og Miljø
 Sagsbehandler: bimy
 Journalnummer: 15/30697
 Udskrevet den: 1. oktober 2015
 1:52.824

Bilag 3

0,25/0,50 meter

HADERSLEV KOMMUNE, COIN, KUIS © 2010

Favstrupvej 65, 6070 Christiansfeld
Kort over NFI, nitratklasser, fosforklasser, fredninger, fortidsminder og
sten- og jorddiger ved arealer i Haderslev kommune

Alle fredelede dele af fortidsminder og jorddiger er beskyttet. Kortet kan ikke anvendes til andre formål end de formål, som er angivet i kortets titel.

Erhvervs- og Borgerservice - Teknik og Miljø

Sagsbehandler: bimy
 Journalnummer: 15/30697
 Udskrivet den: 1. oktober 2015

1.61.952

Haderslev

Bilag 6b:**BILAG IV-ARTER**

Nedenfor findes en opgørelse over dyre- og plantearter, som findes eller sandsynligvis findes i Kolding Kommune, eller i naturområder, der modtager overfladeafstrømning fra Kolding Kommune, og som samtidigt findes på bilag IV i EF-habitatdirektivet eller er en del af udpegningsgrundlaget for et Natura 2000-område.

Nedenstående er for de fleste arters vedkommende udarbejdet på baggrund af "*Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV, Faglig rapport fra DMU nr. 635, 2007*"

For arter, der ikke er omtalt i ovenstående håndbog er der suppleret med data fra Kolding Kommunes nyere registreringer og Naturstyrelsens hjemmeside op til den 1.12.2015.

Pattedyr

Flagermus er vanskelige at kende fra hinanden og behandles under et. De danske arter lever af insekter, som de fanger under flugten eller snapper dem i vandoverfladen eller fra blade. Flagermus ses oftest i skumringen eller om natten. Nogle arter jager undertiden også om dagen. I sommerhalvåret opholder de sig oftest enkeltvis eller få sammen i dagtimerne i hulheder i træer, i fuglekasser, under stenbroer, på lofter og lignende uforstyrrede steder. I vinterhalvåret går de i dvale og skal have helst frostfrie og fugtige omgivelser som i hule træer, på lofter og i miner. På sådanne vinteropholdssteder kan flagermus ses hænge i store mængder.

Alle danske arter er gået tilbage, men på grund af deres ret ubemærkede levevis er status for de enkelte arter usikker. Flagermus lider især under at de forhindres adgang til deres hvilesteder, og på deres vinteropholdssteder er de særligt sårbare.

Forekomst af de enkelte arter af flagermus i Kolding Kommune er dårligt kendt, men 9 af arterne er kendt fra det sydøstlige Jylland og kan forekomme i kommunen. Det drejer sig om følgende: Damflagermus, Vandflagermus, Dværgflagermus, Langøret flagermus, Sydflagermus, Brunflagermus, Skimmelflagermus, Troldflagermus og Pipistrelflagermus

Nævnet har i en generel bemærkning i NMK-132-00712 af den 26.10.2015 anført, at næringsstofbelastningen fra husdyrbrug ikke udgør en risiko for yngle- og rastesteder for flagermus. Da der ikke fjernes gamle bygninger eller træer i forbindelse med projektet vurderes det, at projektet ikke vil have betydning for eventuelle flagermus i området.

Odder (*Lutra lutra*) lever primært af fisk og er tæt knyttet til vand, især ved vandløb, søer og moser, men kan undertiden forekomme langs kyster. Den kan vandre over land mellem nærliggende vandløb eller forbi dæmninger og andre spærringer i vandløbet. Den er overvejende aktiv om natten, men kan vænne sig til nogen forstyrrelser og være aktiv om dagen. Odderen har været i kraftig tilbagegang på grund af jagt, drukning i ruser og trafikdrab, på et tidspunkt var der kun i Nordjylland, der var en bestand tilbage. Efter en målrettet indsats for at forbedre forholdene for odderen, har den nu spredt sig over det meste af Jylland. Et par usikre fund på Fyn og Vestsjælland er ikke endelig bekræftede.

I Kolding Kommune er der i NOVANA-overvågningen i 2011 registreret odder ved Åkær Å, Vester Nebel Å, Kolding Å helt ud i Kolding Havn, Seest Mølleå, Dons-søerne og Hartekanalene, Fovsø, Spangså, Nørreå, Hjarup Bæk ved Søgård Sø og Vamdrup Å (Kongeå). Desuden er den fra 2012 til 2015 angivet fra Binderup Mølleå, Solkær Å og Solkær Enge, Gudsø Møllebæk, Dalby Møllebæk, Dollerup Mose og Hejls Nor – odder kan nu formentlig træffes ved samtlige vandløb i Kolding Kommune. Den er overvejende aktiv om natten, men kan vænne sig til nogen forstyrrelser og være aktiv om dagen. Mulige trusler mod odderen og dens muligheder for at etablere en fast ynglebestand i beskyttelsesområdet er forstyrrelser i levestederne forårsaget af færdsel som f.eks. kanosejlads og fritidsfiskeri.

Der findes sandsynligvis ikke odder i nærheden af ejendommen, og der sker ingen driftsændringer på arealerne, som giver øget forstyrrelser i nærheden af vandløb. På den baggrund vurderes projektet ikke at påvirke arten.

Marsvin (*Phocoena phocoena*) forekommer i alle danske farvande. Vadehavet / Lillebælt har en stor bestand, og marsvinet er også en del af udpegningsgrundlaget for habitatområdet. Den største kendte trussel mod marsvin er utilsigtet bifangst ved garnfiskeri, men også forurening, stærk bådtrafik og nedsat fødemængde kan have en negativ indflydelse på marsvinene.

Arealerne afvander via Hejls Nor til Lillebælt og Vadehavet, hvor der også findes marsvin, det vurderes at landbrugsdriften, under forudsætning af de lovgivne begrænsninger af projektets næringsstofoverskud, ikke kan være til skade for arten.

Birkemus (*Sicista betulina*) lever især i tilknytning til moser og enge. Den skal kunne finde mere tørre lokaliteter i nærheden, hvor den kan overvinde i sin vintersøvn. I Danmark er den kun kendt fra Jylland med størst udbredelse i Thy og ellers spredt i resten af Jylland. Intensive eftersøgninger i de sidste 10 år har vist, at den er mere udbredt i Jylland end

hidtil antaget, og den er bl.a. fundet en del steder i ådale i den sydlige del. I ådalene ligger mange af de mest ekstensivt drevne naturområder i Danmark, og det er sådanne steder birkemusen kan leve.

I Kolding Kommune er birkemus de sidste 10 år fundet i Svanemosen, Kolding ådal, Vester Nebel ådal, Seest Mølle ådal og Spangs ådal, og den kan måske vise sig at være endnu mere udbredt og forekomme i de fleste ådale i området. Der er ikke kendskab til arten i nærheden af bedriften.

Hasselmus (*Muscardinus avellanarius*) er eftersøgt i Stenderup-skovene i 2003 uden dog at den blev fundet. Stenderup-skovene vurderes til at være en mulig lokalitet for arten.

Der er ikke kendskab til arten i nærheden af bedriften.

Krybdyr

Markfirben (*Lacerta agilis*) er kendt fra det meste af Danmark, men den er gået betydeligt tilbage i de sidste 100 år, og mange bestande er blevet isolerede. Markfirben er helt afhængig af arealer med løst jord ellers sand, hvor den kan grave sine æg ned på sydvendte, solbeskinnede skrånninger. Typiske levesteder er bakkede heder og overdrev med både høj og lav vegetation og spredte buske, klitter og strandoverdrev, kystskrænter, langs solbeskinnede skovveje, i grusgrave og på sandede jernbaneskrånninger.

I Kolding Kommune blev der i 2009 opdaget en lille bestand af markfirben ved kysten nord for Hejlsminde, men ellers er der ingen sikre observationer af markfirben i kommunen i de sidste 30 år. Dog tyder en beskrivelse fra 2013 fra området ved Mølbros Bæk og nordenden af Anderup Skov sydvest for Frørup på en bestand af markfirben – dette bør undersøges nærmere. Markfirben er blevet angivet fra bl.a. Skamlingsbanken, Svanemosen og Kolding Ådal, men uden foto, så det kan dreje sig om en forveksling med det langt hyppigere almindelig firben. Flere steder i Kolding Ådal systemet synes dog velegnet for arten, og den kan måske også findes andre steder i kommunen.

I forbindelse med projektet sker der ingen ændringer af de nærliggende beskyttede naturarealer. Det vurderes derfor, at levevilkårene for markfirben i området forbliver uændret som følge af projektet.

Padder

Stor vandsalamander (*Triturus cristatus*) yngler i rene, solbeskinnede, ofte små vandhuller under 100 m². De små larver bliver spist af fisk, men er der tæt undervandsvegetation i vandhullet kan de gemme sig deri. De voksne kan træffes i forurenede og skyggede vandhuller, men her yngler de ikke. Ofte ligger ynglevandhullerne i eller i nærheden af skov. Stor vandsalamander er tæt knyttet til sit ynglevandhul, og de voksne opholder sig for det meste i det eller i nærheden.

Stor vandsalamander forekommer ret hyppig i det meste af Danmark. Den er gået kraftigt tilbage i de sidste 100 år. I Kolding Kommune er stor vandsalamander fundet ret hyppigt i forbindelse med eftersøgning af andre padder. Den er især fundet i en del løvfrøvandhuller beliggende i nærheden af småskove.

Det kan ikke udelukkes at stor vandsalamander findes i nogle af vandhullerne omkring bedriften. Det vurderes, at bræmmerne omkring søerne er med til at sikre, at markdriften ikke påvirker søerne, at der ikke vil være en negativ påvirkning af vandhullerne som levested for stor vandsalamander, eftersom ammoniakdepositionen er meget begrænset til de nærliggende vandhuller. Det vurderes derfor, at projektet ikke vil få negativ indvirkning på arten og dens levesteder.

Spidssnudet frø (*Rana arvalis*) yngler især i næringsfattige, evt. brunvandede søer, tørvegrave og moser omgivet af større arealer med ekstensiv drift, hvor den ofte opholder sig uden for yngletiden. Uden for yngletiden træffes den tæt ved sit ynglested i modsætning til butsnudet frø, der vandrer langt omkring og kan træffes i skove, haver mm. Spidssnudet frø er hyppigst i Jyllands sandede egne i Vest-, Midt- og Nordjylland og mere fåtallig i resten af Danmark. Den er gået stærkt tilbage i de sidste 100 år, mest i de næringsrige egne af Danmark som Østjylland, Fyn og Sydsjælland.

I Kolding Kommune er kendskabet til forekomsten af spidssnudet frø ret begrænset, da der ikke foreligger en samlet registrering. I forbindelse med eftersøgninger af andre padder er den blevet registreret som sjælden og spredt over det meste af kommunen. I Svanemosen og i Nørremosen ved Skærø er der store ynglebestande.

Det kan ikke udelukkes, at den findes i vandhuller i nærområdet, men da antallet og omfanget af vandhuller, søer og engarealer ikke ændres i forbindelse med projektet, forventes ingen negativ påvirkning af eventuelle levesteder for spidssnudet frø.

Løvfrø (*Hyla arborea*) yngler især i varme, solbeskinnede, vegetationsrige, lavvandede småsøer og vandhuller nær buskads eller skovbryn. Uden for yngletiden opholder den sig i solbeskinnede buskads ofte af brombær eller i skovbryn nær ynglevandhullet. Løvfrøen er udbedt i den sydlige del af Danmark og har været i kraftig tilbagegang. Men en omfattende indsats fra amterne med gravning og oprensning af vandhuller har vendt udviklingen, så løvfrøen ikke længere er rødlistet.

I Kolding kommune forekommer løvfrøen ret hyppig på Stenderup-halvøen, hvor den i de senere år er fundet længere syd omkring Sjølund, Grønninghoved og Hejls, og desuden har den spredt sig mod vest syd om Kolding til Dalby og Vonsild-området. Den er også hyppig omkring Almind-Viuf og den har i de sidste år passeret Almind Å og har spredt sig videre mod syd. I den sydvestlige del af kommunen er den hyppig omkring Stepping, Anderup, Højrup til syd for Vamdrup.

Løvfrøen er registreret i flere af vandhullerne tæt på udbringningsarealerne. Det vurderes, at der ikke vil være en negativ påvirkning af vandhuller på arealerne, som følge af projektet, idet der ikke foretages ændringer af vandhullerne.

Løgfrø (*Pelobates fucus*) yngler i solbeskinnede, rene vandhuller og småsøer uden fisk ofte omgivet af ekstensiv drevne arealer. Uden for yngletiden forekommer den især på arealer med løs jord eller sand, hvor den nemt kan grave sig ned. Den er kun aktiv om natten, hvor den søger føde på åbne arealer som enge, moser, heder, overdrev og dyrkede marker. Den er sjælden i Danmark og er gået voldsomt tilbage. Den er fundet spredt over det meste af landet med de største bestande i det vestlige Sønderjylland, på Djursland og på Viborg-egnen.

I Kolding Kommune er løgfrøen kendt fra et vandhul nær Vamdrup, hvor der er en meget lille og stærkt truet bestand. Den blev eftersøgt i 2010 og 2011 uden held. Den kan måske findes andre steder f.eks. i den sydvestlige eller nordvestlige del af kommunen, da løgfrø er kendt fra den nordlige del af Haderslev kommune samt nord og vest for Skærsø. Desuden foreligger et fund fra ca. 1970 nær Almind. I 2012 og 2013 er der udsat haletudser af løgfrø i nogle restaurerede vandhuller mellem Drenderup og Vamdrup i et forsøg på at redde bestanden af løgfrø i Kolding Kommune.

Det vurderes, at der ikke vil være en negativ påvirkning af vandhuller på arealerne, som følge af projektet, idet der ikke foretages ændringer af vandhullerne og ammoniakdepositionen er lav. Derfor vurderes det ligeledes at der ikke vil være en negativ påvirkning af arten som følge af projektet.

Hverken klokkefrø (*Bombina bombina*), springfrø (*Rana dalmatina*), grønbroget tudse (*Bufo viridis*) eller Strandtudse (*Bufo calamita*) findes så vidt vides ikke i Kolding Kommune.

Fisk

Snæbel (*Coregonus lavarethus*) findes kun i Vadehavet og den yngler kun i vandløb, der udmunder i Vadehavet. Et stort projekt er nu afsluttet og forventes at for at forbedre forholdene for snæbelen i Danmark, hvilket bl.a. består i at skabe nye ynglebestande i Konge Å - og Ribe Å – systemerne.

Ca. halvdelen af husdyrbrugets udbringningsarealer ligger i oplandet til disse to vandsystemer. De lovpligtige 2-meter bræmmer overholdes og der sker ikke ændringer af arealdriften i forbindelse med projektet. Det vurderes på denne baggrund, at udvidelsen ikke vil medføre en negativ påvirkning af arten og dens levesteder.

Insekter og andre leddyr

Grøn mosaikguldsmed (*Aeshna viridis*) yngler i vegetationsrige, ikke for næringsrige søer, større vandhuller, tørvegrave og kanaler. Den er sjælden i Danmark og er tæt tilknyttet vandplanten Krebseklo, som den borer sine æg ind i. Grøn Mosaikguldsmed findes derfor hvor Krebseklo er mest udbredt dvs. i Nordsjælland og Tøndermarsken. Den har bredt sig de sidste år og er fundet i Midtjylland, på Århus-egnen, i Thy og i Svanemosen ved Kolding.

I Kolding Kommune er grøn mosaikguldsmed set uregelmæssigt i Svanemosen - sidst i 2006. Der er ikke Krebseklo i nogle af søerne i Svanemosen, men grøn mosaikguldsmed kan også bore sine æg ind i andre sumplanter som dunhammer og pindsvineknop. Der findes dog krebsklo i søer i nærheden af Svanemosen, hvor den måske kan have ynglet.

Stor kærguldsmed (*Leucorrhinia pectoralis*) yngler især i sure, næringsfattige, brunvandede småsøer, tørvegrave og moser med rig vegetation af vandplanter og tørvemosser. Ynglelokaliteterne ligger ofte solbeskinnede og omgivet af lægigende skov. Den kendes kun fra få lokaliteter i Danmark beliggende i Østjylland, Nordsjælland og på Falster, men har tidligere været mere udbredt i Midt- og Østjylland. Den kan måske være noget overset – især i Jylland.

I Kolding Kommune er stor kærguldsmed kun kendt fra Svanemosen med et fund i 2003, men er ikke set siden. Efter omfattende rydninger i Svanemosen i forbindelse med et naturgenopretningsprojekt, synes området dog velegnet for arten, og det er muligt, at den kan genindvandre.

Eremit (OSMODERMA EREMITA) er ikke kendt fra Kolding Kommune i nyere tid. Den er blevet eftersøgt i Stenderup Midtskov i 2004, men ikke fundet. Lokaliteten er udlagt som naturskov og synes egnet for eremit, og det er muligt at den på et tidspunkt kan indvandre.

Lys skivevandkalv (*Graphoderus bilineatus*) yngler i næringsfattige, klare eller brunvandede søer med rig bredvegetation ofte af hængesæk. Den er meget sjælden i Danmark og i Jylland kendes den kun fra Skærsø.

Fra Kolding Kommune er den tidligere kendt fra Skærsø, hvor den har ynglet i de oversvømmede lavninger langs bredden og i tilstødende gamle afvandingskanaler. Den overvåges i NOVANA-programmet af Miljøcentret/Naturstyrelsen, hvor den blev set i 2004, men ikke i 2007 og 2011. Den kan dog godt være der endnu.

Bred Vandkalv (*Dytiscus latissimus*) og Stellas Mosskorpion (*Anthrenochernes stellae*) kendes ikke fra Kolding Kommune.

På grund af afstanden til de kendte levesteder vurderes det, at projektet ikke har nogen negativ indvirkning på disse arter eller deres levesteder.

Muslinger og andre bløddyr

Flodperlemusling (*Margaritifera margaritifera*) kendes kun fra Varde Å – den har desuden været udsat i Skjern Å, Sneum Å samt Kongeåen, men der er ikke kendskab til, om arten har klaret sig.

Tykskallet malermusling (*Unio crassus*) har tidligere været kendt i Jylland bl.a. med fund ved Århus og Silkeborg fra 1990'erne, men dens status i Jylland er pt. ukendt. I dag kendes levende bestande på Fyn og Sjælland.

Det vurderes, at projektet ikke vil få indvirkning på muslingearter opført på bilaget, da arealerne omkring bedriften ikke afstrømmer til ovennævnte vandløbssystemer.

Sump-vindelsnegl, skæv vindelsnegl

Arterne er på Habitatdirektivets bilag II og er en del af udpegningsgrundlag for habitatområde nr. 96 – Lillebælt. De to mest sjældne arter - sump-vindelsnegl og skæv vindelsnegl lever af bakterier, der trives bedst ved moderat fugtighed, højt pH og højt calcium-indhold. Arterne findes derfor kun på ekstensivt græssede, ugødskede, kalkholdige og moderat fugtige lokaliteter og truslerne imod dem er derfor gødskning, tilgroning og afvanding/dræning.

De to sjældne vindelsnegle blev opdaget i Kolding Kommune i NOVANA-overvågningen i 2011-2012. Sump-vindelsnegl blev fundet i sumpene omkring Aller Møllesø og skæv vindelsnegl blev fundet på sydsiden af Kær Mølleå lige før udløbet i Hejls Nor.

Vindelsneglene er blevet eftersøgt flere steder uden at finde dem, men de kan være overset. F.eks. er sump-vindelsnegl fundet i Fredericia Kommune ved Spang Å i Elbodalen og i Taulov Sø i store mængder nær grænsen til Kolding Kommune, så Gudsø Vig kan måske være et levested for den.

Det vurderes, at projektet ikke vil få en negativ indvirkning på arterne og deres levesteder, da de ikke findes i nærheden af bedriften.

Karplanter og mosser

Der findes 7 plantearter på habitatdirektivets bilag IV: enkelt månerude, vandranke, liden najade, fruesko, mygblomst, gul stenbræk og krybende sumpskærm. Kun gul stenbræk har vokset i Kolding Kommune i en mose nær Gravens i slutningen af 1800-tallet og ikke set siden.

Der findes 2 arter af mosser på habitatdirektivets bilag IV: grøn buxbaumia og blank seglmos. Ingen af disse er kendt fra Kolding Kommune.

Samlet vurdering

Det vurderes i henhold til habitatdirektivet, at det er uden for enhver videnskabelig tvivl, at projektet kan have en skadevirkning på Bilag IV-arternes yngle- eller rasteområder. Derfor vurderes det, at en nærmere konsekvensvurdering ikke er nødvendig.